

UVIC

UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL
DE CATALUNYA

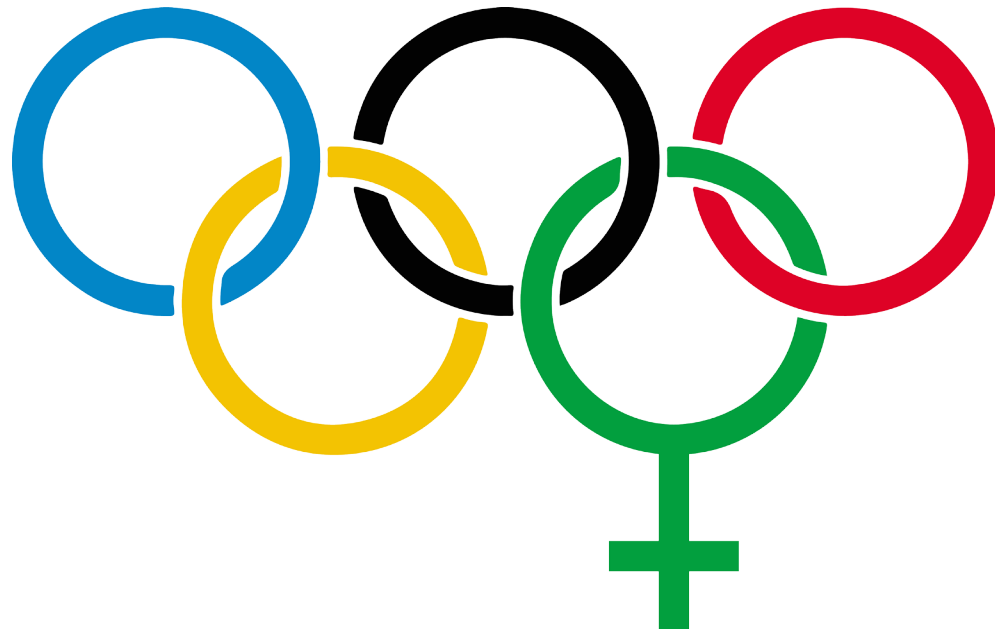
Grau en Periodisme

Curs acadèmic 2016/2017

Facultat d'Empresa i Comunicació

TREBALL DE FI DE GRAU

EL TRACTAMENT DE LES DONES ESPORTISTES DURANT ELS JOCS OLÍMPICS DE RIO DE JANEIRO

Mireia Alfonso Royo

Tutora:

Montserrat Casas Arcarons

RESUM

En els últims Jocs Olímpics celebrats a Rio de Janeiro 2016, les dones van aconseguir més medalles que els homes en la delegació espanyola produint-se així una major aparició i repercussió del sexe femení en els mitjans de comunicació nacionals. Excepcionalment, trobem els esports minoritaris com l'esgrima, la lluita grecoromana i el pentatló modern, que són invisibles en el focus mediàtic. Mentre que l'atletisme, el bàsquet, el tennis i els esports aquàtics, principalment la natació, són els esports majoritaris. Tot i que aquests només apareixen una vegada cada quatre anys, sobretot l'atletisme i els esports aquàtics, per la gran repercussió que provoca el futbol durant tot l'any. És en els Jocs Olímpics on es posa més atenció a les dones esportistes i fa que gaudeixen de la popularitat mediàtica, que no torna a aparèixer fins a la pròxima edició olímpica. Cal destacar que els èxits aconseguits en aquestes competicions continuen en els nacionals, europeus, mundials, entre d'altres. Per aquest motiu, cada vegada és més habitual la retransmissió de campionats d'esports minoritaris o, almenys, la menció d'ells en informatius. També és cert que els esports masculins apareixen amb més abundància, però el de les dones va creixent en funció del resultat evidentment, una victòria té més possibilitats de sortir que una derrota.

Per analitzar el tractament informatiu de les dones en l'última edició dels Jocs Olímpics, ens centrarem en la televisió pública espanyola (TVE) i la catalana (TV3), ja que la primera tenia els drets televisius a escala nacional i la segona representa a la gran quantitat d'esportistes olímpics que varen competir amb nacionalitat catalana (26%). Dels 305 esportistes espanyols que varen participar, 81 eren catalans, 36 de Madrid, els valencians i andalusos amb 24, i el País Basc amb 21 esportistes (El Confidencial, 2016)¹. S'han analitzat els resultats de manera quantitativa, tant pel nombre de mencions com del temps dedicat a cada un dels esports i esportistes, diferenciant el sexe femení i el masculí.

PARAULES CLAU

Dones, esports, Jocs Olímpics, Rio de Janeiro 2016, mitjans de comunicació, mencions, minutatge, TVE, TV3

¹ Cortijo, M. (2016). El 26% de los 305 deportistas españoles que participan en Río de Janeiro son catalanes. El Confidencial. Consultat 24 d'abril de 2017, des de http://www.elconfidencial.com/deportes/juegos-olimpicos/2016-08-02/rio-de-janeiro-olimpiadas-deportistas-atletas-espanoles-comunidades-nacionalizados_1240763/

ABSTRACT

At the last Olympic Games held in Rio de Janeiro in 2016, women won more medals than men in the Spanish delegation, producing a greater appearance and repercussion of women in the national media. Exceptionally, we find minority sports such as fencing, greco-roman wrestling and modern pentathlon, which are invisible in the media focus. While athletics, basketball, tennis and water sports, mainly swimming, are major sports. Although they only appear once every four years, especially athletics and water sports, because of the great impact that football brings throughout the year. It's at the Olympic Games when the women athletes have more attention and makes them enjoy media popularity, which doesn't reappear until the next Olympic edition. It should be noted that the successes achieved in these competitions continue in the national, European, world, etc. For this reason, the retransmission of minority sports championships or, at least, the mention of them in informative is more and more habitual. It is also true that male sports appear more abundantly, but the women sports is growing as a consequence of the result. Obviously, a victory is more likely to be published than a defeat.

In order to analyze the information treatment of women in the last edition of the Olympic Games, we will focus on Spanish public television (TVE) and Catalan TV3, since the first had the national television rights and the second represents the great number of Olympic athletes who competed with Catalan nationality (26%). Of the 305 Spanish athletes who participated, 81 were Catalan, 36 from Madrid, Valencians and Andalusians were 24, and the Basque Country was represented by 21 athletes (El Confidencial, 2016). We have analyzed the results in a quantitative way, as much by the number of mentions as of the time dedicated to each one of the sports and sportsmen, differentiating the feminine sex and the masculine one.

KEYWORDS

Women, sports, Olympic Games, Rio de Janeiro 2016, media, mentions, time, TVE, TV3

Índex

1. Introducció	6
2. La recerca	7
3. Objectius	7
3.1. Objectiu general	7
3.2. Objectius específics	7
4. Hipòtesis.....	7
5. Marc teòric	8
5.1. Les dones esportistes en els JJOO	8
5.1.1. Dones esportistes rellevants	13
5.1.2. Esportistes espanyoles rellevants	14
5.2. Les dones esportistes en els JJOO de Rio de Janeiro	15
5.2.1. Dones esportistes rellevants en els JJOO 2016	18
5.2.2. Esportistes espanyoles rellevants en els JJOO 2016	19
5.3. Tractament dels mitjans de comunicació de les dones en els JJOO	20
6. Metodologia	24
7. Resultats.....	25
7.1. Per esports	25
7.1.1. Per mencions	25
7.1.1.1. Sexe masculí	26
7.1.1.2. Sexe femení	30
7.1.2. Per temps (minutatge)	33
7.1.2.1. Sexe masculí	33
7.1.2.2. Sexe femení	35
7.2. Per esportistes.....	36
7.2.1. Per mencions	36
7.2.1.1. Sexe masculí	36
7.2.1.2. Sexe femení	39
7.2.2. Per temps (minutatge)	41
7.2.2.1. Sexe masculí	41
7.2.2.2. Sexe femení	43
8. Interpretació i comparació dels resultats.....	46
8.1. Per esports	46
8.1.1. Per mencions	46
8.1.2. Per temps (minutatge)	49

8.2. Per esportistes.....	52
8.2.1. Per mencions	52
8.2.2. Per temps (minutatge)	56
9. Conclusions.....	62
10. Bibliografia i webgrafia	64
11. Annexos.....	71
11.1. Minutatge	71
11.1.1 TVE	71
11.1.2 TV3	81

1. Introducció

Des de la Prehistòria el paper de la dona sempre ha sigut inferior a la de l'home, tractant-la com un objecte i no com una persona, tant en l'àmbit cultural, com laboral i, sobretot, en l'esportiu. Fins i tot, en l'Edat Moderna, quan és utilitzada per satisfer el plaer sexual i per procrear. A la segona meitat del segle XIX, va sorgir el moviment feminista que lluitava pel dret de la dona a participar en política, una millora en l'educació, entre d'altres. A poc a poc va anar agafant un paper més important en la societat, fins que a la segona edició dels Jocs Olímpics moderns (inicis del segle XXI) hi van poder participar, tot i que de forma minoritària en comparació als homes.

La dona es va introduir de forma tardana en la història de l'esport i, de fet, actualment el tractament informatiu en moltes ocasions és discriminatori. Segons sembla, és més important mencionar el seu paper com a mare i no com a esportista d'elit, o descriure el seu aspecte físic ressaltant la seva altura o la seva massa muscular. Titulars com *"La lista de las atletas olímpicamente atractivas"* (El Mundo, 2016)² o altres com *"Teresa Almeida, una portera sin complejos"* (Marca, 2016)³ han de desaparèixer del panorama informatiu. En aquest últim cas, s'exaltava que la portera d'Angola pesava 98 kg i mesurava 170 centímetres. I no cal sortir-nos d'Espanya per trobar casos similars. A la piragüista Maialen Chourraut li pesa més ser mare que aconseguir un or olímpic a Rio de Janeiro: *"La tierna celebración de Maialen Chourraut, una mamá de oro"* (Eurosport, 2016)⁴.

Segons dades publicades per Nacions Unides (2015)⁵, la població mundial era de 7.349.472.000 d'habitants, 3.707.206.000 homes i 3.642.266.000 dones. Per tant, les dones representaven el 49'55%. I les últimes dades publicades per la CIA (Agència Central d'Intel·ligència) del juliol del 2016⁶, la població mundial és de 7.323.187.457, una xifra molt similar a l'anterior. Per aquest motiu, podríem donar per bona la xifra que el 49'55% de la població correspon al sexe femení. Tenint en compte aquestes dades, ens adonem que la població mundial està bastant equilibrada, fet que no es mostra quan es tracta la informació de les dones esportistes.

Si tenim en compte la representació femenina en la població mundial envers el tractament que se li dóna, esportivament parlant, trobem que el seu paper en la societat segueix sent secundari en la societat, i això ha de canviar d'una vegada per totes. S'han d'acabar els actes masculistes, considerant-la com l'encarregada de fer les tasques de la casa i cuidar dels nens petits de la família, i no com a part de l'àmbit esportiu. Aquesta ment tancada i misògina ha de finalitzar, que ja estem al segle XXI i tothom ha de tenir els mateixos drets. Al cap i a la fi som humans, i no se'ns ha d'etiquetar segons al sexe al qual pertanyem. Però si hi ha un moment on les desigualtats disminueixen, respecte a les aparicions i no a contingut, és durant els Jocs Olímpics, o almenys sembla ser així.

Per aquest motiu, és necessari analitzar el paper de la dona esportista durant l'última edició dels Jocs Olímpics, a Rio de Janeiro. Com a dona i amant de l'esport, és inimaginable que avui en dia encara es produeixin desigualtats i és indispensable conèixer si es donen també en la competició internacional més important en l'àmbit esportiu. En alguns països, com a Espanya, les dones tenen més èxits que els homes en aquest tipus de competició, com va afirmar la nadadora badalonina Mireia Belmonte: *"Ya se vio en Londres que las mujeres estamos delante en el medallero, y es una cosa bastante bonita, porque en muchos deportes no somos iguales y creo que deberíamos serlo"* (La Vanguardia, 2016)⁷. Ara només queda saber, quin percentatge d'importància se li donen a les dones envers els homes, i fer una diferenciació entre el nombre de mencions i el temps dedicat a cada un dels esportistes i esports.

² Del Río, J. (2016). *La lista de las atletas olímpicamente atractivas*. El Mundo. Consultat 24 d'abril de 2017, des de <http://www.elmundo.es/album/loc/2016/08/02/579f6d73ca474150768b45d4.html>

³ Riquelme, G. (2016). *Teresa Almeida, una mujer sin complejos*. Marca. Consultat 24 d'abril de 2017, des de <http://www.marca.com/juegos-olimpicos/2016/08/08/57a86eaa46163f14328b45ce.html>

⁴ *La tierna celebración de Maialen Chourraut, una mamá de oro*. (2016). Eurosport. Consultat 24 d'abril de 2017, des de <http://buzz.eurosport.es/viral/maialen-chourraut-madre-de-oro-17972/>

⁵ Melorose, J., Perroy, R., & Careas, S. (2015). World population prospects The 2015 Revision: Key finding & advance tables. *United Nations*, 1(6042), 587–92.

⁶ *The World Factbook*. (2016) Central Intelligence Agency. Consultat 24 d'abril de 2017, des de <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/xx.html>

⁷ *Mireia Belmonte reivindica la igualdad de la mujer en el deporte español*. (2016). La Vanguardia. Consultat 24 d'abril de 2017, des de <http://www.lavanguardia.com/deportes/20160823/404155910587/mireia-belmonte-igualdad-mujer-rio-2016.html>

2. La recerca

Quina representació tenen les dones esportistes en els mitjans de comunicació audiovisuals públics d'Espanya (TVE) i Catalunya (TV3) envers els homes durant els Jocs Olímpics de Rio de Janeiro 2016?

3. Objectius

3.1. Objectiu general

Analitzar la representació de la dona esportista en els informatius del migdia i del vespre de TVE i TV3 durant els Jocs Olímpics de Rio de Janeiro 2016.

3.2. Objectius específics

- Saber quin mitjà públic (TV3 o TVE) dóna més informació sobre la dona esportista
- Descobrir si els drets televisius influeixen en l'aparició de la dona esportista
- Esbrinar si és més important una medalla obtinguda per una dona esportista o un home
- Posar de manifest, si s'escau, de la discriminació o no de la dona com a esportista
- Conèixer si se li dona més importància a una dona segons la seva nacionalitat o les medalles obtingudes en Jocs Olímpics posteriors
- Saber si el paper de la dona durant el pas dels anys s'ha incrementat en els Jocs Olímpics
- Tenir coneixement dels esportistes que apareixen en un mitjà i en un altre no
- Diferenciar les mencions i el temps destinat als esports i els esportistes tant en les dones com en els homes

4. Hipòtesis

Els mitjans de comunicació donen menys importància a la dona esportista, ja que els esports masculins generen més repercussió i interès social en la societat. Segurament, el mitjà de comunicació que aporta més informació és TVE, ja que al ser el canal públic espanyol amb els drets d'emissió dels Jocs Olímpics, té major accés a continguts informatius que TV3. A més, l'aparició d'un esportista ve determinada per la seva nacionalitat, pels seus èxits aconseguits en edicions anteriors i, sobretot, ve determinada pel sexe. Si ets dona o home, el nombre de mencions i el temps dedicat tant en els informatius del migdia com del vespre, serà totalment diferent. També, estarà determinat pel seu contingut.

Les peces informatives on el home és el centre d'atenció tractaren de descriure'l com un esportista únic i inigualable, amb el sobrenom d'extraterrestre, com és el cas de Michael Phelps que també li diuen "El tiburón de Baltimore". En el cas de les dones, tot serà molt diferent. De ben segur que es centrarà en descripcions físiques centralitzades en el pes o l'alçada, culturals o socials. I un altre aspecte a tenir com el compte és la ideologia dels dos mitjans de comunicació a estudiar (TV3 i TVE). En el cas del mitjà català, és evident que l'aparició d'un esportista o un altre vindrà donada principalment per la seva nacionalitat, sobretot si és catalana. En canvi, TVE es centrarà en la nacionalitat espanyola i en els/les esportistes que ja tenen un reconeixement internacional, indiferentment de la seva procedència. Com és el cas de l'atleta jamaicà Usain Bolt i el nadador nord-americà Michael Phelps, en el cas del sexe masculí, i de la nadadora nord-americana Katie Ledecky i la tenista també nord-americana Serena Williams, en el cas del femení.

5. Marc teòric

5.1. Les dones esportistes en els JJOO

Els Jocs Olímpics és l'esdeveniment esportiu per excel·lència on competeixen els atletes d'arreu del món. Aquests jocs moderns estan inspirats en els ja organitzats en el segle VIII aC. pels antics grecs en la ciutat d'Olímpia, entre el 776 aC i el 393 dC. En aquests jocs, realitzats en el santuari del déu Zeus, els participants provenien de ciutats-estat i regnes de Grècia. Segons uns passatges de Pausanias⁸, *“las mujeres (al menos las mujeres casadas) tenían prohibido el acceso al santuario, y la violación de tal prohibición estaba penada con la muerte. Pero, dicha prohibición no incluía a las doncellas, que sí podían hacerlo. Igual que una mujer, la sacerdotisa de Deméter Camine, podía asistir como espectadora a los Juegos Olímpicos y ocupaba además un lugar de honor en el estadio.”* (García Romero, 2008: p. 13-14)⁹.

Una dada rellevant, que cal afegir, és que en els Jocs Olímpics podia guanyar una dona, concretament en les proves d'hípica. Aquesta curiositat ve donada, ja que el vencedor era el propietari dels cavalls, d'aquesta manera una dona que pogués mantenir una quadra i amb un nivell econòmic bo, podia inscriure's en la llista dels vencedors. Però només en les proves d'hípica, ja que en les altres val la intervenció de la mateixa dona per poder participar.

A causa de la prohibició de les dones a poder competir en els Jocs Olímpics, aquestes van tenir uns Jocs propis que es van desenvolupar un cop finalitzat el dels homes, que es va denominar Jocs Hereus. Segons un passatge de Pausanias, aquesta competició femenina es duia a terme en honor a Hera, germana del déu Zeus: *“Cada cuatro años tejen a Hera un peplo las 16 mujeres y ellas mismas convocan una competición, los Juegos Hereos. La competición consiste en una carrera para muchachas, no todas de la misma edad, sino que corren las primeras las más jóvenes y después de ellas las segundas en edad y las últimas las muchachas que son mayores. Y corren de la siguiente manera: llevan suelto el cabello y una túnica les llega un poco por encima de la rodilla y enseñan el hombro derecho hasta el pecho. También a ellas les está asignado para la competición el estadio olímpico, pero se les reduce para la carrera aproximadamente la sexta parte de él. A las vencedoras les conceden coronas de olivo y parte de la vaca sacrificada a Hera, y además les está permitido ofrendar imágenes con inscripciones. Y también hay mujeres que prestan ayuda a las 16 que dirigen estas competiciones. Estos juegos de muchachas los hacen remontar también a una época antigua, diciéndose que Hipodamía, para dar gracias a Hera por su boda con Pélope, reunió a las 16 mujeres y con ellas fue la primera en organizar los Juegos Hereos”.* (García Romero, 2008: p. 11)¹⁰.

Dels antics Jocs Olímpics passem moderns, on l'encarregat d'instaurar-los va ser el noble francès Pierre Frèdy, baró de Coubertin, l'any 1894. També va fundar el Comitè Olímpic Internacional (COI), que està format per 115 membres, entre els quals hi ha 70 membres individuals, 15 atletes en actiu, 15 representants de les federacions esportives internacionals (FI) i 15 representants dels Comitès Olímpics Nacionals (CON). El COI és l'organització encarregada de promoure l'olimpisme arreu del món.

La primera edició es va celebrar a Atenes el 1896, on la participació estava reservada exclusivament pels homes, un total de 286, la majoria grecs. De fet, el baró de Coubertin afirmava que *“el papel que la mujer debería desarrollar en los Juegos es el mismo que habrían desarrollado en la Grecia Antigua: coronar a los vencedores.”* (Jiménez Morales, 2015: p. 23)¹¹.

Tot i així, es va produir una excepció amb una atleta grega, **Stamata Revithi**, que va córrer la maratón, un dia després dels homes, acompanyada d'oficials que van certificar la seva participació en aquests Jocs Olímpics. Però no va ser fins a la segona edició on es va produir el debut de la dona com a esportista olímpica. El 1900, a París, 22 dones van competir en croquet, golf, hípica, tennis i vela. Com es pot observar en la taula que apareix a continuació, tan sols un 2'2% corresponia al sexe femení del total de 997 esportistes que hi varen participar.

⁸ Pausanias (segle II dC): era un historiador, geogràfic i viatger grec que va escriure el llibre V dedicat a Élide i Olímpia, on parlava dels Jocs Hereus.

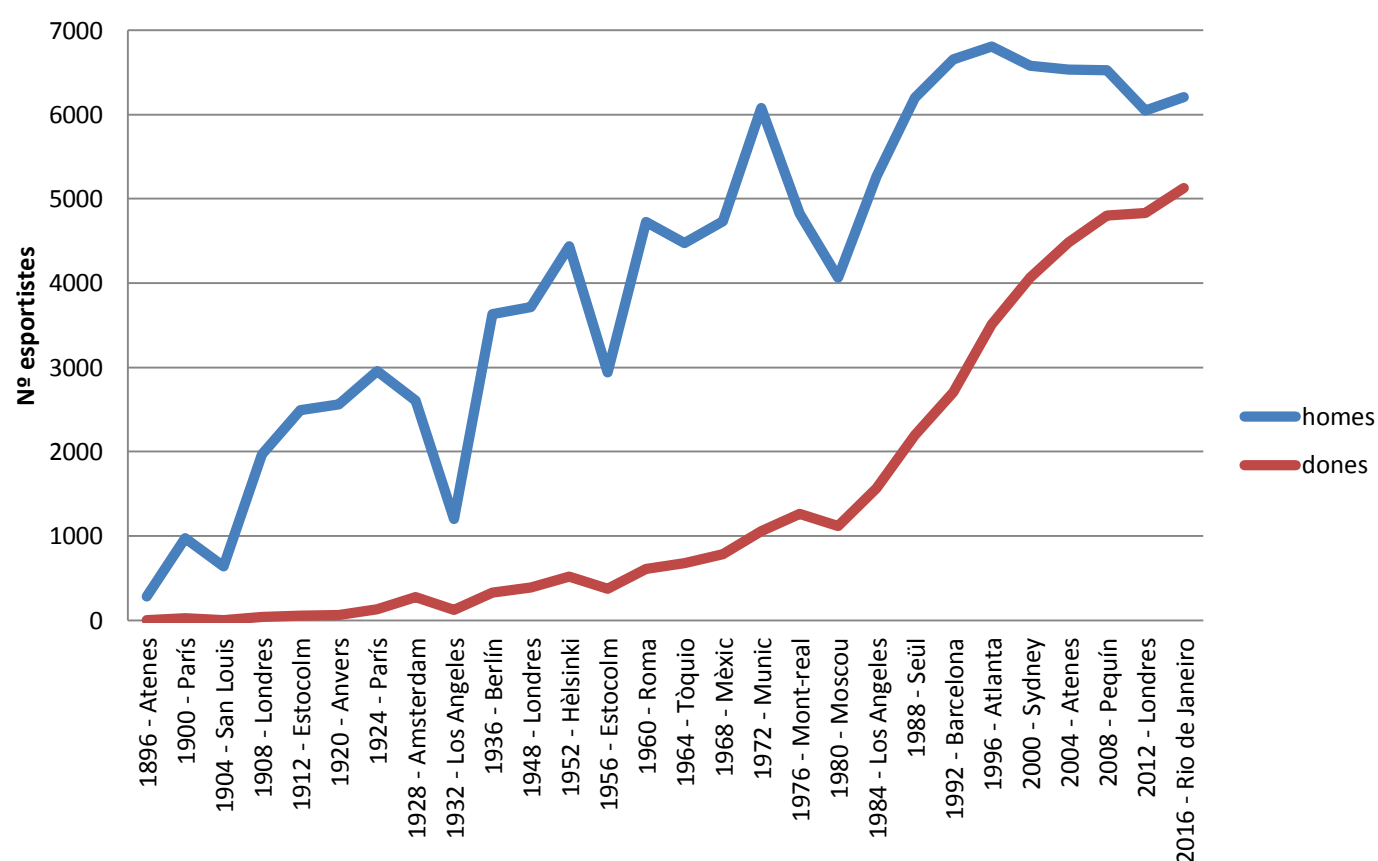
⁹ ¹⁰ Romero, F. G. (2008). El deporte femenino en la Antigua Grecia.

¹¹ Jiménez Morales, R. (2015). *El deporte femenino español en los Juegos Olímpicos. Consejo Superior de Deportes.*

Any	Ciutats	Nº esportistes	homes	dones	% dones	Nº esportistes espanyols	Nº homes espanyols	Nº dones espanyoles	% dones espanyoles
1896	Atenes	286	286	0	0	0	0	0	0
1900	París	997	975	22	2,2	3	3	0	0
1904	San Louis	645	639	6	0,93	0	0	0	0
1908	Londres	2.008	1.971	37	1,84	0	0	0	0
1912	Estocolm	2.547	2.490	57	2,24	0	0	0	0
1920	Anvers	2.626	2.561	65	2,48	57	57	0	0
1924	París	3.089	2.954	135	4,37	128	124	4	3,13
1928	Amsterdam	2.883	2.606	277	9,61	85	85	0	0
1932	Los Angeles	1.332	1.206	126	9,46	6	6	0	0
1936	Berlín	3.963	3.632	331	8,35	0	0	0	0
1948	Londres	4.104	3.714	390	9,5	63	63	0	0
1952	Hèlsinki	4.955	4.436	519	10,47	29	29	0	0
1956	Estocolm	3.314	2.938	376	11,35	6	6	0	0
1960	Roma	5.338	4.727	611	11,45	147	136	11	7,48
1964	Tòquio	5.151	4.473	678	13,16	52	49	3	5,77
1968	Mèxic	5.516	4.735	781	14,16	128	126	2	1,56
1972	Munic	7.134	6.075	1.059	14,84	125	120	5	4
1976	Mont-real	6.084	4.824	1.260	20,71	115	104	11	9,57
1980	Moscou	5.179	4.064	1.115	21,53	156	147	9	5,74
1984	Los Angeles	6.829	5.263	1.566	22,93	183	167	16	8,74
1988	Seül	8.391	6.197	2.194	26,15	229	198	31	13,54
1992	Barcelona	9.356	6.652	2.704	28,9	430	302	128	29,77
1996	Atlanta	10.318	6.806	3.512	34,04	292	197	95	32,53
2000	Sydney	10.651	6.582	4.069	38,2	324	219	105	32,4
2004	Atenes	11.012	6.532	4.480	40,68	322	182	140	43,48
2008	Pequín	11.328	6.528	4.800	42,37	286	164	122	42,66
2012	Londres	10.875	6.045	4.830	44,41	281	169	112	39,86
2016	Rio de Janeiro	11.333	6.206	5.127	45,24	309	165	144	45,6

Taula I: representació femenina durant els Jocs Olímpics
Font: COE (adaptació)

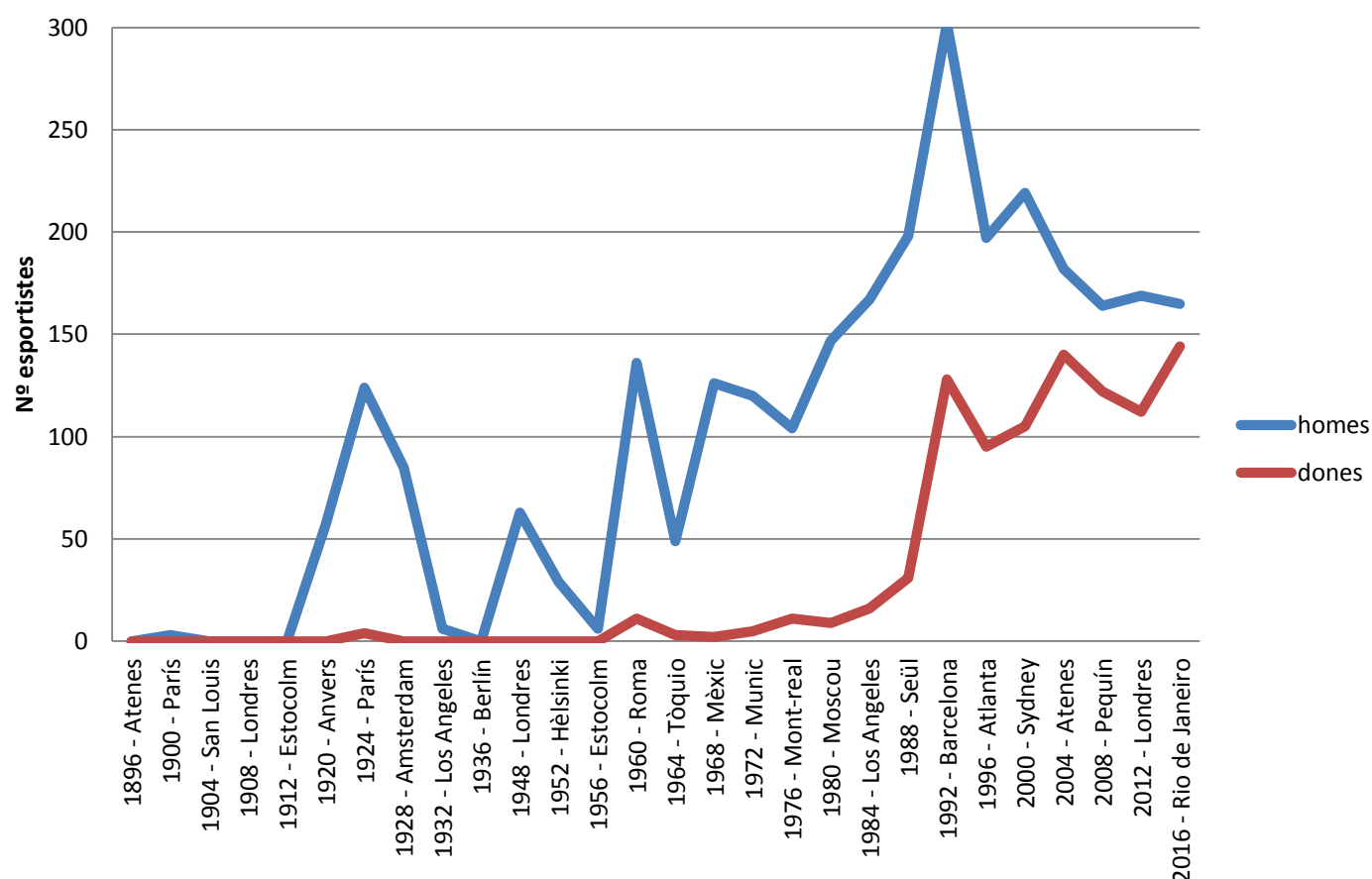
Durant les XXXI edicions dels Jocs Olímpics, la participació femenina ha anat augmentant de forma progressiva. Excepte en els anys 1916, 1940 i 1944 que no es va celebrar, degut de l'esclat de la Primera i Segona Guerra Mundial. Tot i així, no va ser fàcil la inclusió del sexe femení. De fet, la francesa **Alice Milliat**, indignada per la nul·la participació de les dones, va crear la **Federació Esportiva Femenina Internacional (FSFI)** l'any 1921, gràcies a la qual es van organitzar els Jocs Mundials Femenins a Göteborg i París, obligant al COI a permetre la participació oberta a les competicions, independentment del sexe.

Gràfic I: participació d'homes i dones en els Jocs Olímpics (font pròpia)

Els aspectes a destacar d'aquesta evolució (Taula I i Gràfic I) que s'ha produït amb el pas del temps, de les dones respecte als homes són les següents:

- Des de la II edició, on van participar les dones, a París 1900, fins a la VI edició d'Anvers 1920 s'ha triplicat el nombre de participants passant de 22 a 65. A més, aquestes dues edicions són les primeres pels esportistes espanyols.
- A París 1924 es produeix un fet històric pel Comitè Olímpic Espanyol (COE). És l'edició on s'inicia la participació de les dones esportistes espanyoles amb 4 (3'13% del total de participants de nacionalitat espanyola).
- A Munic 1972 se supera la barrera de les 1.000 dones esportistes, tot i que encara suposen només un 14'84 % del total de 7.134 participants.
- Des que a París es van introduir a la competició el seu increment ha sigut constant, excepte en petits descensos a Sant Louis 1904, Los Angeles 1932, Estocolm 1956 i Moscou 1980. Des de Los Angeles 1984 fins a l'última edició a Rio de Janeiro 2016, l'augment ha sigut progressiu fins a arribar a 5.127 atletes, un 45'24% del total. Per tant, des de París 1900, on les dones suposaven un 2'2%, fins a Rio de Janeiro, s'ha produït un augment d'un 43'04% en 116 anys.

Gràfic II: participació dels espanyols en els Jocs Olímpics (font pròpia)

Pel que fa a Espanya, podem comprovar (Taula I i Gràfic II) que la presència femenina no s'ha donat fins als Jocs Olímpics de Roma 1960 amb un 7'48%, respecte als 147 esportistes espanyols que hi van participar en aquesta edició. Existeix una excepció en l'edició de 1924 a París on van participar 4 espanyoles. Progressivament, la presència d'esportistes femenines anava augmentant fins que a Barcelona 1992 es va produir una pujada de forma exponencial passant de 31 dones (13'66%) a Seül 1988 a 128 (29'77%) a la ciutat comtal. Des d'aquella edició fins a l'última a Rio de Janeiro, el nombre de participants femenines espanyoles ha pujat fins al 46'6%, el percentatge més alt fins al moment. Superant el nombre de dones esportistes d'arreu del món, percentualment parlant, amb un 1'36 major.

Uns altres aspectes a tenir en compte al llarg de tota la història olímpica és el nombre d'esdeveniments que s'han celebrat per cada sexe. A París 1900 hi havia dues proves per les dones, una en golf i l'altre en tennis, mentre que a Rio de Janeiro 2016 trobem 145. Si mirem la primera i l'última edició la diferència és molt elevada, però realment l'evolució ha sigut molt lenta. L'augment més gran es va produir a Sydney 2000 amb 120 proves, 23 més que a Atlanta 1996. Però, si comparem el nombre de proves d'ambdós sexes es pot observar una desigualtat entre homes i dones encara avui present. Inicialment els esdeveniments femenins

representaven un 2'11% i en l'última edició ha sigut d'un 47'39%. Una diferència que s'ha anat disminuint amb el pas de les edicions olímpiques, però que ha tingut petites caigudes en Los Angeles 1932, Berlín 1936, Munic 1972 i Moscou 1980.

Any	Ciutats	Esports	Esdeveniments femenins	Esdeveniments totals	% esdeveniments femenins	Nous esports femenins
1900	París	2	2	95	2,11	Tenis, Golf
1904	San Louis	1	3	91	3,3	Arc
1908	Londres	2	4	110	3,64	Tenis
1912	Estocolm	2	5	102	4,9	Aquàtics
1920	Anvers	2	8	154	5,19	-
1924	París	3	10	126	7,94	Esgrima
1928	Amsterdam	4	14	109	12,84	Atletisme, Gimnàstica
1932	Los Angeles	3	14	117	11,97	-
1936	Berlín	4	15	129	11,63	-
1948	Londres	5	19	136	13,97	Canoa
1952	Hèlsinki	6	25	149	16,78	Equitació
1956	Estocolm	6	26	151	17,22	-
1960	Roma	6	29	150	19,33	-
1964	Tòquio	7	33	163	20,25	Vòlei platja
1968	Mèxic	7	39	172	22,67	-
1972	Munic	8	43	195	22,05	-
1976	Mont-real	11	49	198	24,75	Rem, Bàsquet, Handbol
1980	Moscou	12	50	203	24,63	Hoquei herba
1984	Los Angeles	14	62	221	28,05	Tir, Ciclisme
1988	Seül	17	72	237	30,38	Tenis, Tennis taula, Vela
1992	Barcelona	19	86	257	33,46	Bàdminton, Judo
1996	Atlanta	21	97	271	35,79	Futbol, Softball
2000	Sydney	25	120	300	40	Aixecament de peses, Pentatló modern, Taekwondo, Triatló
2004	Atenes	26	125	301	41,53	Lluita
2008	Pequín	26	127	302	42,05	-
2012	Londres	26	140	302	46,36	Boxa
2016	Rio de Janeiro	26	145	306	47,39	Golf, Rugby 7

Taula II: esdeveniments femenins durant els Jocs Olímpics
Font: COI (adaptació)

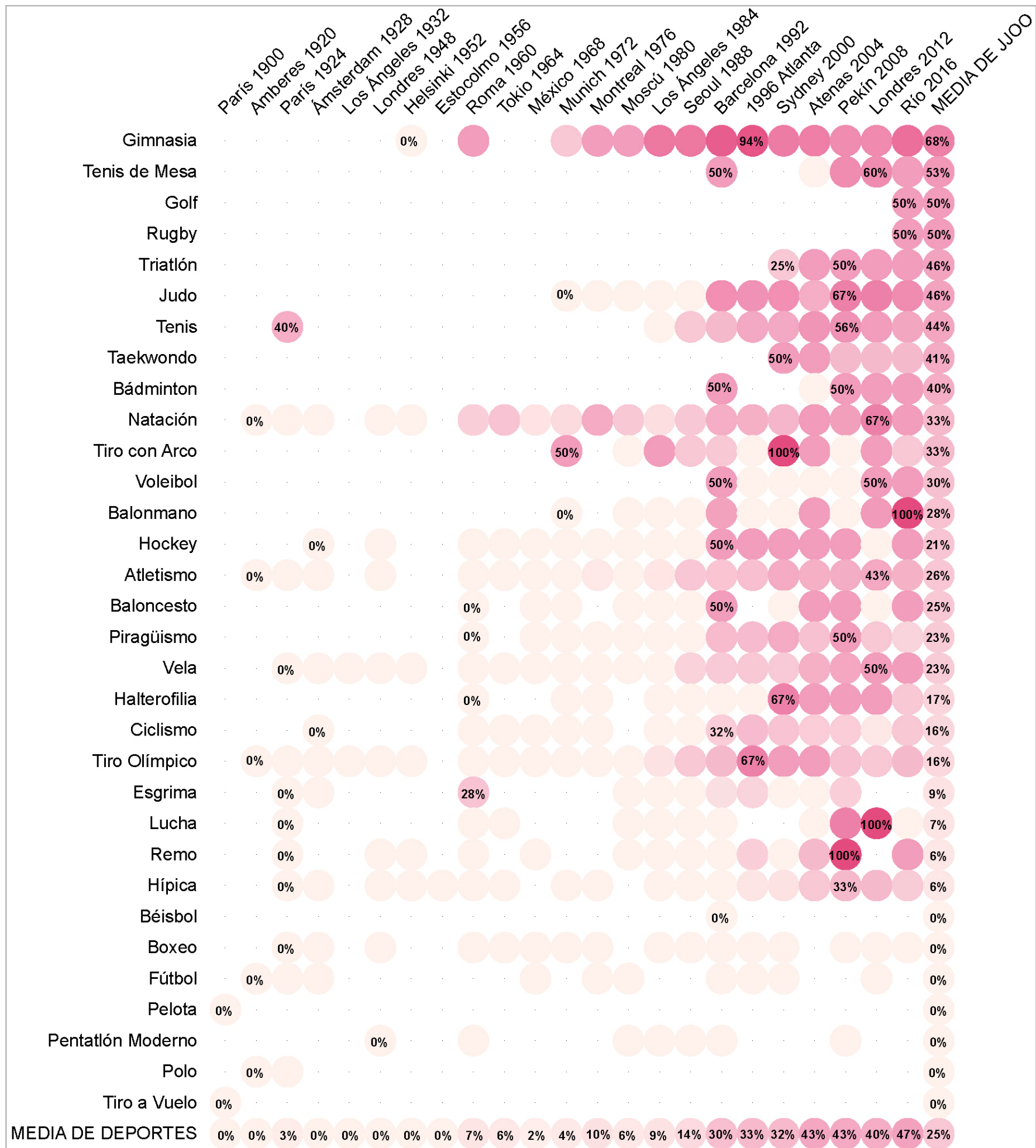
En relació als nous esports femenins que s'han anat introduint al llarg dels anys olímpics destaca sobretot el tennis. Aquest esport ha patit molts alts i baixos. Va ser un dels esports inicials, junt amb el golf, a París 1900, però la següent edició va ser exclòs. Però, 8 anys després de l'últim torneig olímpic va tornar, concretament a Londres 1908. I a Amsterdam 1928 va tornar a ser exclòs. Després, ens hem de remuntar a Mèxic 1968 i Los Angeles 1984 on es va realitzar una demostració, i en el primer cas també una exhibició, amb l'entrega de medalles corresponent. Fins que a Seül 1988 es va instaurar de nou el tennis femení quedant-se permanentment i formant part, avui dia, com un dels esports olímpics.

Un altre esport característic és el **golf**, que també va ser un dels esports inicials junt amb el tennis. Aquest només va tenir presència femenina a París 1900, sent exclòs de Sant Louis 1904 que només van competir els homes. Aquest va ser l'última edició del golf com a esport olímpic, fins a la seva tornada a Rio de Janeiro 2016.

Pel que fa al **softball** i el **beisbol** cal dir que la seva última presència va ser a Pequín 2008, tot i que s'espera que a Tòquio 2022 tornin a formar part de la llista d'esports olímpics. El softball només es va realitzar en quatre edicions, mentre que el beisbol s'havia jugat des de 1904 de forma extraoficial amb entrega de medalles des de Barcelona 1992 fins a Pequín 2008.

Per tant, al llarg de la història olímpica la dona ha anat augmentat de forma progressiva tant en nombre de representacions com en nombre d'esdeveniments únicament femenins. Tot i així, encara es produeix una desigualtat entre sexes, tot i que cada com és inferior. Actualment, en relació al nombre d'esportistes, un 45'25% són dones i un 54'75% homes. En Espanya el percentatge és molt similar, un 45'67 són dones i un 54'33%. Mentre que en el nombre d'esdeveniments, un 47'39 són femenins i un 52'21% són masculins.

Per veure de forma més clara l'evolució de la participació femenina, trobem la següent infografia realitzada per RTVE:

Infografia I: Evolució participativa de la dona espanyola en els Jocs Olímpics al llarg de la seva història
Font: RTVE

El **boxa** i el **futbol** són els únics esports on encara **no hi ha participat cap dona espanyola**. Per contra, la gimnàstica i el tenis sobre taula són els únics esports on han competit més dones que homes al llarg de tota la història olímpica espanyola. **El golf, el rugbi 7 i el triatló**, a més dels dos esports mencionats anteriorment, **són els més destacats pel que fa a la competició femenina**, sent els dos primers els quals empaten amb els homes respecte a la participació amb un 50% cadascun.

Altres aspectes a destacar les quatre edicions on un esport ha estat totalment femení. És el cas del tir amb arc a Sydney 2000, el rem a Pequín 2008, la lluita a Londres 2012 i l'handbol a Rio de Janeiro 2016.

5.1.1. Dones esportistes rellevants

Segons l'estudi titulat "El deporte femenino español en los Juegos Olímpicos" realitzat per Roberto Jiménez Morales (2015), la primera gran estrella va ser l'atleta neerlandesa **Fanny Blankers-Koen**, guanyadora de quatre medalles d'or en els 100 i els 200, els 80 metres tanca i el relleu 4x100 metres a Londres 1948. Considerada, per tant, com la millor atleta del segle XX.

En canvi, segons Élide Alfaro (2004) en el treball titulat "El talento psicomotor y las mujeres en el deporte de alta competición", no hi ha una gran estrella clara, ja que aporta dos punts de vista diferents. Per una banda, explica que la majoria dels historiadors de l'esport consideren que la primera campiona olímpica va ser **Charlotte Cooper**, per la seva victòria en el torneig individual de tennis als Jocs Olímpics de París 1900. Per l'altra banda, alguns experts asseguren que la primera gran campiona va ser la nord-americana **Helen de Pourtalés**, que formava part de la tripulació del vaixell del seu marit que va guanyar en 1900 en la classe 1-2 tones, però que no va ser premiada per la falta d'autorització per la participació femenina en aquest esport.

En **natació**, la primera dona a destacar va ser l'australiana **Sarah Fanny Durack**, ja que va ser la primera campiona olímpica en aquestes proves a Estocolm 1928. Però, si es destaca una nadadora per sobre de les altres és la també australiana **Dawn Fraser**, la primera dona a baixar de la barrera del minut en la prova de natació dels 100 metres estils i la primera a guanyar tres vegades la mateixa prova. A més, va mantenir el seu rècord mundial entre 1958 i 1972, i va aconseguir el seu tercer títol als Jocs de Tòquio 1964. Un total de quatre ors i quatre plates en la seva trajectòria olímpica (dos ors i una plata en Melbourne 1956, un or i dues plates a Roma 1960 i una plata i un or a Tòquio 1964).

En l'**atletisme**, trobem a la nord-americana **Mildred Didrikson** com la primera gran estrella en l'olimpisme. Amb el sobrenom de «*the babe*», va obtenir la medalla d'or en els 80 metres tanca i la javelina, i la plata en el salt d'altura en els Jocs Olímpics de Los Angeles 1932. Però no va ser la primera campiona olímpica femenina, ja que fou la també nord-americana **Elizabeth Robinson** a Amsterdam 1928, quan va guanyar l'or en els 100 metres llisos. També cal destacar la veterania de l'holandesa **Fanny Blankers-Koen**, ja que amb 30 anys va obtenir la medalla d'or en les proves de 100 i 200 metres, en el relleu 4x100 i en els 80 metres tanca a Londres 1948. A més, l'holandesa va ser considerada l'any 2012 com l'atleta més important del segle XX, pels seus èxits a la capital britànica i d'altres en l'àmbit europeu (cinc ors, una plata i dos bronzes).

En el **tenis**, un gran llistat de dones han marcat l'esdevenir de l'olimpisme femení. Entre els anys 70 i 80 destacava la nord-americana **Chris Evert** i la txecoslovaca **Martina Navratilova** per la seva longeva carrera de quasi dues dècades. Però si un nom destaca per sobre de les altres, podríem dir que és l'alemanya **Steffi Graf**, medalla d'or Seül 1988 i plata a Barcelona 1992.

Una altra gran figura és la gimnasta ucraïnesa **Larisa Latynina**, que va mantenir gairebé cinquanta anys el rècord de l'esportista amb més medalles olímpiques, fins que Michael Phelps la va superar a Londres 2012. Va aconseguir un total de nou medalles d'or, cinc de plata i quatre de bronze entre els Jocs Olímpics de Melbourne 1956, Roma 1960 i Tòquio 1964. Però, si pensem en gimnàstica, és un altre nom el que ens ve al cap. Es tracta de la romanesa **Nadia Comaneci**, ja que amb només catorze anys a Mont-real 1976 es va convertir en la primera gimnasta a obtenir una puntuació màxima de 10, fet que es va repetir en set ocasions. Entre aquests Jocs i els de Moscou 1980 va rebre cinc medalles d'or, tres de plata i una de bronze.

Nadia Comaneci als Jocs Olímpics de Montreal 1976 (Font: COI)

5.1.2. Esportistes espanyoles rellevants

Tot i que la primera participació espanyola es va donar als Jocs Olímpics de París 1924, en l'edició anterior (Anvers 1920) hi van estar inscrites dues esportistes que finalment no van viatjar a la ciutat belga junt amb la delegació. Es tracta de la tenista Francisca Subirana, que havia de participar en el quadre d'individuals femenins i en els dobles mixtos, i Carmen Rospide que també competia en la modalitat de dobles mixtos. Per tant, com finalment no van participar en aquests Jocs, ens hem de remuntar a 1924 per veure les primeres dones espanyoles olímpiques. **Lilí Álvarez**, junt amb Rosa Torras, va passar a la història participant en els Jocs Olímpics parisencs i aconseguint el primer diploma per l'esport femení espanyol. Però no van ser les úniques participants. També estaven classificades les tenistes María Luisa Marnet i Isabel Fonrodona en individuals i dobles, però en algunes fonts no consten perquè no van arribar a viatjar a la capital francesa.

Les següents edicions, la participació espanyola va ser inexistente, un total de 36 anys en blanc. Fins a Roma 1960 no tornem a veure el paper de la dona espanyola amb un total d'11, i gairebé nul·la en les tres edicions següents (1964, 1968 i 1972) amb 2, 3 i 5 espanyoles. Però no serà fins a Moscou 1980 on s'obtenen diplomes olímpics de la mà de les gimnastes María Isabel Lloret i Marta Cantón, de l'atleta Maite Zúñiga i el relleu 4x100 lliure en natació.

El moment clau i que va suposar un abans i un després en l'esport femení espanyol és a Barcelona 1992, tant en participació com en resultats. Per primer cop, una dona espanyola pujava en un podi olímpic. Un total vuit medalles, entre les quals trobem quatre ors, tres plates i un bronze.

Les medalles d'or les van aconseguir les judokes Almudena Muñoz i **Miriam Blasco** en les categories de -52 kg i -57 kg, respectivament; l'equip d'hoquei herba i els dobles en vela format per Theresa Zabell i Patricia Guerra en la categoria de 470. Les plates per part de la gimnasta Carolina Pascual, el dobles en tennis format per Arantxa Sánchez Vicario i **Conchita Martínez**, i Natalia Vía-Dufresne en vela. I l'únic bronze femení que va guanyar la tenista **Arantxa Sánchez Vicario** en individuals.

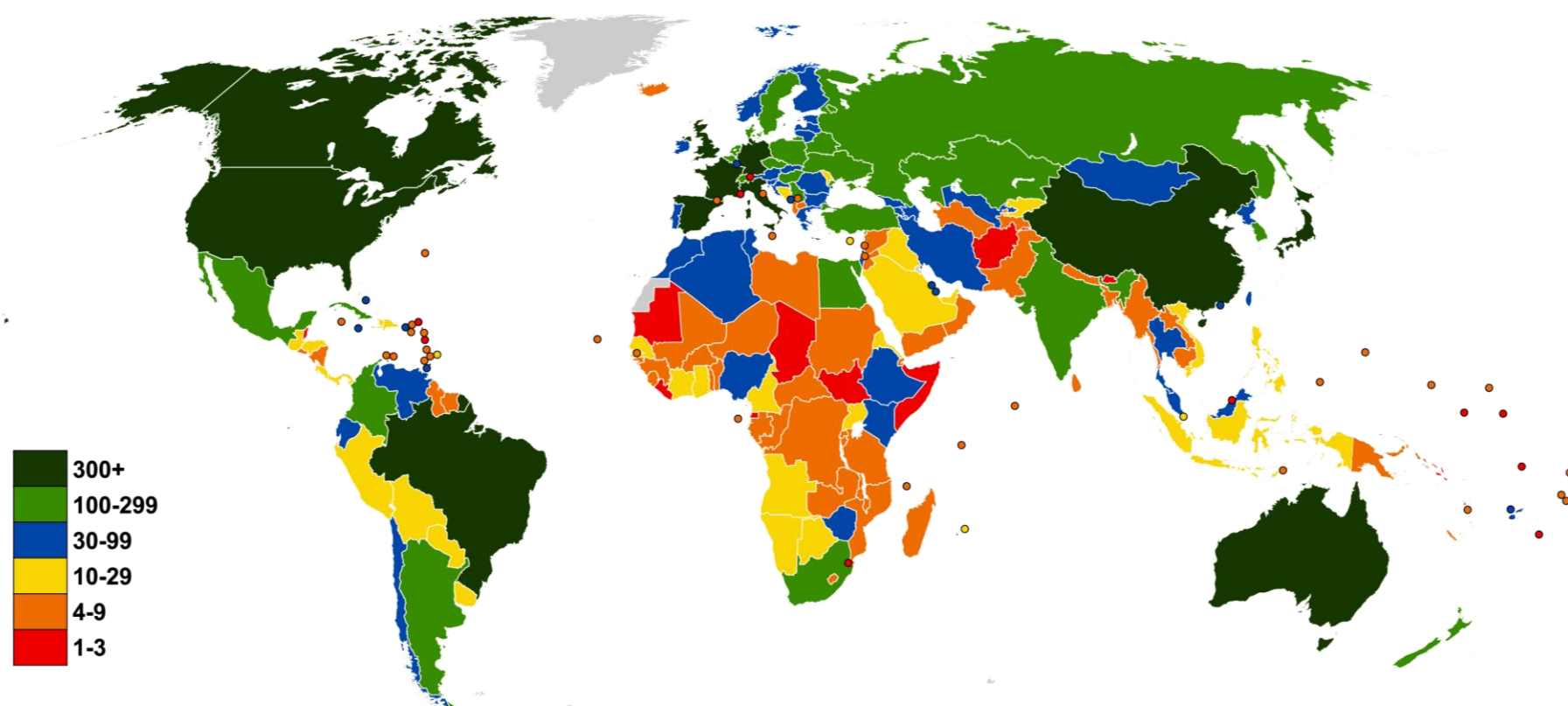
Conchita Martínez i Arantxa Sánchez Vicario en els JJOO de Barcelona 1992
(Font: Mundo Deportivo)

La primera i única edició celebrada a l'estat espanyol va suposar un abans i un després en la delegació nacional. Amb el pas de les edicions va augmentar tant la participació com el medaller femení espanyol, fins a arribar a un fet històric a Londres 2012: el 65% de les medalles espanyoles aconseguides eres per part de les dones. Dels tres ors de la delegació espanyola, dos provenien del sexe femení en vela: **Marina Alabau** en la categoria RS:X i el trio format per Támara Echegoyen, Ángela Pumariega i Sofía Toro en elliot 6m. Pel que fa a les medalles de plata, es van aconseguir un total de cinc: la nadadora **Mireia Belmonte** en 200 metres papallona i 800 m lliure, el duet en natació sincronitzada format per **Ona Carbonell** i **Andrea Fuentes**, Brigitte Yagüe en la categoria de -49 kg en taekwondo i l'equip femení de waterpolo. I les quatre medalles de bronze s'han assolit en els esports femenins: l'equip d'handbol, Mainer Unda en la categoria de 72 kg en lluita, **Maialen Chourraut** en el K1 de piragüisme i l'equip de natació sincronitzada format per Ona Carbonell, Andrea Fuentes, Clara Basiana, Alba Cabello, Margalida Crespí, Thais Henríquez, Paula Klamburg, Irene Montrucchio i Laia Pons.

5.2. Les dones esportistes en els JJOO de Rio de Janeiro

En aquests Jocs s'ha produït un fet històric, ja que s'ha incorporat l'equip olímpic dels atletes refugiats per primer cop en tota la història. Entre els deu participants, quatre eren dones: les atletes Anjelina Nada Lohalith (1.500 m) i Rose Lokonyen (800 m), la judoka Yolande Bukasa Mabika (-70 kg) i la nadadora Yusra Mardini (100 m lliures i 100 m papallona). I també, la primera participació olímpica de països com Kosovo i Sudan del Sud. Per tant, els únics països sense representació han estat el Sàhara occidental i Kuwait, aquest últim va ser suspès per segona vegada en cinc anys per diferències governamentals entre el Comitè Olímpic Internacional (COI) amb el Comitè nacional. Per aquest motiu, els set atletes que l'anaven a representar van passar a formar part de l'equip d'Atletes Olímpics Independents (IOA), que els seus inicis es remunten a Barcelona 1992 denominats com Participants Olímpics Independents (IOP). En l'equip d'atletes independents, format per 9 esportistes, només formava part una dona: la nadadora Faye Sultan que competia en els 50 m estils lliures.

Han participat 11.333 esportistes, entre els quals 5.127 eren dones. Per tant, la representació femenina era del 45'24%. A més, cal destacar que l'únic país amb més representació femenina que masculina és Jamaica, on el 90% dels esportistes competien en atletisme.

Nombre d'esportistes olímpics segons el país que representen en els JJOO de Rio de Janeiro 2016 (Font: Viquipèdia)

Els països amb major nombre d'atletes estan situats a Amèrica del Nord, Europa i Austràlia, a més cal afegir Brasil i Xina.

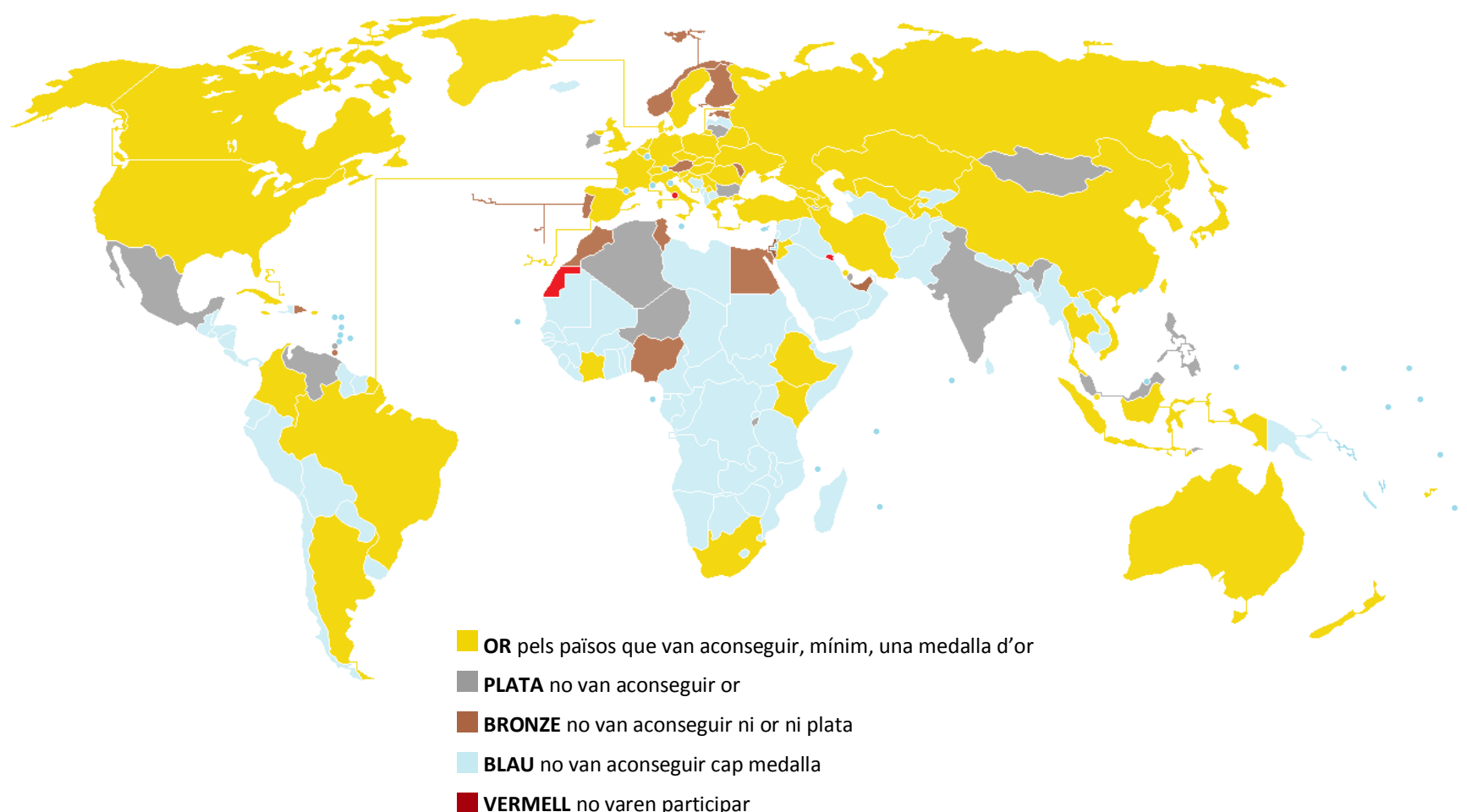
- Estats Units amb 554 (292 dones i 262 homes)
- França 394 (162 dones i 232 homes)
- Brasil amb 462 (209 dones i 253 homes)
- Regne Unit 366 (164 dones i 202 homes)
- Alemanya amb 423 (206 dones i 217 homes)
- Japó 331 (164 dones i 167 homes)
- Austràlia amb 419 (212 dones i 207 homes)
- Canadà 313 (187 dones i 117 homes)
- Xina amb 416 (256 dones i 160 homes)
- Espanya amb 309 (144 dones i 165 homes)

Per tant, dels països que ocupen les deu primeres posicions en el medaller olímpic només els Estats Units, Austràlia, Xina i Canadà envien més dones esportistes que homes.

En aquests Jocs Olímpics de Rio de Janeiro s'han batut 65 rècords olímpics i 19 rècords mundials, aquests últims 9 eren per part de les dones. Pel que fa a la **natació**, trobem a la nord-americana **Katie Ledecky** que va establir la millor marca en els 400 m estils (3:58:57) i els 800 m estils (8:04:79), l'hongaresa **Katinka Hosszu** en els 400 m combinats (4:26:36), la sueca **Sarah Sjöström** en els 100 m papallona (55:48) i en els relleus de 4x100 l'equip australià (3:30:65). En l'aixecament de peses, de les 5 noves marques mundials establertes una és de **Wei Deing** en la categoria de 63 kg femenins (262 kg).

En l'atletisme, destaca l'etiòp **Almaz Ayana** en els 1.000 m (29:17:45) i en l'aixecament de martell la polonesa **Anita Wlodarczyk** va superar el rècord que ostentava des del mundial d'atletisme del 2015 (82'29 metres). I en el ciclisme en pista, l'equip britànic va aconseguir finalitzar amb el cronòmetre a 4:10:236 i en la categoria de velocitats per equips les xines Gong i Zhong van marcar un 31:928.

Pel que fa a les medalles, de les 528 en joc, 161 són per la categoria masculina i només 135 a la femenina. Per tant, en el repartiment del metall ja existeix una diferència de 34 medalles més pels homes. Segons els països, a continuació es pot apreciar quins han aconseguit alguna de les tres medalles que es poden aconseguir en uns Jocs Olímpics:

Tipus de medalles segons el país de procedència en els JJOO de Rio de Janeiro 2016 (Font: Viquipèdia)

En referència al mapa, podem observar que 54 països han guanyat, com a mínim, una medalla d'or, que són:

- Estats Units (46)
- Gran Bretanya (27)
- Xina (26)
- Rússia (19)
- Alemanya (17)
- Japó (12)
- França (10)
- Corea del Sud (9)
- Austràlia (8)
- Hongria (8)
- Itàlia (8)
- Països Baixos (8)
- Brasil (7)
- Espanya (7)
- Jamaica (6)
- Kènia (6)
- Croàcia (5)
- Cuba (5)
- Canadà (4)
- Nova Zelanda (4)
- Uzbekistan (4)
- Argentina (3)
- Colòmbia (3)
- Grècia (3)
- Iran (3)
- Kazakhstan (3)
- Suïssa (3)
- Bèlgica (2)
- Corea del Nord (2)
- Dinamarca (2)
- Eslovàquia (2)
- Geòrgia (2)
- Polònia (2)
- Sèrbia (2)
- Sud-àfrica (2)
- Suècia (2)
- Tailàndia (2)
- Ucraïna (2)
- Armènia (1)
- Atletes Olímpics Independents (1)
- Azerbaidjan (1)
- Bahames (1)
- Bahrain (1)
- Bielorrússia (1)
- Costa de Marfil (1)
- Eslovènia (1)
- Etiòpia (1)
- Fiji (1)
- Indonèsia (1)
- Jordània (1)
- Kosovo (1)
- Puerto Rico (1)
- República Txeca (1)
- Romania (1)
- Singapur (1)
- Tadjikistan (1)
- Turquia (1)
- Vietnam (1)
- Xina Taipei (1)

Els 14 països que no van aconseguir or, però sí plata, són:

- Malàisia (4)
- Mèxic (3)
- Algèria (2)
- Irlanda (2)
- Bulgària (1)
- Burundi (1)
- Filipines (1)
- Granada (1)
- Índia (1)
- Lituània (1)
- Mongòlia (1)
- Níger (1)
- Qatar (1)
- Veneçuela (1)

I els 14 països que només varen aconseguir bronze són:

- Noruega (4)
- Egipte (3)
- Tunísia (3)
- Israel (2)
- Àustria (1)
- Estònia (1)
- Finlàndia (1)
- Marroc (1)
- Moldàvia (1)
- Nigèria (1)
- Portugal (1)
- República Dominicana (1)
- Trinitat i Tobago (1)
- Emirats Àrabs Units (1)

Per contra, els 120 països que no varen aconseguir cap medalla són:

- Afganistan
- Albània
- Andorra
- Angola
- Antigua i Barbuda
- Aràbia Saudita
- Aruba
- Atletes Olímpics Refugiats
- Bangladesh
- Barbados
- Belize
- Benín
- Bermudes
- Bhutan
- Birmània
- Bolívia
- Bòsnia i Hercegovina
- Botswana
- Brunei
- Burkina Faso
- Cambodja
- Camerun
- Cap Verd
- Comores
- Congo
- Costa Rica
- Djibouti
- Dominica
- El Salvador
- Equador
- Eritrea, Gabon
- Gàmbia
- Ghana
- Guam
- Guatemala
- Guinea
- Guinea Bissau
- Guinea Equatorial
- Guyana
- Haití
- Hondures
- Hong Kong
- Iemen
- Illes Caiman
- Illes Cook
- Illes Marshall
- Illes Salomó
- Illes Verges Britàniques
- Illes Verges EUA
- Iraq
- Islàndia
- Kirguizistan
- Kiribati
- Laos
- Lesotho
- Letònia
- Líban
- Libèria
- Líbia
- Liechtenstein
- Luxemburg
- Macedònia
- Madagascar
- Malawi
- Maldives
- Mali
- Malta
- Maurici
- Mauritània
- Micronèsia
- Mònaco
- Montenegro
- Moçambic
- Namíbia
- Nauru
- Nepal
- Nicaragua
- Oman
- Pakistan
- Palestina
- Panamà
- Papua Nova Guinea
- Paraguai
- Perú
- República Centreafricana
- República de Palau
- Ruanda
- Samoa
- Samoa Americana
- Sant Cristòfol i Neus
- San Marino
- Sant Tomé i Príncep
- Sant Vicenç i les Granadines
- Santa Lucia
- Senegal
- Seychelles
- Sierra Leone
- Síria
- Somàlia
- Sri Lanka
- Sudan
- Sudan del Sud
- Surinam

- Swazilàndia
- Tanzània
- Timor Oriental
- Togo
- Tonga
- Turkmenistan
- Tuvalu
- Txad
- Uganda
- Uruguai
- Vanuatu
- Xile
- Xipre
- Zàmbia
- Zimbàbue

I no varen participar Sàhara occidental i Kuwait.

5.2.1. Dones esportistes rellevants en els JJOO 2016

Basant-se en el nombre de medalles aconseguides, el mitjà de comunicació britànic, la BBC, considera que entre els deu millors atletes dels últims Jocs Olímpics a Rio de Janeiro 2016, sis són dones. El primer lloc l'ocupa Michael Phelps, ja que és l'esportista que més medalles ha aconseguït (sis d'or i una de plata). La segona, tercera i quarta posició les ocupen tres dones. Es tracta de **Katie Ledecky** (EUA), **Simone Biles** (EUA) i **Katinka Hosszu** (Hongria). Les dues nord-americanes han obtingut quatre medalles d'or, la primera en natació i la segona en gimnàstica artística. A més, Ledecky va guanyar una medalla d'or i Biles una de bronze. La segueix la nadadora hongaresa que va aconseguir tres ors i una plata. Seguidament trobem al velocista jamaicà Usain Bolt amb, al ciclista britànic Jason Kenny, a la remera **Danuta Kozak** i al nadador australià Ryan Murphy amb tres medalles d'or cadascun. I en la novena i desena posició hi ha dues dones, les nadadores nord-americanes **Simone Manuel** amb dos ors i dues plates, i **Maya Dirado** amb dos ors, una plata i un bronze.

Katie Ledecky (Font: CNBC)

Simone Biles (Font: WGNtv)

Danuta Kozak i Katinka Hosszu (Font: Nemzeti Sports)

Maya Dirado (Font: NBC)

Simone Manuel (Font: ESPN)

5.2.2. Esportistes espanyoles rellevants en els JJOO 2016

La delegació espanyola va tornar de Rio de Janeiro amb 17 medalles (set ors, quatre plates i sis bronzes). D'aquestes medalles, nou les han aconseguit les dones i vuit els homes. Dels set ors guanyats, quatre ha sigut per dones i tres per homes; de les quatre plates, tres l'han aconseguit dones i una pels homes; dels sis bronzes, les dones han obtingut dos i els homes quatre. Per tant, la meitat de les medalles que han aconseguit els homes són de bronze i les dones han guanyat més ors i plates.

Les medalles d'or femenines les han aconseguit la nadadora **Mireia Belmonte** en els 200 metres papallona, la piragüista **Maialen Chourraut** en eslàlom K1, **Carolina Marín** en bàdminton i **Ruth Beitia** en el salt d'altura.

Les tres plates femenines van venir de la mà de la taekwondista **Eva Calvo** en la categoria de menys de 57 kg i de les seleccions de bàsquet i gimnàstica rítmica. I els dos bronzes per part de **Lydia Valentín** en halterofília en la categoria de menys de 75 kg i Mireia Belmonte en els 400 metres estils.

Mireia Belmonte (Font: El Confidencial)

Maialen Chourraut (Font: Marca)

Carolina Marín (Font: El Periódico)

Ruth Beitia (Font: RTVE)

Per part dels homes, els tres ors els van aconseguir els dobles en tennis format per Rafael Nadal i Marc López, i dels piragüistes en K2 200 metres format per Saúl Craviotto i Cristian Toro, i el piragüista Marcus Walz en el K1 1.000 metres.

L'única plata masculina la va guanyar l'atleta Orlando Ortega, en els 110 metres tanca. I els quatre bronzes van venir de la mà de Joel González en taekwondo en la categoria de menys de 68 kg, el piragüista Saúl Craviotto en K1 200 metres, Carlos Coloma en ciclisme de muntanya i la selecció espanyola de bàsquet.

Si mirem el medaller històric espanyol, trobem que dels 10 esportistes amb més medalles, només quatre són dones. En les tres primeres posicions tot són homes: el piragüista David Cal amb cinc medalles (1 or i 4 plates), el ciclista Joan Llaneras amb quatre (dos ors i dues plates) i el piragüista Saúl Craviotto amb quatre (dos d'or, una de plata i una de bronze). En tercera, quarta i cinquena posició estan les dones: la nadadora Mireia Belmonte amb quatre medalles (una d'or, dues de plata i una de bronze), Andrea Fuentes en natació sincronitzada amb quatre (tres de plata i una de bronze) i la tenista Arantxa Sánchez Vicario amb quatre (dos d'or i dues de plata). Seguidament, trobem al gimnasta Gervasio Deferr amb tres metalls (dos d'or i una de plata), la tenista Conchita Martínez amb tres (dues de plata i una de bronze), el piragüista Herminio Menéndez amb tres medalles olímpiques (dues de plata i una de bronze) i en la dècima posició al jugador d'handbol Demetrio Lozano amb tres de bronze.

5.3. Tractament dels mitjans de comunicació de les dones en els JJOO

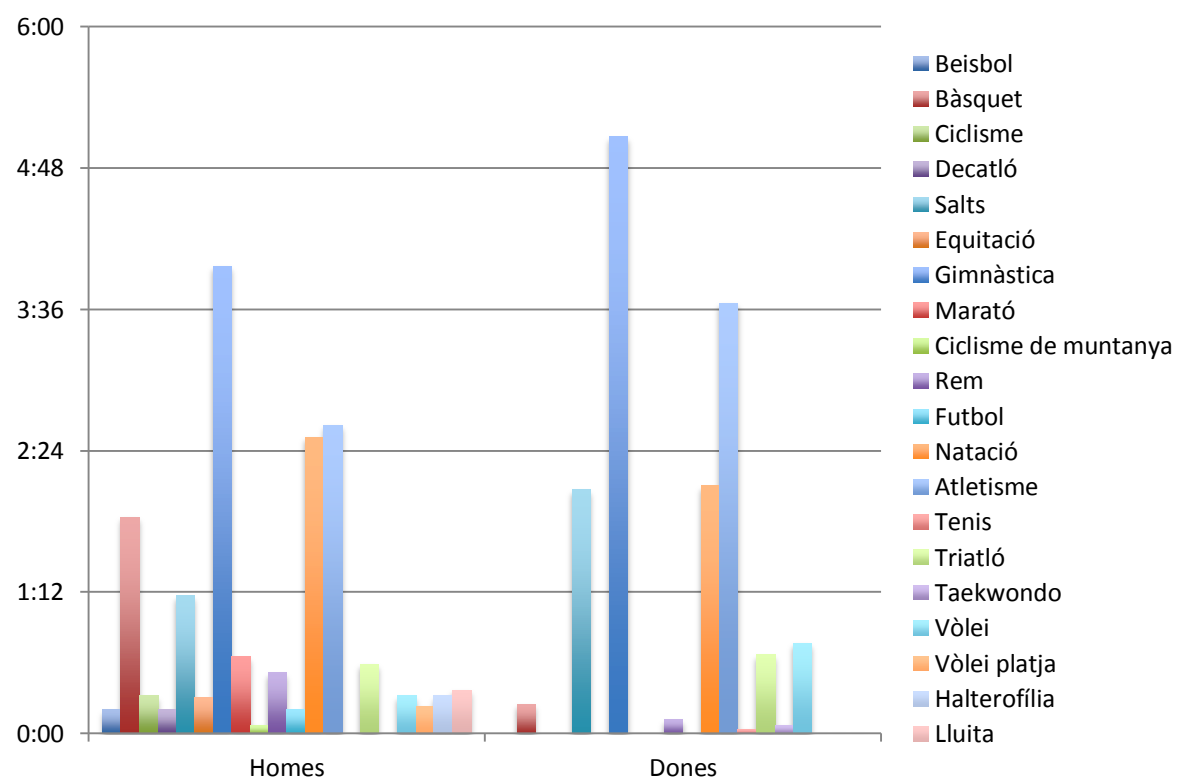
Per analitzar el tractament de les dones en els mitjans de comunicació en les anteriors edicions dels Jocs Olímpics, cal remuntar-se a edicions anteriors. Per aquest motiu, ens centrarem en tres treballs que analitzen de forma similar el contingut olímpic, tant en una edició en concret com en el seu progrés al llarg dels anys.

Segons l'estudi realitzat per Ibone Lallana del Ríu recopilat en el treball titulat "La mujer y los Juegos Olímpicos: análisis a través de los medios de comunicación. Retos para Beijing 2008" (2005), en la primera edició olímpica del segle XXI a Sydney 2000 es dona una major cobertura a l'esport femení envers les edicions anteriors. Dels 10.651 atletes que varen participar, 4.069 eren dones i 6.582 homes (COE). Per tant, la representació femenina va ser del 38,2%. Les tres grans esportistes varen ser Ian Thorpe, australià que va aconseguir tres medalles d'or i una de plata; la nord-americana Marion Jones, la dona que més medalles ha aconseguit en una mateixa edició dels Jocs Olímpics; i Cathy Freeman, l'atleta australiana encarregada de porta la torxa que va competir en els 400 metres llisos.

Un altre estudi a destacar és el realitzat per Andrews C. Billings i Susan Tyler Eastman sobre la programació i el tractament de l'NBC de Sydney 2000. El treball se centrava en la nacionalitat, el gènere i el color de pell per demostrar que la cobertura televisiva del canal americà estava determinat per aquestes variables i, sobretot, demostrar la hipòtesi que els atletes americans tindrien una major cobertura en aquesta cadena de televisió. En aquest estudi, basat en 54 hores de cobertura en *prime time*, es demostra que el 53% del temps total de les retransmissions de l'NBC es dedica als esports masculins, mentre que el 47% va adreçat als esports femenins.

ESPORTS	Temps dedicat	
	HOMES	DONES
Beisbol	0:12	0:00
Bàsquet	1:50	0:15
Ciclisme	0:19	0:00
Decatló	0:12	0:00
Salts	1:10	2:04
Equitació	0:18	0:00
Gimnàstica	3:58	5:04
Marató	0:39	0:00
Ciclisme de muntanya	0:04	0:00
Rem	0:31	0:07
Futbol	0:12	0:00
Natació	2:31	2:06
Atletisme	2:37	3:39
Tenis	0:00	0:02
Triatló	0:35	0:40
Taekwondo	0:00	0:04
Vòlei	0:19	0:46
Vòlei platja	0:14	0:00
Halterofília	0:19	0:00
Lluita	0:22	0:00

Taula III: temps dedicat per esports a homes i dones a Sydney 2000
Font: Billings i Eastman, 2002

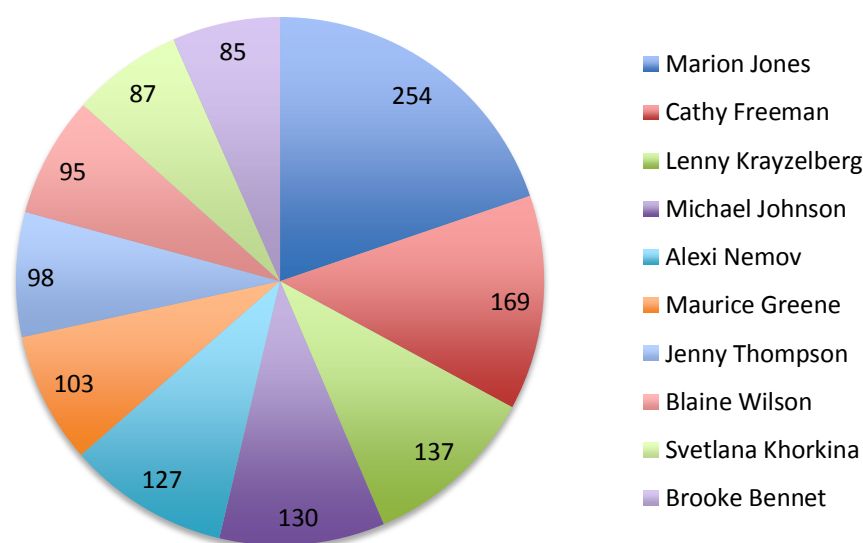
Gràfic III: temps dedicat per esports a homes i dones a Sydney 2000
Font: Billings i Eastman, 2002

El 73% de la cobertura del sexe femení se centra en gimnàstica, natació i atletisme, mentre que el masculí, tot i estar més dispersada, s'enfoca més en la gimnàstica, la natació, l'atletisme i el bàsquet. També se'n parla dels deu esportistes que més vegades apareixen en antena. En una anàlisi general, està dividit per parts iguals, cinc homes i cinc dones. Si mirem posició per posició, s'observa com les dues primeres posicions les ocupen dues dones de color (Marion Jones amb 254 mencions i Cathy Freeman amb 169) i les últimes quatre són dones de pell blanca (Jenny Thompson, Khorkina i Brooke Bennett) excepte Blaine Wilson que és un home. Tot i que les dues primeres posicions les ocupen dones de color, les esportistes blanques apareixen en

més ocasions, el doble de fet. En el cas dels homes, dels quatre mencionats, dos són de pell clara (Lenny Krayzelberg i Alex Nemov) i dos de pell fosca (Michael Johnson i Maurice Greene).

NOM	ESPORT	GÈNERE	RAÇA	NACIONALITAT	Nº MENCIONS
Marion Jones	Atletisme	D	N	EUA	254
Cathy Freeman	Atletisme	D	N	Austràlia	169
Lenny Krayzelberg	Natació	H	B	EUA	137
Michael Johnson	Atletisme	H	N	EUA	130
Alexi Nemov	Gimnàstica	H	B	Rússia	127
Maurice Greene	Atletisme	H	N	EUA	103
Jenny Thompson	Natació	D	B	EUA	98
Blaine Wilson	Gimnàstica	H	B	EUA	95
Svetlana Khorkina	Gimnàstica	D	B	Rússia	87
Brooke Bennet	Natació	D	B	EUA	85

Taula IV: esportistes més mencionats a la NBC a Sydney 2000
Font: Billings i Eastman, 2002

Gràfic IV: esportistes més mencionats a la NBC a Sydney 2000
Font: Billings i Eastman, 2002

A més, si ens fixem en el nombre de mencions, el 61% està destinat a esportistes femenines i un 39% a masculins. I en referència a la nacionalitat, es pot observar com set dels deu esportistes són nord-americans, factor a destacar perquè l’NBC és americana. Una diferència que es capgira quan aquestes aparicions en la televisió americana se centren en entrevistes i en destaca èxits i, que per tant, l’home es posiciona per davant de les dones. Per tant, la conclusió de l’estudi realitzat per Billings i Eastman és que els esportistes masculins, i principalment blancs, acaparen la major part de la cobertura de l’NBC durant els Jocs Olímpics de Sydney 2000 (Billings i Eastman, 2002: p. 367)¹².

En l’edició d’Atenes 2004, denominada “Els Jocs per a la televisió”, la maratoniana Paula Radcliffe i l’atleta Ekaterini Thanou van acaparar el focus mediàtic per sobre de les altres. Però després de la retirada de Radcliffe, i també la de Thanou, aquesta última per dopatge, i la discreta participació de Marion Jones van aparèixer noves estrelles. Se’n destaquen la grega Fani Halkia, després de guanyar els 400 metres tanca, i Kelly Holmes en aconseguir l’or en els 800 i 1.500 metres. Aquesta edició també va suposar un abans i un després per la cultura musulmana. Rocaya Al Ghasra, Ala Hikmat i Sanaa Abu Bakhit no van guanyar cap medalla ni a la final de les seves respectives proves, però van representar a tres països que fins aleshores es negava a permetre competir a les dones. Al Ghasra, és una atleta de Bahrain que va guanyar als Jocs Pan-Àrabs els 100 i els 200 metres, i en el 2003 va participar en competicions internacionals. Hikmat era l’única dona de la delegació iraquiana, que va corre els 100 i els 200 metres. Abu Bakhit és una atleta palestina que va competir en els 800 metres.

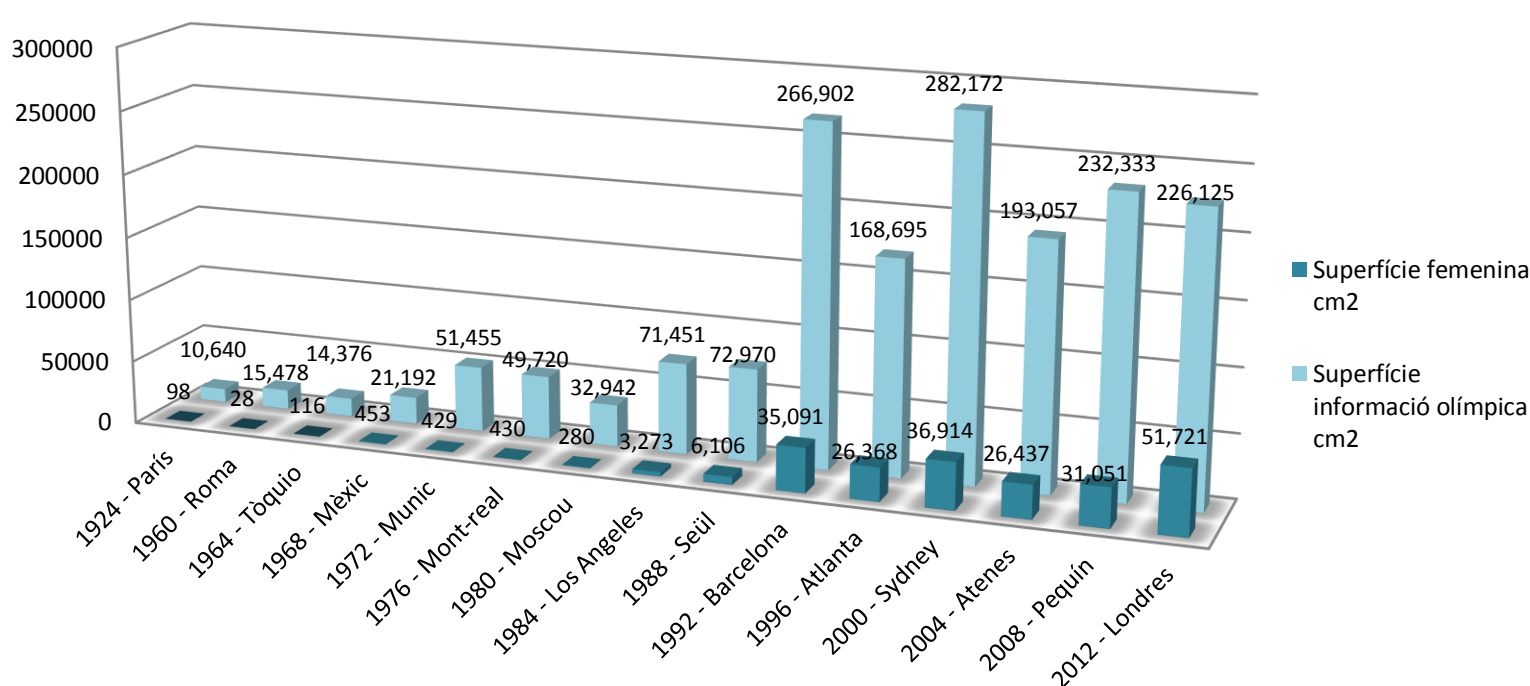
¹² Billings, A., i Eastman, S. (2002). *Selective representations of gender, ethnicity and nationality in American television coverage of the 2000 summer Olympics*. *International Review for the Sociology of Sport*, 37(3/4), 351–370.

L'estudi realitzat per Ibone Lallana conclou dient que "les societats modernes cada vegada discriminen menys pel color o pel gènere" (Lallana, 2005: p. 26)¹³. A més, afirma que els mitjans de comunicació han de ser conscients de la influència que tenen en la societat a l'hora d'utilitzar apel·latius com "El Dream-Team", "La locomotora humana", "los chicos de oro" o "La reina de la velocidad". I aquest tractament de la informació de les dones esportistes pot provocar danys no només en l'àmbit esportiu, sinó que també a escala personal o social de l'esportista. Després d'aquestes afirmacions, estableix tres factors que determinen la retransmissió d'un esport o un altre: la representació del país al qual pertany la televisió, l'existència d'una estrella, independentment del país al qual pertany, i si l'esport és un espectacle per si sol com és el bàsquet masculí o les proves atlètiques i de natació. I finalitza dient: "En conclusión, la igualdad entre razas, género, países, etc.... el Fair-play (Juego limpio) y las nuevas tecnologías son los tres grandes problemas a los que el CIO y sus miembros se enfrentan para las futuras ediciones olímpicas, las decisiones que se tomen para Beijing marcarán el camino de la nueva era olímpica, la Era de la tecnología y la genética."

En canvi, la tesi doctoral de Miguel Ángel Barbero González fa una anàlisi d'un mitjà en concret al llarg de la història olímpica, que es titula "Tratamiento informativo del deporte femenino español en los Juegos Olímpicos de verano en el diario ABC (1924-2012)". Calcula l'espai destinat a les esportistes espanyoles en comparació amb la superfície total d'informació olímpica (taula V).

Edicions	Superfície femenina cm ²	Superfície informació olímpica cm ²	% superfície femenina
1924 - París	98	10.640	0,92
1960 - Roma	28	15.478	0,18
1964 - Tòquio	116	14.376	0,81
1968 - Mèxic	453	21.192	2,14
1972 - Munic	429	51.455	0,83
1976 - Mont-real	430	49.720	0,86
1980 - Moscou	280	32.942	0,85
1984 - Los Angeles	3.273	71.451	4,58
1988 - Seül	6.106	72.970	8,37
1992 - Barcelona	35.091	266.902	13,15
1996 - Atlanta	26.368	168.695	15,63
2000 - Sydney	36.914	282.172	13,08
2004 - Atenes	26.437	193.057	13,69
2008 - Pequín	31.051	232.333	13,36
2012 - Londres	51.721	226.125	22,87

Taula V: superfície femenina en cm² del diari ABC
Font: Barbero, M. À., 2016

Gràfic V: superfície femenina en cm² del diari ABC
Font: Barbero, M. À., 2016

¹³ Lallana, I. (2005). *La mujer y los Juegos Olímpicos: análisis a través de los medios de comunicación. Retos para Beijing 2008.*

Com podem observar, la representació espanyola en el diari ABC durant les primeres aparicions del gènere femení eren gairebé inexistents, en comparació a la superfície dedicada a l'olimpisme. A Los Angeles 1984 es produeix un augment significatiu de gairebé 3.000 cm² major, en comparació a l'edició anterior a Moscou. Però el moment clau de la dona espanyola el trobem a Barcelona 1992, que es dispara fins als 35.091 cm². Arribant així a un 13,15% d'aparició de la dona espanyola en el ABC. Des de la primera vegada que varen competir, a París 1924, fins a l'última edició estudiada, Londres 2012, ha anat augmentat considerablement el paper de la dona esportista espanyola. Excepte en petites recaigudes a Roma 1960, a Munic 1972, a Moscou 1980, Sydney 2000 i Pequín 2008. Aquestes dades són referents a la informació en general. En canvi, pel que fa a les portades, la primera inclusió de l'esport olímpic femení va ser a Seül 1988 amb una. Seguidament trobem tres a Barcelona 1992, quatre a Atlanta 1996, tres a Sydney 2000, dues a Atenes 2004, quatre a Pequín 2008 i sis a Londres 2012. Altres dades que aporta aquest estudi és el nombre de fotografies tant en els esports com en els esportistes. (Barbero, M.Á, 2016: p. 587)¹⁴.

Els esports més fotografiats varen ser natació sincronitzada a Londres 2012 i tennis a Barcelona 1992, amb 22 ambdós. Seguit del tennis a Atlanta 1996 amb 18, gimnàstica a Sydney 2000 amb 17, tennis a Pequín 2008 amb 15 i hípica a Atenes 2004 amb 8. En les últimes quatre posicions de les deu en total són la vela a Seül 1988 i la gimnàstica a Los Angeles 1984, ambdues amb 3; i la gimnàstica a Moscou 1980 i els salts a Mont-real 1976 amb un cadascun. Pel que fa a les esportistes, lidera la llista la tenista Arantxa Sánchez-Vicario amb 19 presències als Jocs Olímpics de Barcelona i amb 15 a Atlanta 1996. Després estan la Mireia Belmonte a Londres 2012 i Gemma Mengual a Pequín 2008 amb 14 ambdues. (Barbero, M.Á, 2016: p. 590-591)¹⁵.

Aquesta investigació conclou afirmant que *"a mayor número de medallas, mayor repercusión en ABC"*. Per tant, per ser notícia s'han de tenir bons resultats i aquests facilitaran una major repercussió mediàtica. De fet, a Londres 2012, gairebé una de cada quatre informacions eren femenines quan només dos de cada tres atletes eren dones. Del 13-15% entre Barcelona 1992 i Pequín 2008, al 22,87% de Londres 2012. (Barbero, M.Á, 2016: p. 503-504)¹⁶.

La dona a poc a poc va aconseguint el paper que li pertany en el món esportiu, però encara queda molt per batallar. De fet, les conclusions que es van extreure en les jornades nacionals de les dones en l'esport espanyol, que es van celebrar el 28 i el 29 de novembre de 2016, en relació al tractament informatiu dels mitjans de comunicació (Universitat Politècnica de Madrid, 2016: p. 5-6) són les següents:

- Es constata la falta d'equitat en la difusió de l'esport femení: menys temps, espais menys visitats pel gran públic, notícia poc personalitzada, etc.
- Hi ha una gran diferència entre la informació al voltant dels grans esdeveniments esportius, i la que es genera al llarg de tota la temporada, així que quan les dones arriben a l'èxit esportiu són unes perfectes desconegudes pel gran públic.
- El tractament de la notícia no sempre posa el focus en l'èxit de l'esportista, a vegades s'inclouen aspectes personals relacionats amb l'estereotip femení.
- L'escassa atenció que els mitjans de comunicació donen a l'esport de les dones ocasiona menor interès dels patrocinadors i menys ingressos indirectes al sector.

Per incentivar l'interès dels mitjans de comunicació dels esports femenins, proposen:

- Formació esportiva i amb perspectiva de gènere de professionals
- Sensibilització i interès dels òrgans directius i tècnics en promocionar la notícia de les esportistes igual que la dels esportistes
- Interès del personal gestor i tècnic de l'esport per generar notícies esportives al voltant de les dones.
- Convenis de col·laboració entre els òrgans gestors de l'esport i dels diferents mitjans de comunicació

¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ Barbero, M. Á. (2016). *Tratamiento informativo del deporte femenino español en los Juegos Olímpicos de Verano en el Diario ABC (1924-2012)*. Universidad Complutense de Madrid.

6. Metodologia

El mètode realitzat és analitzar el tractament de la dona esportista durant els Jocs Olímpics de Rio de Janeiro en els informatius del migdia i del vespre a **TV3 i TVE**, ja que aquests són els mitjans de comunicació generalistes en l'àmbit nacional i l'altre en el català. Però, a més del treball analític del contingut en els dos mitjans audiovisuals, també cal una recerca documental d'estudis realitzats sobre el mateix tema, la recollida de dades i posterior anàlisi de la nostra investigació, elaboració de gràfics i taules que facilitin la interpretació del contingut i unes conclusions finals.

Les **unitats d'anàlisi són els propis informatius del migdia i el vespre d'ambdós mitjans de comunicació entre el 6 i el 21 d'agost**, ja que són els dies de competició. És cert, que el futbol es va iniciar uns dies abans, però en ser les fases classificatòries no és necessari incloureu en la investigació. I, tot i que la inauguració va ser el dia 5 d'agost i ja s'informava en els mitjans, el dia de competició oficial s'iniciava el dia 6. Per aquest motiu, es decideix començar aquest dia i no l'anterior. I es finalitza el 21 perquè és l'últim dia dels Jocs Olímpics, inclús el de la cerimònia de clausura, tot i que aquesta no surt fins l'endemà perquè el seu inici era més tard que l'informatiu del vespre.

Una vegada establert el temps a estudiar, s'havia de concretar quines eren les variables a tenir en compte durant aquest període de temps. La primera seria una diferenciació molt clara entre **el nombre de mencions, per una banda, i per l'altra el temps dedicat en segons**. I la segona és fer una distinció entre **el gènere masculí i el femení**. Un cop establerts aquests dos paràmetres seria molt interessant fer un estudi en **relació als esports més destacats dels dos sexes** en funció de les mencions i el temps, **i un altre segons els esportistes**. D'aquesta manera podrem veure una distinció entre les disciplines i la possible inclusió d'esportistes estrelles dins dels informatius, i veure si la nacionalitat és un factor determinant a l'hora de fer l'escaleta del mitjà de comunicació.

Només es tractarien temes enfocats als esports o els esportistes en competició, en cap cas temes aliens com el dopatge, successos o reportatges específics. I tampoc es tindria en compte si el contingut és audiovisual o mencionat pel presentador o enviat especial, ja que llavors TVE jugaria en avantatge per tenir els drets televisius dels Jocs Olímpics de Rio de Janeiro 2016.

7. Resultats

En el minutatge no s'inclouen les peces informatives dedicades a:

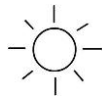

- La cerimònia d'obertura o clausura (excepte quan se centren en un esportista en concret)
- Esportistes que no participen en aquests JJOO com Merlene Ottey, exatleta eslovena
- Reportatges com el cronometratge en la natació, la vida dels brasilers en faveles, els problemes de transport, els voluntaris en els JJOO, les cues d'accés als recintes, la importància de l'arbitratge
- Agendes esportives o resums de medallers olímpics per països
- Successos com la caiguda d'una *sky cam*, l'explosió d'una bomba, la detenció de l'abanderat de Namíbia i del president del Comitè Irlandès, el color verd de l'aigua de les piscines interiors, a mentida de Ryan Lochte, etc.
- El dopatge de l'equip rus, que impedeix competir alguns esportistes
- El mal temporal que paralitza jornades en alguns esports com el rem o el tenis
- Declaracions del president del Comitè Olímpic Espanyol, o al Ministre d'Esports
- Els Jocs Paralímpics de Rio de Janeiro 2016 (7-18 de setembre)

L'estudi està dividit en dues parts: l'anàlisi per nombre de mencions i pel temps (en segons) dedicat als esports. Dins de cada un d'aquests apartats s'aprecia les diferències entre els sexes (femení i masculí) i els dos mitjans de comunicació estudiats (TV3 i TVE).

7.1. Per esports

7.1.1. Per mencions

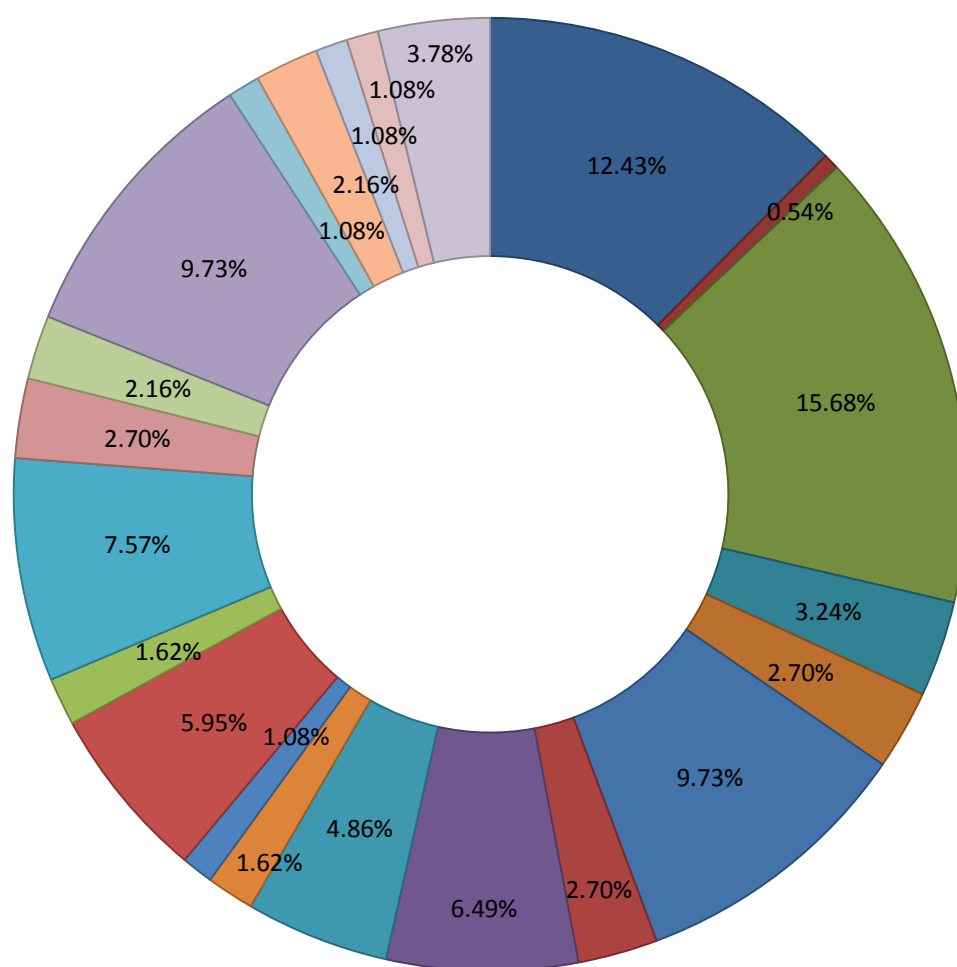
Les següents taules on es diferencien els sexes masculí i femení estan fetes a partir d'aquesta llegenda:

													
		TN migdia	TN vespre										
	Atletisme		Bàdminton		Bàsquet		Handbol		Boxa		Ciclisme		Esports aquàtics
	Judo		Lluita		Piragüisme		Pentatló		Rem		Rugbi 7		Taekwondo
	Equitació		Esgrima		Futbol		Golf		Gimnàstica		Aixecament de peses		Hoquei herba
	Tenis		Tenis taula		Tir amb arc		Tir olímpic		Triatló		Vela		Vòlei platja

Mireia Alfonso Royo

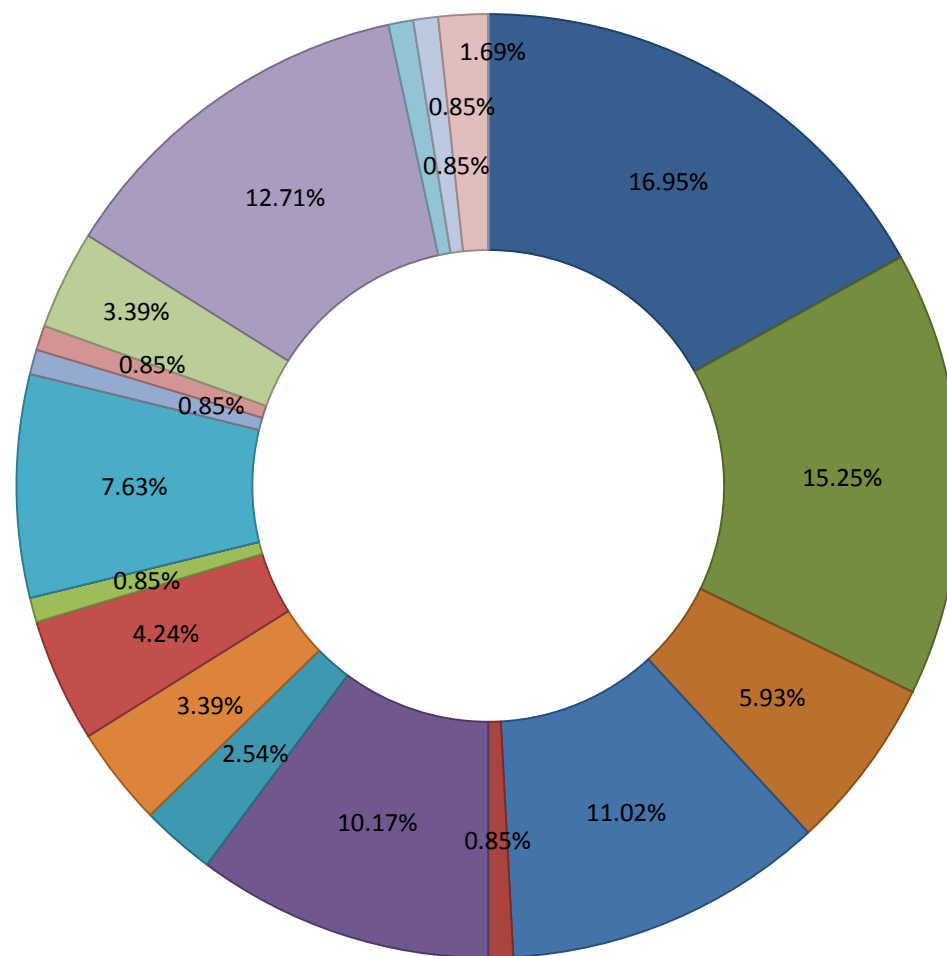
MASCULÍ				
mencions ->	TVE		TV3	
	%	nº	%	nº
Atletisme	12,43%	23	16,95%	20
Bàdminton	0,54%	1	0,00%	0
Bàsquet	15,68%	29	15,25%	18
Handbol	0,00%	0	0,00%	0
Boxa	3,24%	6	0,00%	0
Ciclisme	2,70%	5	5,93%	7
Esports aquàtics	9,73%	18	11,02%	13
Equitació	2,70%	5	0,85%	1
Esgrima	0,00%	0	0,00%	0
Futbol	6,49%	12	10,17%	12
Golf	4,86%	9	2,54%	3
Gimnàstica	1,62%	3	3,39%	4
Halterofília	1,08%	2	0,00%	0
Hoquei herba	5,95%	11	4,24%	5
Judo	1,62%	3	0,85%	1
Lluita grecoromana	0,00%	0	0,00%	0
Piragüisme	7,57%	14	7,63%	9
Pentatló	0,00%	0	0,00%	0
Rem	0,00%	0	0,85%	1
Rugbi 7	2,70%	5	0,85%	1
Taekwondo	2,16%	4	3,39%	4
Tenis	9,73%	18	12,71%	15
Tenis taula	1,08%	2	0,85%	1
Tir amb arc	2,16%	4	0,00%	0
Tir olímpic	1,08%	2	0,85%	1
Triatló	1,08%	2	1,69%	2
Vela	0,00%	0	0,00%	0
Vòlei platja	3,78%	7	0,00%	0
TOTAL	100,00%	185	100,00%	118

Taula 1: percentatge de mencions als esports masculins a TVE i TV3 (font pròpia)

- Atletisme
- Bàdminton
- Bàsquet
- Handbol
- Boxa
- Ciclisme
- Esports aquàtics
- Equitació
- Esgrima
- Futbol
- Golf
- Gimnàstica
- Halterofília
- Hoquei herba
- Judo
- Lluita grecoromana
- Piragüisme
- Pentatló
- Rem
- Rugbi 7
- Tekwondo
- Tennis
- Tennis taula
- Tir amb arc
- Tir olímpic
- Triatló
- Vela
- Volei platja

Gràfic 1: percentatge de mencions als esports masculins a TVE (font pròpia)

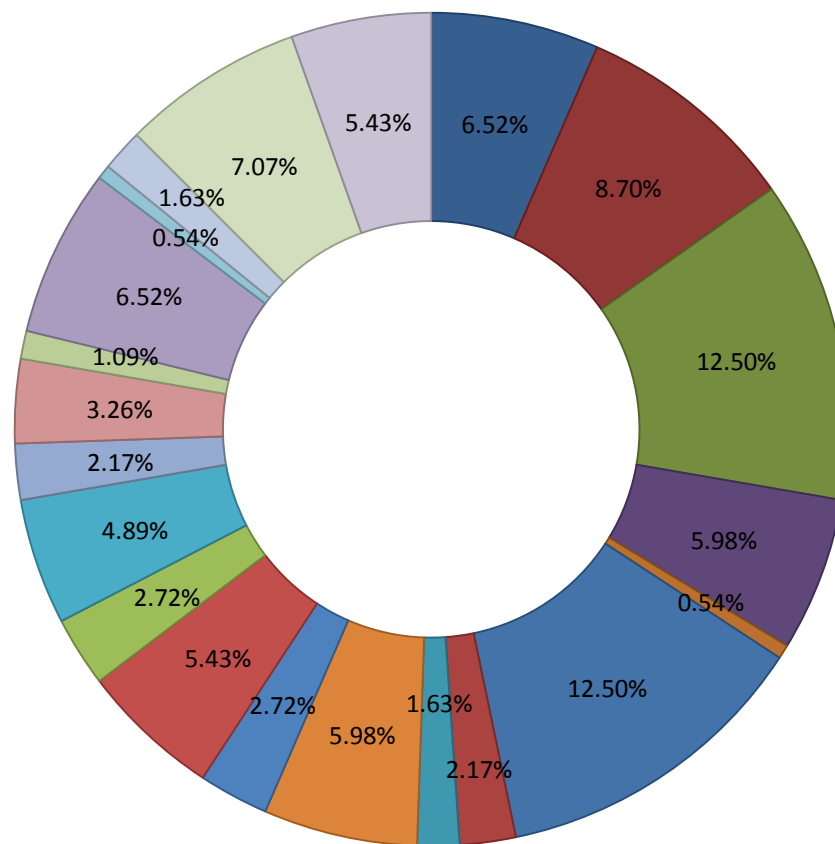

■ Atletisme	■ Bàdminton	■ Bàsquet	■ Handbol	■ Boxa	■ Ciclisme
■ Esports aquàtics	■ Equitació	■ Esgrima	■ Futbol	■ Golf	■ Gimnàsia
■ Halterofília	■ Hoquei herba	■ Judo	■ Lluita grecoromana	■ Piragüisme	■ Pentatló
■ Rem	■ Rugbi 7	■ Tekwondo	■ Tennis	■ Tennis taula	■ Tir amb arc
■ Tir olímpic	■ Triatló	■ Vela	■ Volei platja		

Gràfic 2: percentatge de mencions als esports masculins a TV3 (font pròpia)

FEMENÍ				
mencions ->	TVE		TV3	
	%	nº	%	nº
Atletisme	6,52%	12	13,33%	14
Bàdminton	8,70%	16	6,67%	7
Bàsquet	12,50%	23	8,57%	9
Handbol	5,98%	11	2,86%	3
Boxa	0,00%	0	0,00%	0
Ciclisme	0,54%	1	2,86%	3
Esports aquàtics	12,50%	23	19,05%	20
Equitació	2,17%	4	0,00%	0
Esgrima	0,00%	0	0,95%	1
Futbol	0,00%	0	0,95%	1
Golf	1,63%	3	0,00%	0
Gimnàstica	5,98%	11	10,48%	11
Halterofília	2,72%	5	0,95%	1
Hoquei herba	5,43%	10	4,76%	5
Judo	2,72%	5	1,90%	2
Lluita grecoromana	0,00%	0	0,00%	0
Piragüisme	4,89%	9	3,81%	4
Pentatló	0,00%	0	0,00%	0
Rem	2,17%	4	4,76%	5
Rugbi 7	3,26%	6	4,76%	5
Taekwondo	1,09%	2	0,95%	1
Tenis	6,52%	12	4,76%	5
Tenis taula	0,54%	1	0,00%	0
Tir amb arc	0,00%	0	0,00%	0
Tir olímpic	1,63%	3	3,81%	4
Triatló	0,00%	0	1,90%	2
Vela	7,07%	13	0,95%	1
Vòlei platja	5,43%	10	0,95%	1
TOTAL	100,00%	184	100,00%	105

Taula 2: percentatge de mencions als esports femenins a TVE i TV3 (font pròpia)

- Atletisme
- Bàdminton
- Bàsquet
- Handbol
- Boxa
- Ciclisme
- Esports aquàtics
- Equitació
- Esgrima
- Futbol
- Golf
- Gimnàstica
- Halterofília
- Hoquei herba
- Judo
- Lluita grecoromana
- Piragüisme
- Pentatló
- Rem
- Rugbi 7
- Tekwondo
- Tennis
- Tennis taula
- Tir amb arc
- Tir olímpic
- Triatló
- Vela
- Volei platja

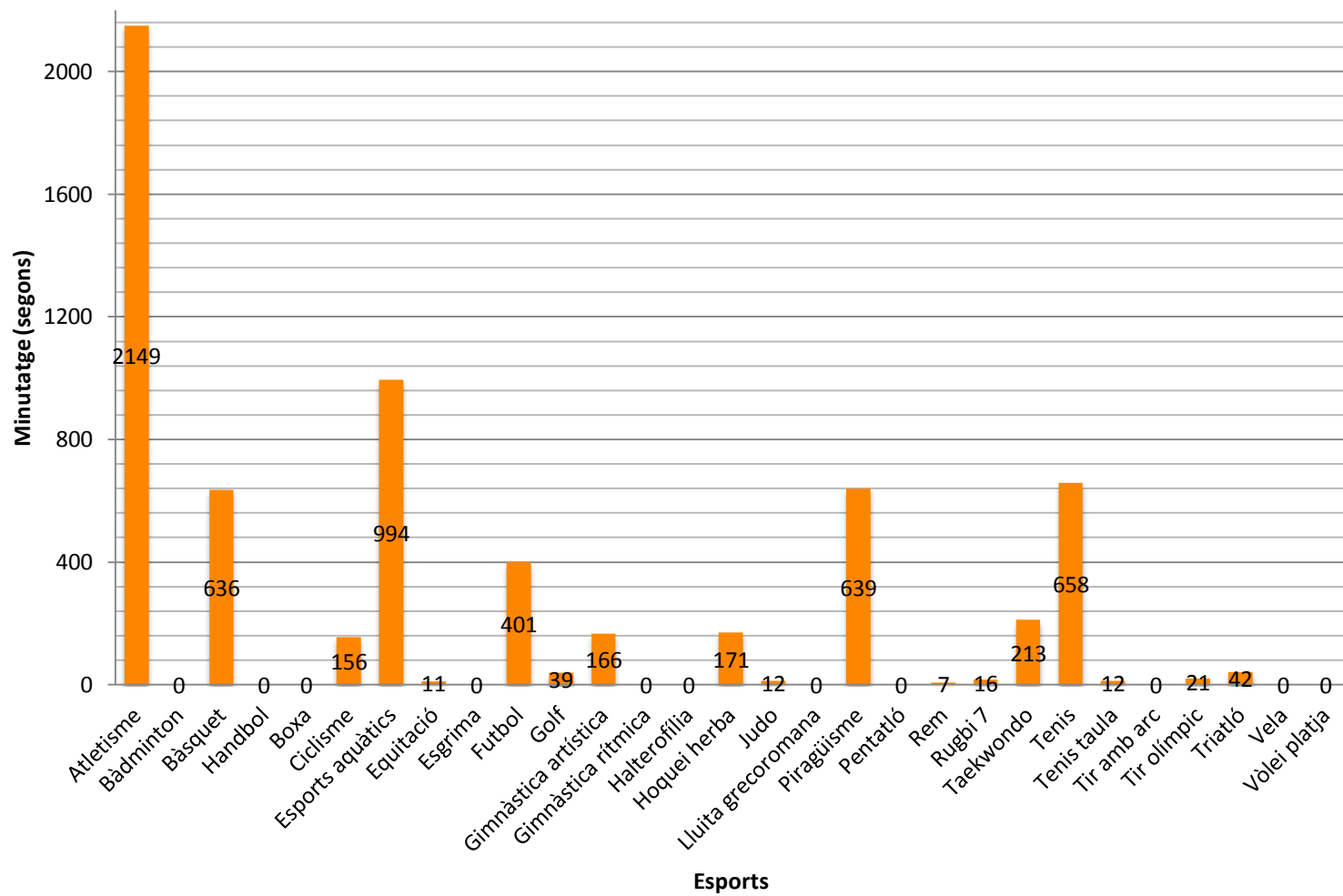
Gràfic 3: percentatge de mencions als esports femenins a TVE (font pròpia)

Mireia Alfonso Royo

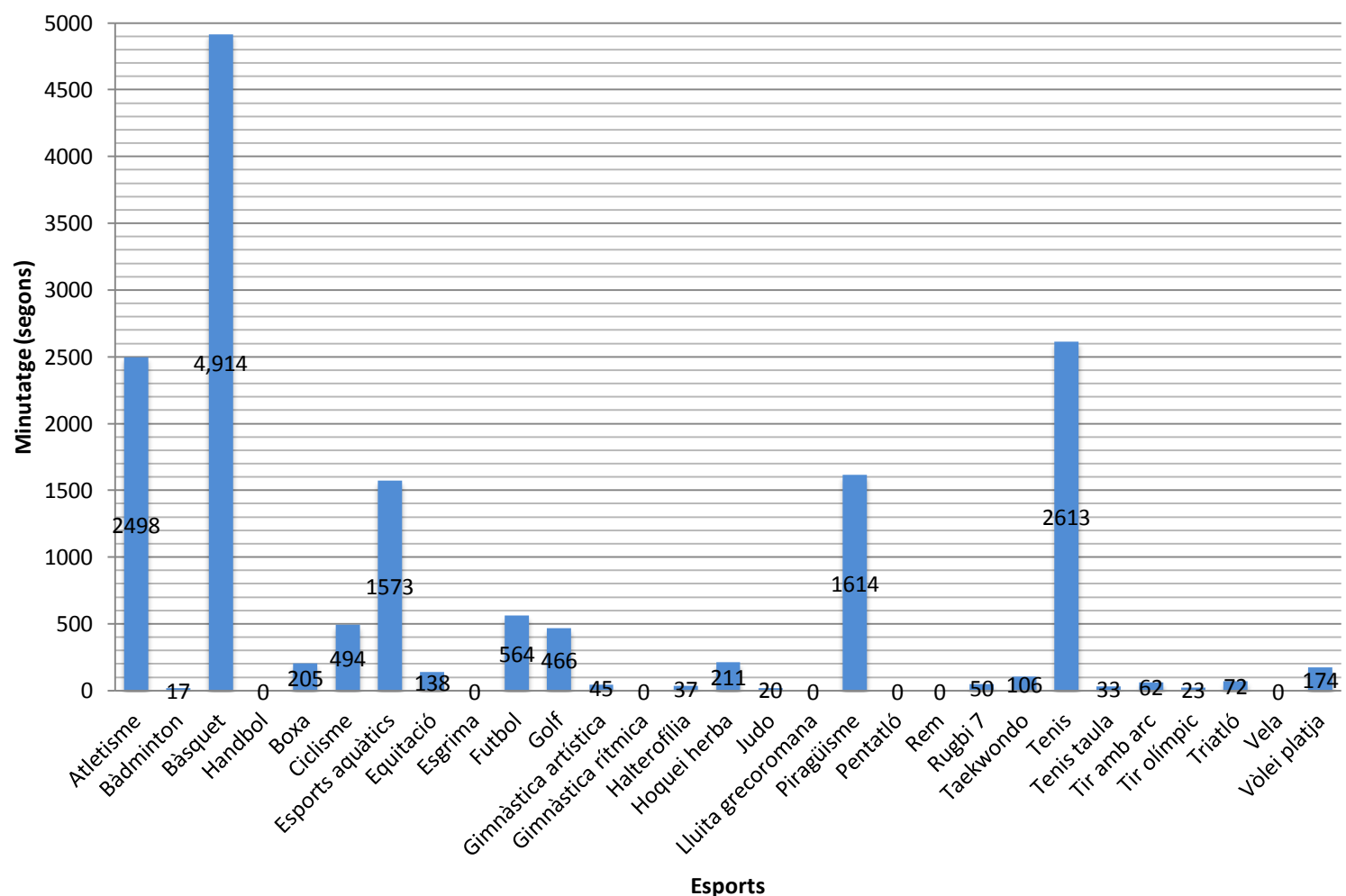
Rugbi 7	16	50
Taekwondo	213	106
Tenis	658	2613
Tenis taula	12	33
Tir amb arc	0	62
Tir olímpic	21	23
Triatló	42	72
Vela	0	0
Vòlei platja	0	174

Total	6343	15755
--------------	-------------	--------------

Taula 3: segons dedicats als esports masculins a TVE i TV3 (font pròpia)

Gràfic 5: segons dedicats als esports masculins a TV3 (font pròpia)

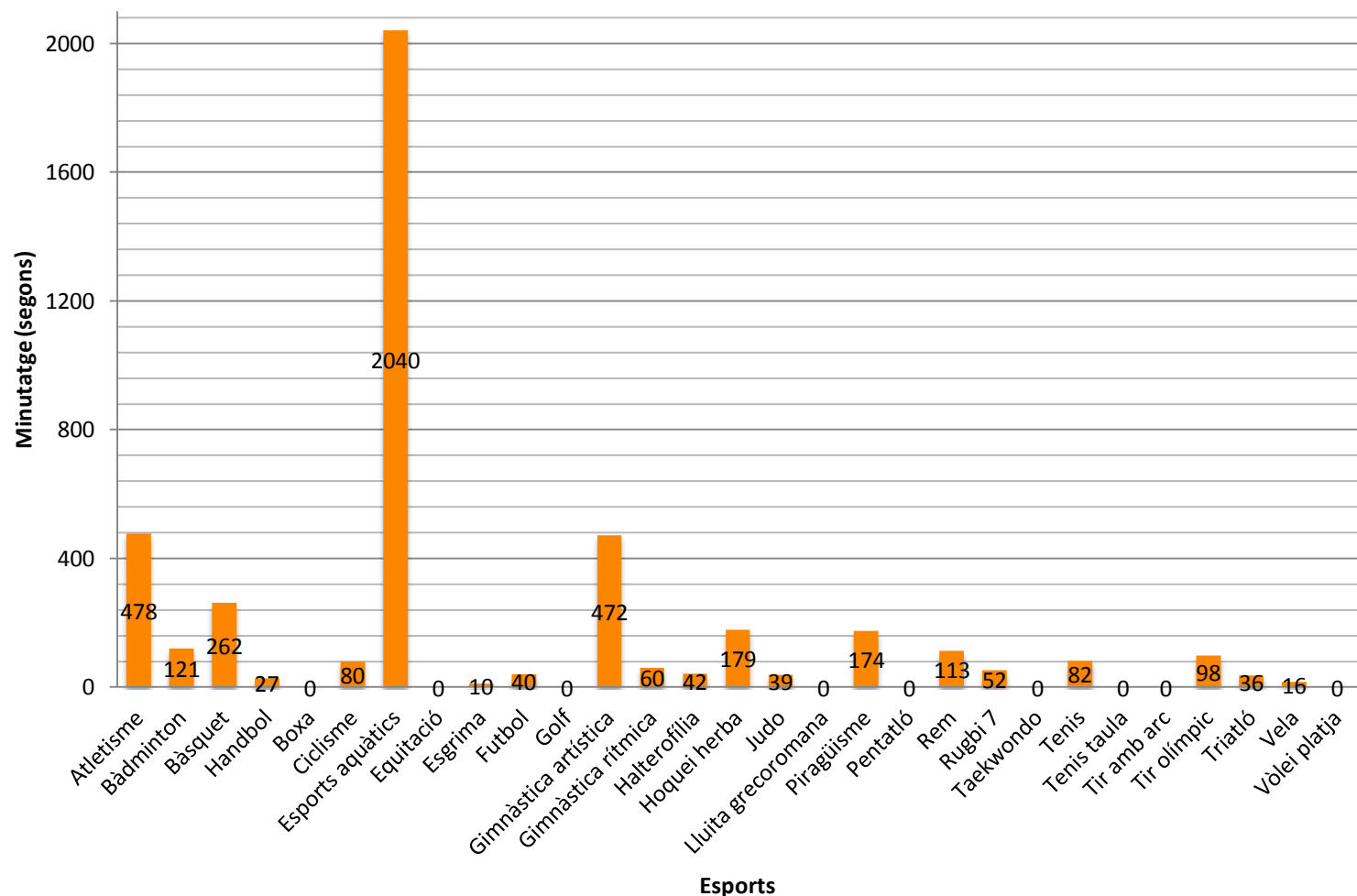

Gràfic 6: segons dedicats als esports masculins a TVE (font pròpia)

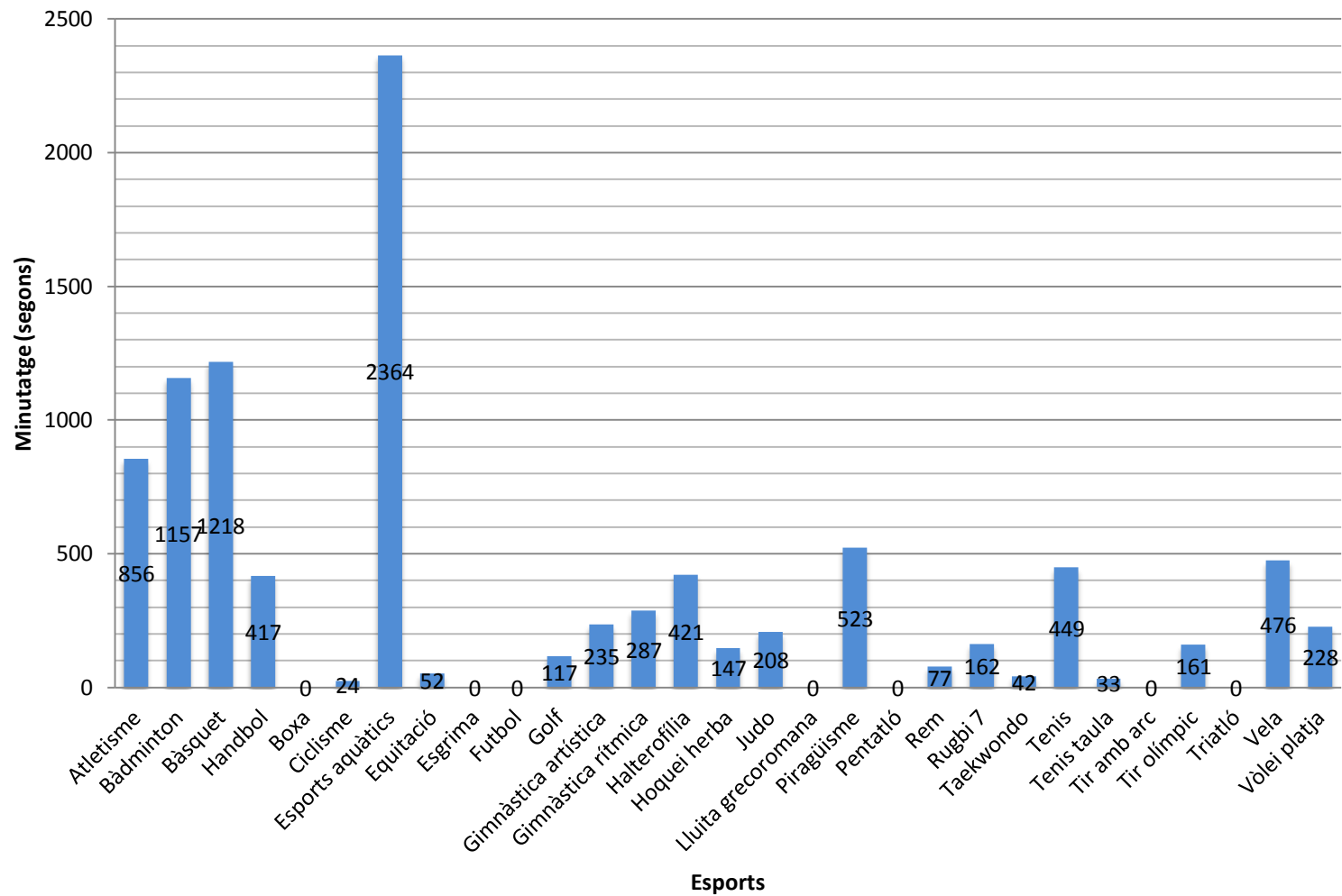
7.1.2.2. Sexe femení

Esports	TV3	TVE
Atletisme	478	856
Bàdminton	121	1157
Bàsquet	262	1218
Handbol	27	417
Boxa	0	0
Ciclisme	80	24
Esports aquàtics	2040	2364
Equitació	0	52
Esgrima	10	0
Futbol	40	0
Golf	0	117
Gimnàstica artística	472	235
Gimnàstica rítmica	60	287
Halterofília	42	421
Hoquei herba	179	147
Judo	39	208
Lluita grecoromana	0	0
Piragüisme	174	523
Pentatló	0	0
Rem	113	77
Rugbi 7	52	162
Taekwondo	0	42
Tenis	82	449
Tenis taula	0	33
Tir amb arc	0	0
Tir olímpic	98	161
Triatló	36	0
Vela	16	476
Vòlei platja	0	228
Total	4421	9654

Taula 4: segons dedicats als esports femenins a TVE i TV3 (font pròpia)

Gràfic 7: segons dedicats als esports femenins a TV3 (font pròpia)

Gràfic 8: segons dedicats als esports femenins a TVE (font pròpia)

7.2. Per esportistes

7.2.1. Per mencions

7.2.1.1. Sexe masculí

Esports	Èxits	Esportistes	Nº mencions	
			TV3	TVE
Atletisme	OR 800 m	David Rudisha	1	0
	sèries 1.500 m eliminatòria 5.000 m	Adel Mechaal	2	2
	OROS 100 m 200 m 4x100 m	Usain Bolt	13	13
	no va córrer Marató	Javi Guerra	0	1
	19º 50 km marxa	J. Àngel García Bragado	4	2
	11º 20 km marxa	M. Àngel Lopez	1	3
	OR 5.000 i 10.000 m	Mohammed Farah	2	3
	OR i rècord 400 m	Wayde van Niekerk	1	1
	PLATA 110 m tanca	Orlando Ortega	2	6
	semifinal 200 m	Bruno Hortelano	1	8
	49º marató	Carles Castillejo	2	0
	7º 1.500 m	David Bustos	0	2
	PLATA	Feliya Lileisa	0	1

El tractament de les dones esportistes durant els Jocs Olímpics de Rio de Janeiro 2016

Mireia Alfonso Royo

		marató		
Bàdminton		fase de grups	Pablo Abián	0 1
Bàsquet		BRONZE	Espanya	18 28
		OR	EUA	3 15
		quarts de final	Argentina	0 2
		fase de grups	Brasil	0 3
		quarts de final	França	0 1
Handbol		-		
Boxa		quarts de final -49 kg	Samuel Carmona	0 5
		PLATA 69 kg	Shakhram Giyasov	0 1
Ciclisme		4 ^o contrarellotge	Jonathan Castroviejo	1 1
		30 ^o en ruta	Alejandro Valverde	0 3
		5 ^o en ruta	"Purito" Rodríguez	3 3
		PLATA en pista (òmnium)	Mark Cavendish	1 0
		BRONZE muntanya	Carlos Coloma	2 1
Esports aquàtics	Natació	OR i rècord 100 m braça	Adam Peaty	3 1
		8 ^o 400 estils	Joan Lluís Pons	1 1
		semifinal 400 lliures	Miguel Durán	1 1
		ORS 400 estils 400 papallona 4x100 m lliures 4x200 m lliures	Michael Phelps	10 17
		sèries 200 m papallona	Carlos Peralta	0 1
		OR 200 m lliures	Sun Yang	1 1
		semifinals 200 m esquena	Hugo González	0 1
		semifinals 200 m estils	Eduardo Solaache	0 1
		sèries 100 m lliures	Robel Habte	1 0
	Waterpolo	quarts de final	Espanya	6 13
	Salt de trampolí	OR	Gran Bretanya	1 0
Equitació	semifinal	Albert Hermoso	1 5	
Esgrima		-		
Futbol	OR	Brasil	12 12	
Golf	10 ^o	Sergio García	3 9	
	5 ^o	Rafael Cabrera	0 9	
Gimnàstica artística	OR equips i individual	Kohei Ushimura	4 0	
	semis terra	Rayderley Zapata	0 1	
	semis individual	Néstor Abad	0 1	
	prèvia salt	Samir Ait Said	0 1	
Halterofília	11 ^o 69 kg	David Sánchez	0 0	
	7 ^o	Andrés Mata	0 1	

El tractament de les dones esportistes durant els Jocs Olímpics de Rio de Janeiro 2016

Mireia Alfonso Royo

	-77 kg			
Hoquei herba	quarts de final	Espanya	4	11
Judo	OR	Beslán Mudránov	1	0
	1ª ronda	Sugoi Uriarte	0	1
Lluita grecoromana	-			
Piragüisme	OR K1 1.000 m	Marcus Walz	2	5
	OR K2 200 m	Saúl Craviotto i Cristian Toro	3	5
	BRONZE K1 200 m	Saúl Craviotto	4	5
	4º C1 200 m	Alfonso Benavides	0	3
	8º C1 Eslàlon	Ander Elosegui	0	1
	5º K4 1.000 m	Javier Hernanz, Rodrigo Germade, Óscar Carrera i Iñigo Peña	0	2
Pentatló modern	-			
Rem	4º repesca	Pau Vela i Álex Sigurbjörnsson	1	0
Rugbi 7	OR	Illes Fiji	1	0
	10º	Espanya	0	5
Taekwondo	BRONZE -68 kg	Joel González	4	2
	4º -58 kg	Jesús Tortosa	0	2
Tennis	1ª ronda	Albert Ramos	1	1
	4º	Rafael Nadal	13	13
	2ª ronda	David Ferrer	1	4
	1ª ronda	Novak Djokovic	3	2
	2ª ronda	Novak Djokovic- Nenad Zimonjic	0	1
	OR dobles	Rafael Nadal-Marc López	4	10
	quarts de final	Roberto Bautista	2	4
	OR	Andy Murray	1	3
	quarts de final	David Ferrer- Roberto Bautista	0	3
Tennis taula	2ª ronda	He Zhiwen "Juanito"	1	2
Tir amb arc	vuitens de final	Antonio Fernández	0	3
	setzens de final	Miguel Alvariño	0	2
	vuitens de final	Juan Ignacio	0	1
Tir olímpic	OR	Fehaid Al Dehani	1	0
	10º	Pablo Carrera	0	1
	13º	Alberto Fernández	0	1
Triatló	8º	Mario Mola	2	2
Vela	-			
Volei platja	quarts de final	Pablo Herrera- Adrián Gavira	0	7

7.2.1.2. Sexe femení

Esports	Èxits	Esportistes	Nº mencions		
			TV3	TVE	
Atletisme	<u>OR i rècord</u> 1.000 m	Almaz Ayana	2	1	
	<u>OROS</u> 100 m i 200 m	Elaine Thompson	2	2	
	<u>OR</u> marató	Jelagat Sumgong	2	1	
	94 ^o 114 ^a no va acabar	Lily Luik Leila Luik Liina Luik	0	1	
	<u>OR i rècord</u> llançament de martell	Anita Wlodarczyk	1	1	
	<u>OR</u> 400 m	Shaunae Miller	1	1	
	8 ^o 20 km marxa	Beatriz Pascual	2	0	
	1 ^a ronda 800 m	Esther Guerrero	1	0	
	<u>OR</u> salt d'alçada	Ruth Beitia	4	4	
Bàdminton	<u>OR</u>	Carolina Marín	7	16	
Bàsquet	<u>PLATA</u>	Espanya	9	19	
Handbol	quarts de final	Espanya	3	12	
Boxa		-			
Ciclisme	7 ^o velocitat per equips	Tania Calvo i Helena Casas	3	0	
	no va acabar	Ana Van Vleuten	1	1	
Esports aquàtics	Natació	<u>ORS</u> 200 m lliures 400 m lliures 4x200 lliures <u>OR i rècord</u> 800 m lliures <u>PLATA</u> 4x100	Katie Ledecky	5	2
		<u>OR</u> 200 papallona <u>BRONZE</u> 400 m estils	Mireia Belmonte	14	16
		<u>fase preliminar</u> 200 papallona <u>sèries</u> 100 papallona	Judit Ignacio	1	1
		<u>OR</u> 100 m esquena <u>PLATA</u> 200 m esquena <u>OR</u> 200 m estils <u>OR i rècord</u> 400 m lliures	Katinka Hosszu	4	1
		<u>semifinal</u> 200 m braça	Jessica Vall	4	1
		<u>semifinal</u> 400 m lliures <u>sèries</u> 4x200 m lliures	Melanie Costa	1	1
		<u>sèries</u> 200 m lliures	Patricia Castro	0	1
		<u>sèries</u> 200 m esquena	África Zamorano	0	1

El tractament de les dones esportistes durant els Jocs Olímpics de Rio de Janeiro 2016

Mireia Alfonso Royo

		OR i rècord 100 m papallona	Sarah Sjöström	1	2
		PLATA 100 m braça	Yuliya Efimova	1	1
	Aigües obertes	17 ^o 10 km	Erika Villaécija	1	
		OR 10 km	Sharon van Rouwendaal	0	1
	Waterpolo	quarts de final	Espanya	6	6
Sincro	4 ^o rutina lliure	Ona Carbonell i Gemma Mengual	3	6	
	5 ^o rutina tècnica				
Equitació	10 ^o	Beatriz Ferrer-Salat	0	4	
Esgrima	OR sabre individual	Yana Egorian	1	0	
Futbol	semifinals	Brasil	1	0	
Golf	21 ^o	Azahara Muñoz	0	3	
	38 ^o	Carlota Ciganda	0	3	
Gimnàstica	Artística	OR per equips OR individual OR salt OR exercici de terra BRONZE exercici d'equilibri	Simone Biles	8	7
		Rítmica	PLATA Per equips	Sandra Aguilar, Artemi Gavezou, Elena López, Lourdes Mohedano i Alejandra Quereda	3
Halterofília	BRONZE 75 kg	Lydia Valentín	1	6	
Hoquei herba	quarts de final	Espanya	5	9	
Judo	OR 52 kg	Majlinda Kelmendi	1		
	OR -57 kg	Rafaela Silva	1	1	
	5 ^o -70 kg	María Bernabéu	0	2	
	vuitens de final -52 kg	Laura Gómez	0	2	
Lluita grecoromana	-				
Piragüisme	6 ^o K1 200 m	Teresa Portela	1	3	
	OR K1 eslàlom	Maialen Chourraut	3	5	
Pentatló modern	-				
Rem	6 ^o W2	Anna Boada i Aina Cid	5	4	
Rugbi 7	quarts de final	Espanya	4	6	
	OR	Austràlia	1	0	
Taekwondo	PLATA -57 kg	Eva Calvo	1	2	
Tennis	1a ronda	Venus i Serena Williams	2	1	
	vuitens de final	Garbiñe Muguruza	2	7	
	vuitens de final	Carla Suárez	2	6	
	quarts de final	Garbiñe Muguruza	3	4	

		- Carla Suárez		
Tenis taula	1ª ronda per equips	Natalia Partyka	0	1
Tir amb arc	-			
Tir olímpic	OR	Virgínia Thrasher	0	1
	Fase classificatòria 25 m	Sonia Franquet	4	1
	4º	Fátima Gálvez	1	2
Triatló	eliminada	Carolina Routier	2	0
Vela	5º RS:X	Marina Alabau	1	8
	4º 49er FX	Tamara Echegoyen i Berta Betanzos	0	5
Vòlei platja	PLATA	Ágatha i Bárbara (Brasil)	1	1
	vuitens de final	Liliana Fernández i Elsa Baquerizo	0	7

7.2.2. Per temps (minutatge)

7.2.2.1. Sexe masculí

Esports	Èxits	Esportistes	Minutatge (segons)	
			TV3	TVE
Atletisme	OR 800 m	David Rudisha	29	0
	sèries 1.500 m eliminatòria 5.000 m	Adel Mechaal	94	31
	OROS 100 m 200 m 4x100 m	Usain Bolt	1.126	1.027
	no va córrer Marató	Javi Guerra	0	43
	19º 50 km marxa	J. Ángel García Bragado	357	46
	11º 20 km marxa	M. Ángel Lopez	31	203
	OR 5.000 i 10.000 m	Mohammed Farah	173	114
	OR i rècord 400 m	Wayde van Niekerk	28	16
	PLATA 110 m tanca	Orlando Ortega	51	426
	semifinal 200 m	Bruno Hortelano	18	544
	49º marató	Carles Castillejo	100	0
	7º 1.500 m	David Bustos	0	25
	PLATA marató	Feliya Lilesa	0	23
Bàdminton	fase de grups	Pablo Abián	0	17
Bàsquet	BRONZE	Espanya	604	4.172
	OR	EUA	32	577
	quarts de final	Argentina	0	50
	fase de grups	Brasil	0	75
Handbol	quarts de final	França	0	40
		-		

El tractament de les dones esportistes durant els Jocs Olímpics de Rio de Janeiro 2016

Mireia Alfonso Royo

Boxa	quarts de final -49 kg	Samuel Carmona	0	182	
	PLATA 69 kg	Shakhran Giyasov	0	23	
Ciclisme	4 ^e contrarellotge	Jonathan Castroviejo	29	75	
	30 ^e en ruta	Alejandro Valverde	0	78	
	5 ^e en ruta	Purito Rodríguez	59	201	
	PLATA en pista (òmnium)	Mark Cavendish	29	0	
	BRONZE muntanya	Carlos Coloma	39	140	
Esports aquàtics	Natació	OR i rècord 100 m braça	Adam Peaty	58	2
		8 ^e 400 estils	Joan Lluís Pons	18	13
		semifinal 400 lliures	Miguel Durán	18	27
		ORS 400 estils 400 papallona 4x100 m lliures 4x200 m lliures	Michael Phelps	611	1.238
		sèries 200 m papallona	Carlos Peralta	0	3
		OR 200 m lliures	Sun Yang	10	26
		semifinals 200 m esquena	Hugo González	0	11
		semifinals 200 m estils	Eduardo Solache	0	11
	sèries 100 m lliures	Robel Habte	15	0	
	Waterpolo	quarts de final	Espanya	255	242
Salt de trampolí	OR	Gran Bretanya	9	0	
Equitació	semifinal	Albert Hermoso	11	138	
Esgrima	-				
Futbol	OR	Brasil	401	564	
Golf	10 ^e	Sergio García	21	222	
	5 ^e	Rafael Cabrera	18	244	
Gimnàstica artística	OR equips i individual	Kohei Ushimura	166	0	
	semis terra	Rayderley Zapata	0	7	
	semis individual	Néstor Abad	0	7	
	prèvia salt	Samir Ait Said	0	31	
Halterofília	11 ^e 69 kg	David Sánchez	0	19	
	7 ^e -77 kg	Andrés Mata	0	18	
Hoquei herba	quarts de final	Espanya	171	211	
Judo	OR	Beslán Mudránov	12	0	
	1 ^a ronda	Sugoi Uriarte	0	20	
Lluita grecoromana	-				
Piragüisme	OR K1 1.000 m	Marcus Walz	86	675	
	OR	Saúl Craviotto i	203	388	

	K2 200 m	Cristian Toro		
	BRONZE K1 200 m	Saúl Craviotto	350	362
	4 ^e C1 200 m	Alfonso Benavides	0	93
	8 ^e C1 Eslàlon	Ander Elosegui	0	71
	5 ^e K4 1.000 m	Javier Hernanz, Rodrigo Germade, Óscar Carrera i Iñigo Peña	0	25
Pentatló modern	-			
Rem	4 ^e repesca	Pau Vela i Àlex Sigurbjörnsson	7	0
Rugbi 7	OR	Illes Fiji	16	0
	10 ^e	Espanya	0	50
Taekwondo	BRONZE -68 kg	Joel González	213	69
	4 ^e -58 kg	Jesús Tortosa	0	37
Tennis	1 ^a ronda	Albert Ramos	13	5
	4 ^e	Rafael Nadal	270	1.195
	2 ^a ronda	David Ferrer	20	98
	1 ^a ronda	Novak Djokovic	114	111
	2 ^a ronda	Novak Djokovic- Nenad Zimonjic	0	12
	OR dobles	Rafael Nadal-Marc López	197	1.005
	quarts de final	Roberto Bautista	11	90
	OR	Andy Murray	33	78
	quarts de final	David Ferrer-Roberto Bautista	0	19
Tennis taula	2 ^a ronda	He Zhiwen "Juanito"	12	33
Tir amb arc	vuitens de final	Antonio Fernández	0	33
	setzens de final	Miguel Alvariño	0	14
	vuitens de final	Juan Ignacio	0	15
Tir olímpic	OR	Fehaid Al Deehani	21	0
	10 ^e	Pablo Carrera	0	5
	13 ^e	Alberto Fernández	0	18
Triatló	8 ^e	Mario Mola	42	72
Vela	-			
Volei platja	quarts de final	Pablo Herrera-Adrián Gavira	0	174

7.2.2.2. Sexe femení

Esports	Èxits	Esportistes	Minutatge (segons)	
			TV3	TVE
Atletisme	OR i rècord 1.000 m	Almaz Ayana	62	32
	OROS 100 m i 200 m	Elaine Thompson	50	69
	OR marató	Jelagat Sumgong	45	35
	94 ^e 114 ^e no va acabar	Lily Luik Leila Luik Liina Luik	0	22
	OR i rècord llançament de martell	Anita Wlodarczyk	34	14
	OR	Shaunae Miller	25	69

El tractament de les dones esportistes durant els Jocs Olímpics de Rio de Janeiro 2016

Mireia Alfonso Royo

		400 m			
		8 ^e 20 km marxa	Beatriz Pascual	35	0
		1 ^a ronda 800 m	Esther Guerrero	11	0
		<u>OR</u> salt d'alçada	Ruth Beitia	216	573
Bàdminton		<u>OR</u>	Carolina Marín	121	1.157
Bàsquet		PLATA	Espanya	262	1.218
Handbol		quarts de final	Espanya	27	417
Boxa		-			
Ciclisme		7 ^e velocitat per equips	Tania Calvo i Helena Casas	60	0
		no va acabar	Ana van Vleuten	20	24
Esports aquàtics	Natació	<u>ORS</u> 200 m lliures 400 m lliures 4x200 lliures <u>OR i rècord</u> 800 m lliures PLATA 4x100	Katie Ledecky	160	23
		<u>OR</u> 200 papallona BRONZE 400 m estils	Mireia Belmonte	978	1.740
		fase preliminar 200 papallona sèries 100 papallona	Judit Ignacio	32	3
		<u>OR</u> 100 m esquena PLATA 200 m esquena <u>OR</u> 200 m estils <u>OR i rècord</u> 400 m lliures	Katinka Hosszu	193	9
		semifinal 200 m braça	Jessica Vall	38	11
		semifinal 400 m lliures sèries 4x200 m lliures	Melanie Costa	20	3
		sèries 200 m lliures	Patricia Castro	0	3
		sèries 200 m esquena	África Zamorano	0	3
		<u>OR i rècord</u> 100 m papallona	Sarah Sjöström	22	5
		PLATA 100 m braça	Yuliya Efimova	25	27
	Aigües obertes	17 ^e 10 km	Erika Villaécija	130	13
		<u>OR</u> 10 km	Shraron van Rouwendaal	2	53
	Waterpolo		quarts de final	Espanya	229
Sincro		4 ^e rutina lliure 5 ^e rutina tècnica	Ona Carbonell i Gemma Mengual	211	369
	Equitació		10 ^e	Beatriz Ferrer-alat	0
Esgrima		<u>OR</u> sabre individual	Yana Egorian	10	0

Futbol		semifinals	Brasil	40	0
Golf		21 ^o	Azahara Muñoz	0	59
		38 ^o	Carlota Ciganda	0	58
Gimnàstica	Artística	OR per equips OR individual OR salt OR exercici de terra BRONZE exercici d'equilibri	Simone Biles	472	235
	Rítmica	PLATA Per equips	Sandra Aguilar, Artemi Gavezou, Elena López, Lourdes Mohedano i Alejandra Quereda	60	287
Halterofília		BRONZE 75 kg	Lydia Valentín	42	421
Hoquei herba		quarts de final	Espanya	179	147
Judo		OR 52 kg	Majlinda Kelmendi	20	0
		OR -57 kg	Rafaela Silva	19	91
		5 ^o -70 kg	María Bernabéu	0	79
		vuitens de final -52 kg	Laura Gómez	0	38
Lluita grecoromana		-			
Piragüisme		6 ^o K1 200 m	Teresa Portela	0	106
		OR K1 eslàlom	Maialen Chourraut	174	417
Pentatló modern		-			
Rem		6 ^o W2	Anna Boada i Aina Cid	113	77
Rugbi 7		quarts de final	Espanya	42	162
		OR	Austràlia	10	0
Taekwondo		PLATA -57 kg	Eva Calvo	0	42
Tenis		1a ronda	Venus i Serena Williams	27	28
		vuitens de final	Garbiñe Muguruza	41	297
		vuitens de final	Carla Suárez	14	43
		quarts de final	Garbiñe Muguruza – Carla Suárez	0	81
Tenis taula		1 ^a ronda per equips	Natalia Partyka	0	33
Tir amb arc		-			
Tir olímpic		OR	Virginia Thrasher	24	15
		Fase classificatòria 25 m	Sonia Franquet	61	56
		4 ^o	Fátima Gálvez	13	90
Triatló		eliminada	Carolina Routier	36	0
Vela		5 ^o RS:X	Marina Alabau	16	329
		4 ^o 49er FX	Tamara Echegoyen i Berta Betanzos	0	147
Vòlei platja		PLATA	Ágatha i Bárbara (Brasil)	0	0
		vuitens de final	Liliana i Elsa	0	228

8. Interpretació i comparació dels resultats

La pregunta que feia a l'inici de la investigació era: Quina representació tenen les dones esportistes en els mitjans de comunicació audiovisuals públics d'Espanya (TVE) i Catalunya (TV3) envers els homes durant els Jocs Olímpics de Rio de Janeiro 2016? Per poder respondre a aquesta pregunta, cal anar pas a pas analitzant les dades obtingudes i mostrades en l'apartat anterior.

En primer lloc, s'estudiaran els esports femenins i masculins segons el nombre de mencions i el temps dedicat a un d'ells esbrinant quin sexe té major importància pels mitjans de comunicació estudiats (TV3 i TVE). I en segon lloc, s'investigarà quins són els esportistes que més apareixen en els mitjans audiovisuals escollits, diferenciant això sí les mencions i el temps dedicat a cada un d'ells o elles.

És molt important dir abans de tot que la diferenciació entre mencions i temps dedicat als dos sexes es fa perquè només estudiant les mencions pot donar una idea equivocada de la realitat. Per aquest motiu, és necessari puntualitzar i introduir el temps. També cal dir que els informatius de TV3 i TVE tenen una durada molt diferent. De fet, alguns dies els esports de TVE duren el doble que els de TV3. Aquest fet també ve donat perquè el mitjà públic espanyol té els drets de retransmissió dels Jocs Olímpics, mentre que el mitjà públic català no els té i depèn en gran mesura dels resums que TVE li enviava diàriament. Per això, l'estudi no se centra en la utilització o no d'imatges sobre els Jocs Olímpics de Rio de Janeiro, sinó en les mencions, temps i el contingut informatiu (no audiovisual).

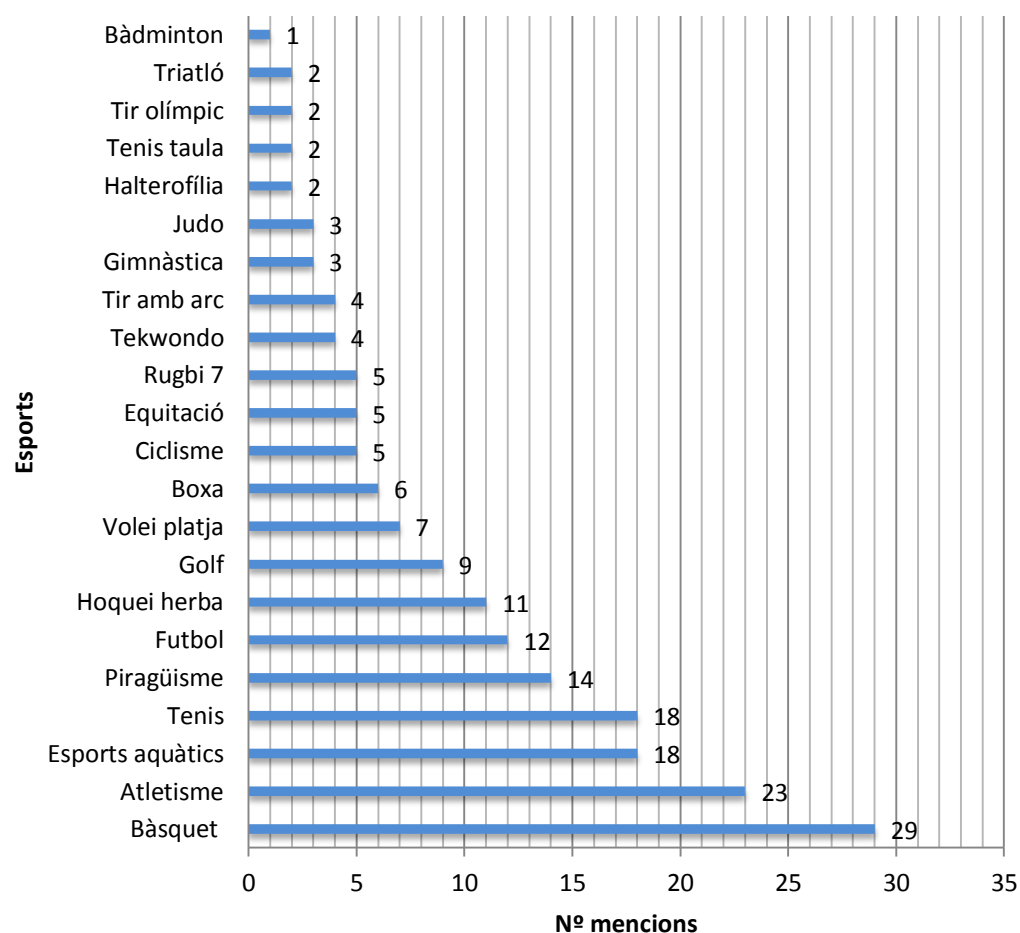
8.1. Per esports

A continuació s'analitzarà la diferència dels esports femenins i masculins segons el nombre de mencions i el temps dedicat a cada un depenen dels segons utilitzats en parlar-ne d'ells.

8.1.1. Per mencions

Segons el nombre de mencions cal diferenciar entre els esports femenins i masculins, i els mitjans de comunicació on apareixen (TVE i TV3), els resultats són els següents:

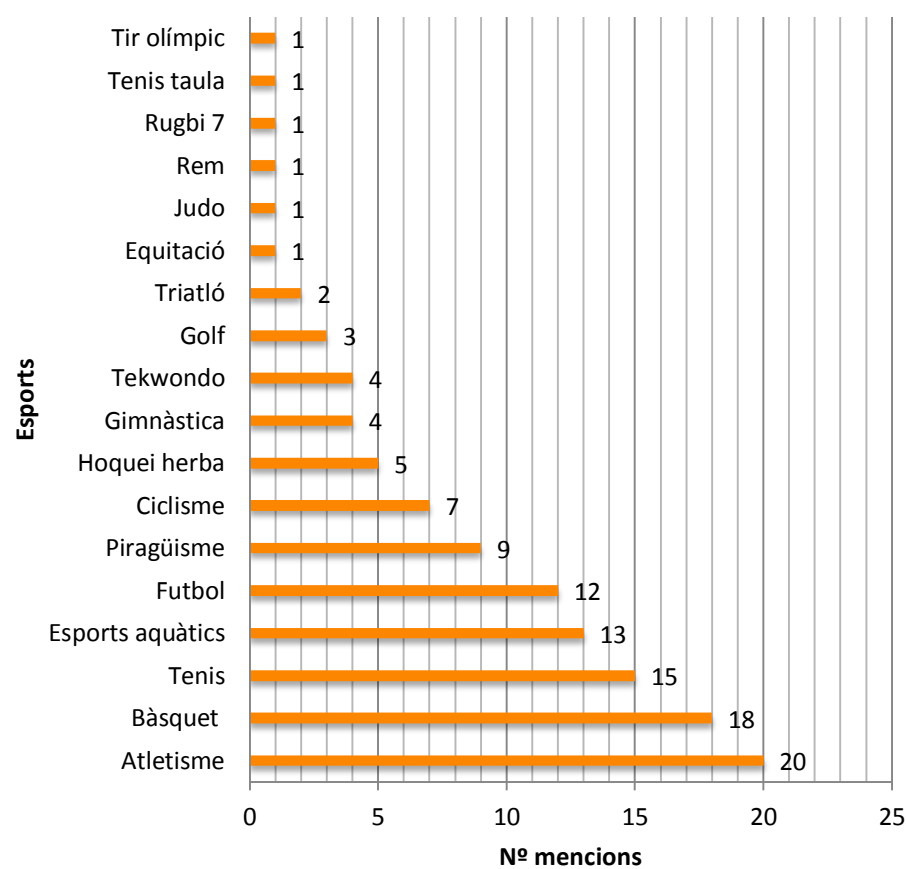
En el cas dels **esports masculins**, a **TVE** trobem que el bàsquet i l'atletisme lideren la llista dels 28 esports que es realitzen durant els Jocs Olímpics amb 29 i 23 mencions, respectivament. Després trobem els esports aquàtics i el tennis amb 18 mencions en cadascun d'ells, el piragüisme amb 14, el futbol amb 12 i l'hoquei herba amb 11 mencions. Els 21 esports restants no arriben a les 10 mencions, entre els quals sis d'ells ni tan sols se'n parla. En aquest últim cas trobem l'handbol, l'esgrima, la lluita grecoromana, el pentatló, el rem i la vela.

Gràfic 9: nombre de mencions als esports masculins a TVE (font pròpia)

En els esports no mencionats, cal dir que no tots ells tenien representació espanyola. Els únics que tenien eren la lluita grecoromana amb Taimuraz Friev en la categoria de 74 kg, el rem amb Pau Vela i Álex Sigurbjörnsson en la categoria M2, i en vela amb set representants: Iván Pastor en RS:X, Jordi Xammar i Joan Herp en 470, Diego Botín i Iago López en 49er, Joaquín Blanco en Laser i Fernando Echarri en Nacra 17. Per tant, no hi va participar cap esportista en l'handbol, l'esgrima i el pentatló.

Pel que fa a **TV3**, el bàsquet i l'atletisme també lideren la llista amb 18 i 20 mencions, respectivament. En aquest cas la primera posició en els esports masculins l'ocupa l'atletisme, mentre que a TV3 és el bàsquet. Després trobem el tennis amb 15 mencions, els esports aquàtics amb 13 i el futbol amb 12 mencions. Els 23 esports restants no arriben a 10 mencions, entre els quals 10 ni tan sols se'n parla. En aquest últim cas trobem que a l'handbol, l'esgrima, la lluita grecoromana, el pentatló i la vela, que tampoc es mencionen a TVE, s'afegeix el bàdminton, el boxa, l'halterofília, el tir amb arc i el vòlei platja.

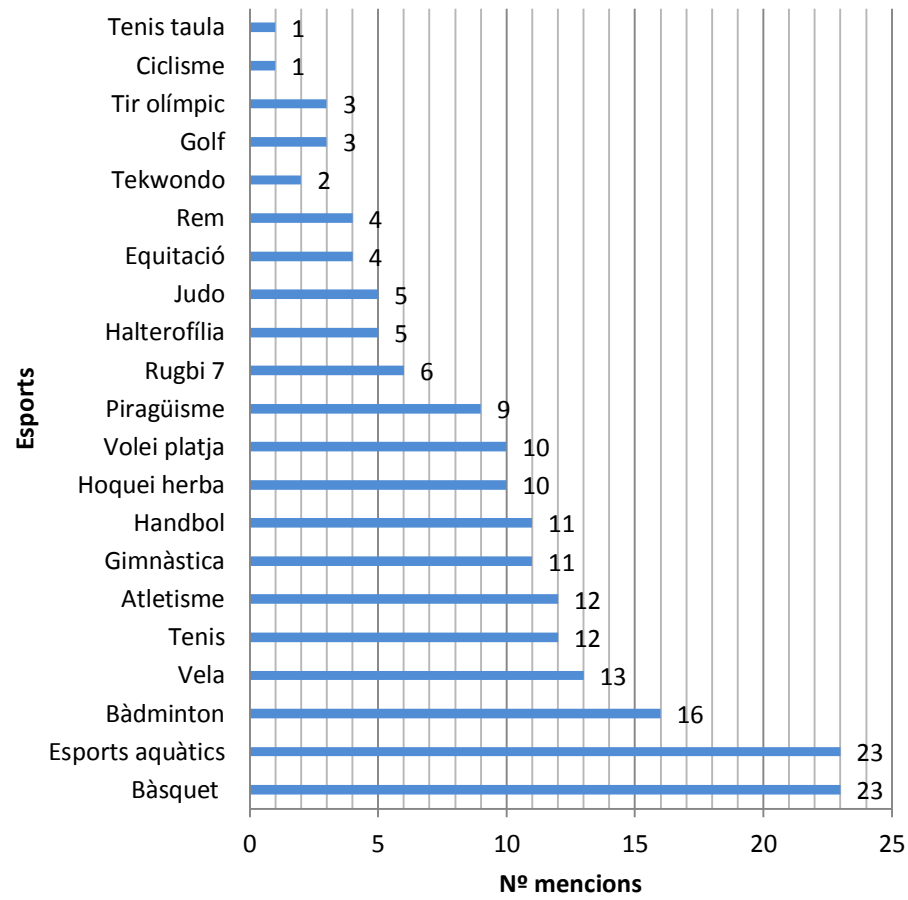

Gràfic 10: nombre de mencions als esports masculins a TV3 (font pròpia)

D'aquests últims cinc esports que no es mencionen a TV3, però sí a TVE, cal tenir en compte que els esportistes que hi van participar no són catalans i per aquest motiu no se'n va parlar d'ells, ja que és el principal criteri que utilitza el mitjà de comunicació català per afegir o no un esport en la seva escaleta informativa. Tot i que hi ha altres esports, com és el cas del futbol que no hi havia representació espanyola, però el fet que un dels jugadors fos del F.C. Barcelona fa que s'informi d'ell per la seva proximitat amb la ideologia del mitjà de comunicació en qüestió.

En el cas dels **esports femenins**, a **TVE** el bàsquet i els esports aquàtics lideren la llista dels 28 esports que es realitzen durant els Jocs Olímpics amb 23 mencions ambdós. Després trobem el bàdminton amb 16 mencions, la vela amb 13, l'atletisme i el tennis amb 12, l'handbol i la gimnàstica amb 11, l'hoquei herba amb 10. Els 18 esports restants no arriben a les 10 mencions, entre els quals set d'ells ni tan sols se'n parla. En aquest últim cas trobem el boxa, l'esgrima, el futbol, la lluita grecoromana, el pentatló, el tir amb arc i el triatló.

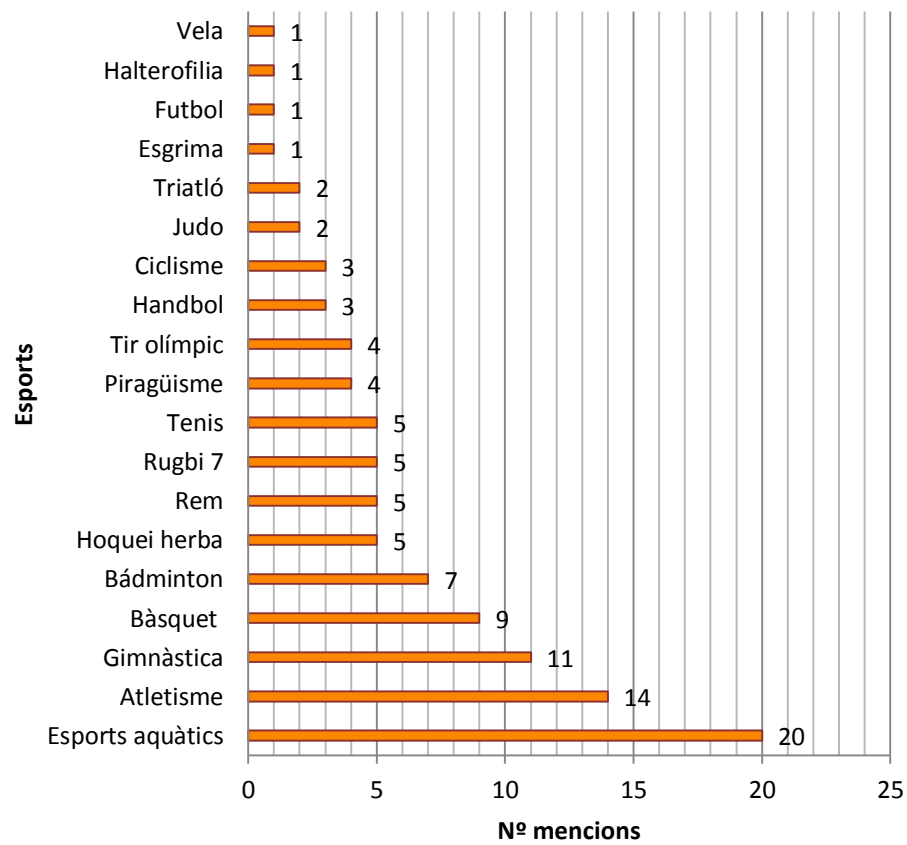
Mireia Alfonso Royo

Gràfic 11: nombre de mencions als esports femenins a TVE (font pròpia)

En els esports no mencionats, cal dir que no tots ells tenien representació espanyola. Els únics que tenien eren el tir amb arc amb Adriana Martín i el triatló amb Ainhoa Murua, Carolina Routier i Míriam Casillas.

Pel que fa a **TV3**, els esports aquàtics i l'atletisme lideren la llista amb 20 i 14 mencions, respectivament, seguit de la gimnàstica amb 11. Mentre que a TVE eren els esports aquàtics, el bàsquet i el bàdminton. Després trobem els 25 esports restants que no arriben a 10 mencions, entre els quals nou ni tan sols se'n parla. En aquest últim cas trobem que la boxa, la lluita grecoromana, el pentatló i al tir amb arc, que tampoc es mencionen a TVE, s'afegeix l'equitació, el golf, el taekwondo, el tenis taula i el vòlei platja.

Gràfic 12: nombre de mencions als esports femenins a TV3 (font pròpia)

D'aquests últims 5 esports que no es mencionen a TV3, però sí a TVE, en destaca l'equitació, ja que l'única representant espanyola també és catalana. Es tracta de la Beatriz Ferrer-Salat, procedent de Barcelona. Igual que la Galia Dvorak, representant espanyola en el tenis taula procedent de Mataró, Barcelona. Aquests fets, però, no passen amb les representants en el golf, la Carlota Ciganda i la Azahara Muñoz, que són de Pamplona i Màlaga, respectivament.

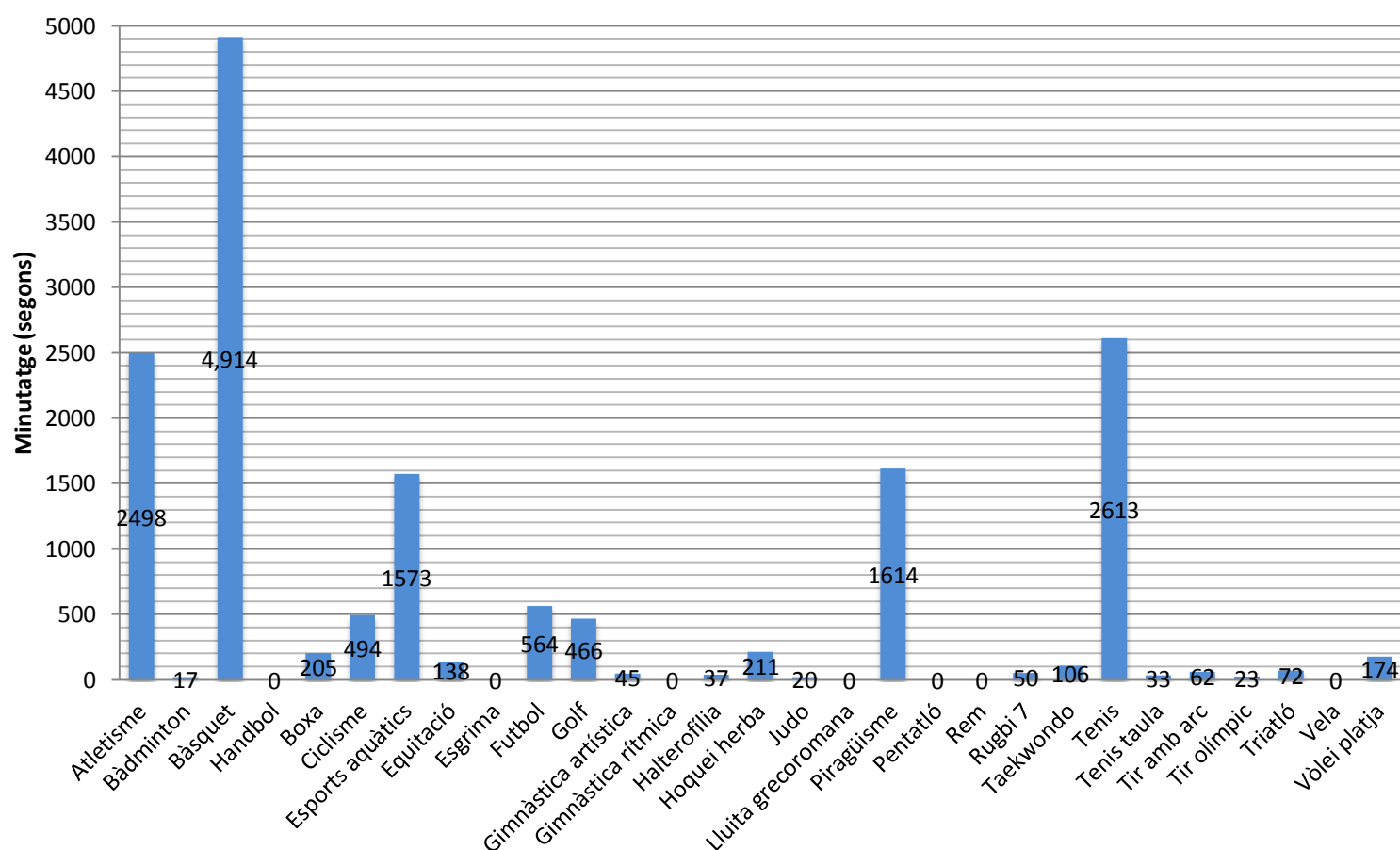
8.1.2. Per temps (minutatge)

Segons el temps dedicat a cadascun dels esports femenins i masculins, i els mitjans de comunicació on apareixen (TVE i TV3), els resultats són els següents:

En el cas dels **esports masculins**, a **TVE** el bàsquet lidera la llista dels 28 esports que es realitzen durant els Jocs Olímpics amb un total de 4.914 segons (1 h 21 min 54 s). En segon lloc, trobem al tenis amb 2.613 segons (43 min 33 s), gairebé la meitat dels temps que s'ha dedicat al bàsquet. Amb un temps molt similar trobem en la tercera posició a l'atletisme, amb 2.498 segons (41 min 38 s). Els altres esports que superen els 1.000 segons són el piragüisme amb 1.614 (26 min 54 s) i els esports aquàtics amb 1.573 segons (26 min 13 s).

En canvi, el futbol (564 s), el ciclisme (494 s), el golf (466 s), l'hoquei herba (211), el boxa (205 s), el vòlei platja (174 s), l'equitació (138 s), el taekwondo (106 s), el triatló (72 s) i el tir amb arc (62 s) apareixen entre 1-10 min en els informatius esportius. I els que no superen el minut són: el rugbi 7 (50 s), la gimnàstica artística (45 s), l'halterofília (37 s), el tenis taula (33 s), el tir olímpic (23 s), el judo (20 s) i el bàdminton (17 s).

Per tant, són 7 els esports que no se'ls dedica ni un segon, coincidint amb els que en l'apartat anterior s'ha dit que no havien tingut cap menció (handbol, esgrima, gimnàstica rítmica, lluita grecoromana, pentatló, rem i vela). Com es pot observar en aquest apartat es menciona la gimnàstica rítmica i en l'anterior no, ja que se li dedica temps i mencions a la gimnàstica artística i no la rítmica. Per tant, tot ser 28 esports, cal fer una separació d'aquestes dues modalitats i llavors l'estudi seria de 29 esports.

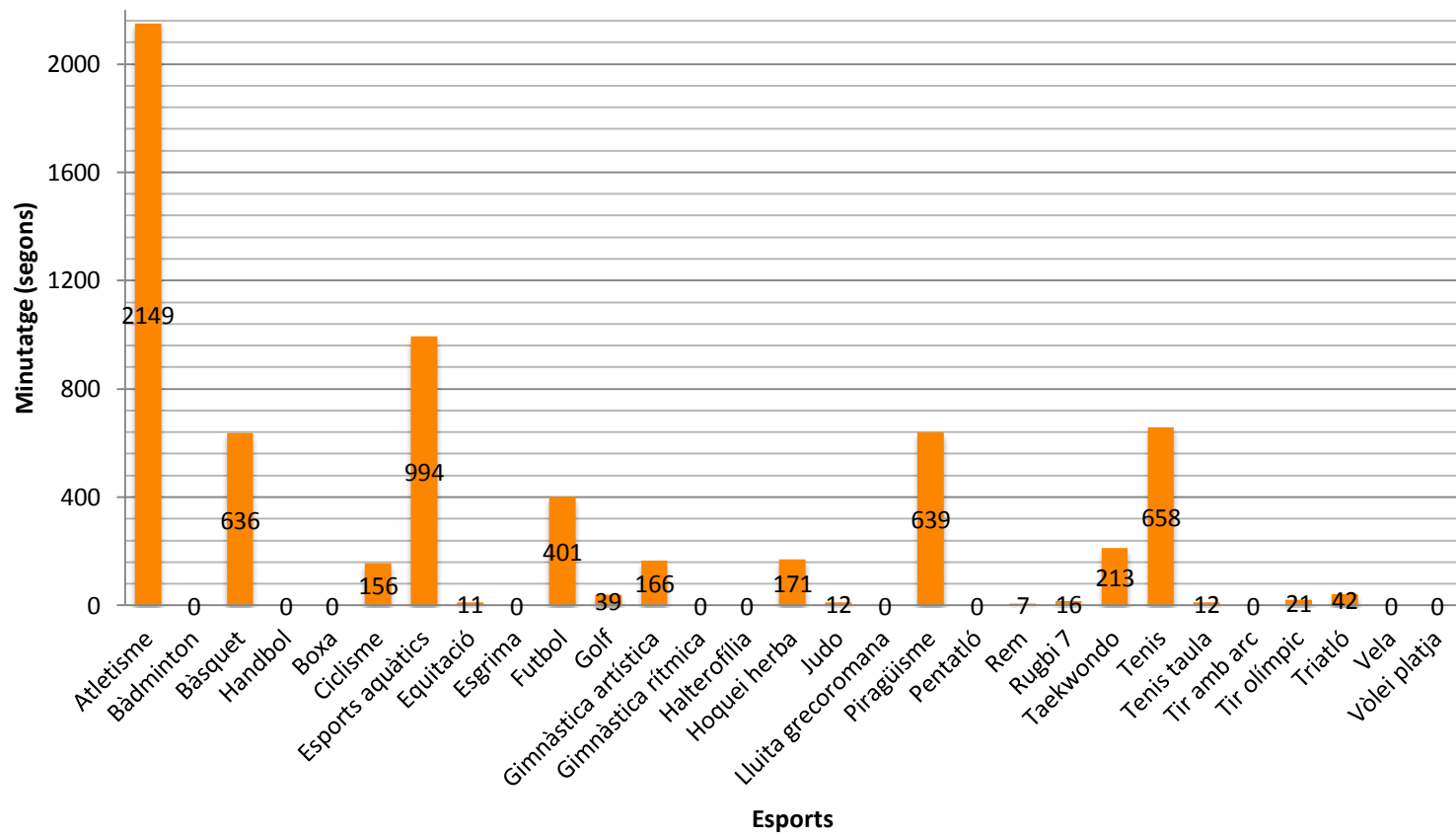

Gràfic 6: segons dedicats als esports masculins a TVE (font pròpia)

Pel que fa a **TV3**, l'atletisme, que a TVE ocupava el tercer lloc, en aquesta ocasió lidera la llista dels 28 esports amb 2.149 segons (35 min 49 s). El segueix els esports aquàtics amb 994 segons (16 min 34 s) i el tenis amb 658 (10 min 58 s) i en tercer lloc i quart lloc, amb una diferència gairebé inexistent, trobem el piragüisme amb 639 (10 min 39 s) i el bàsquet amb 636 (10 min 36 s). Els altres esports que superen oscil·len entre 1-9 minuts d'emissió són: el futbol (401 s), el taekwondo (213 s), l'hoquei herba

(171 s), la gimnàstica artística (166 s), el ciclisme (156 s). I els que no superen el minut són: el triatló (42 s), el golf (39 s), el tir olímpic (21 s), el rugbi 7 (16 s), el judo (12 s), el tenis taula (12 s) l'equitació (11 s), el rem (7 s). Pel que fa als 11 esports que no se'ls dedica temps, són els mateixos que els no mencionats: el bàdminton, l'handbol, el boxa, l'esgrima, la gimnàstica rítmica, l'halterofília, la lluita grecoromana, el pentatló, el tir amb arc, la vela i el vòlei platja.

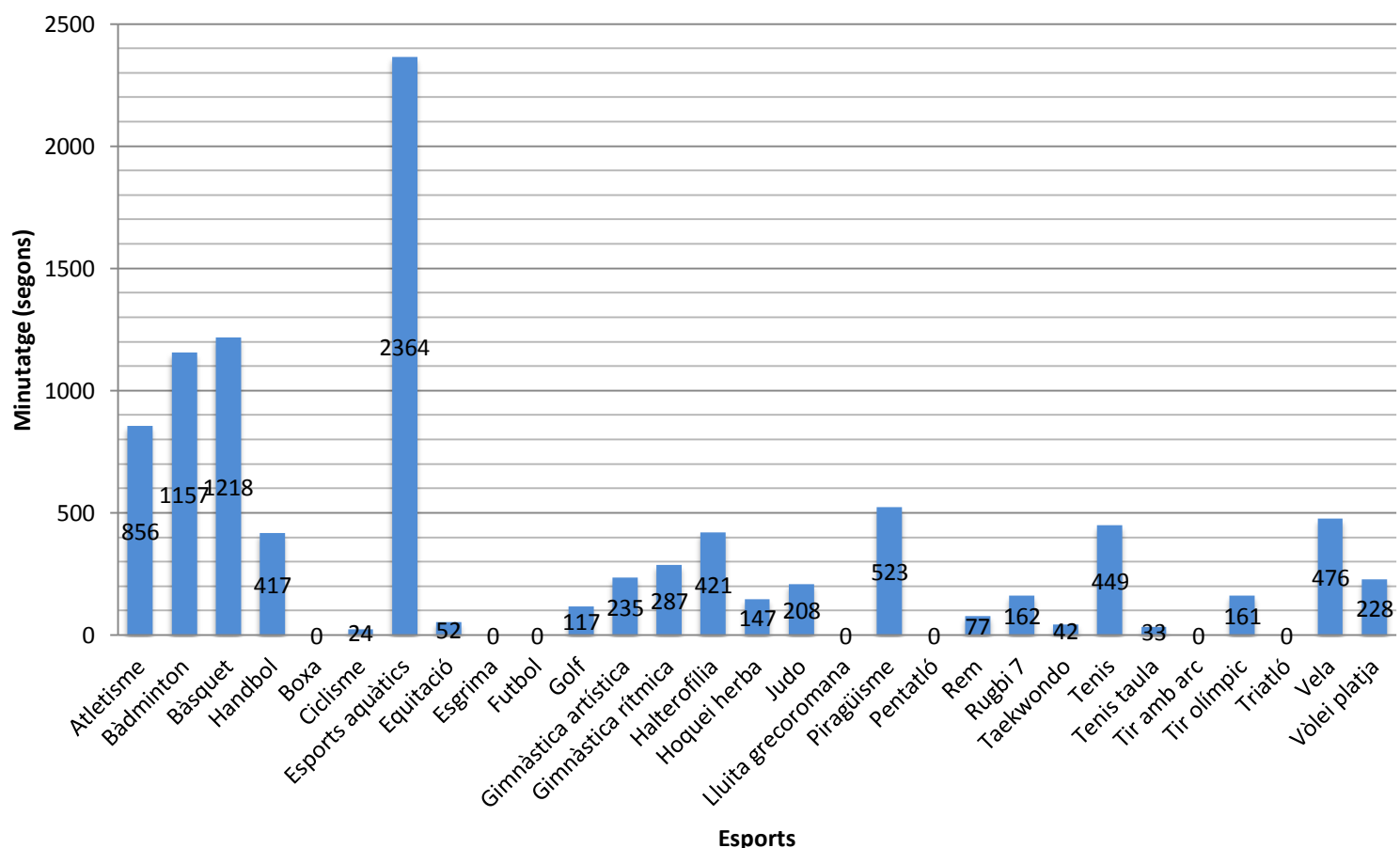
En aquest apartat també se separa la gimnàstica en les modalitats d'artística i rítmica. Per aquest motiu es passarien de 28 esports a 29. de la mateixa manera que ha passat en l'estudi dels esports masculins a TVE.

Gràfic 5: segons dedicats als esports masculins a TV3 (font pròpia)

En el cas dels **esports femenins**, a **TVE** els tres primers llocs ocupen més de 1.000 segons en els informatius. Són els esports aquàtics amb 2364 segons (39 min 24 s), el bàsquet amb 1.218 (20 min 18 s) i el bàdminton amb 1.157 (19 min 17 s). Seguidament, trobem entre 5-15 minuts l'atletisme (856 s), el piragüisme (523 s), la vela (476 s), el tenis (449 s), l'halterofília (421 s) i l'handbol (417 s). Entre 1 i 5 minuts la gimnàstica rítmica (287 s), la gimnàstica artística (235 s), el vòlei platja (228 s), judo (208 s), el rugbi 7 (162 s), el tir olímpic (161 s), l'hoquei herba (147 s), el golf (117 s) i el rem (77 s).

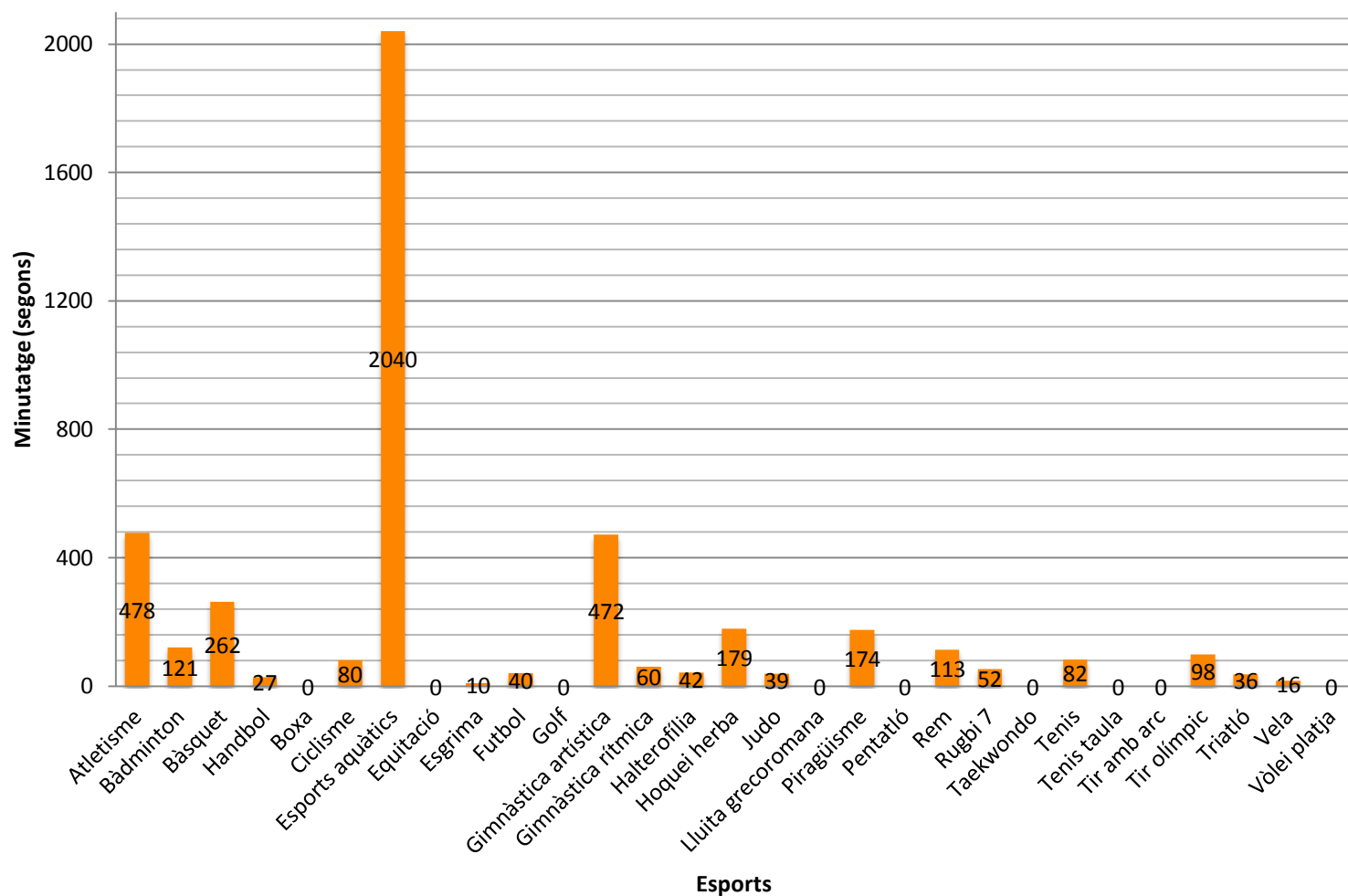
I els que no superen el minut són: l'equitació (52 s), el taekwondo (42 s), el tenis taula (33 s) i el ciclisme (24 s). Pel que fa als 7 esports que no se'ls dedica temps, són els mateixos que els que no es menciona: el boxa, l'esgrima, el futbol, la lluita grecoromana, el tir amb arc i el triatló.

Gràfic 8: segons dedicats als esports femenins a TVE (font pròpia)

Pel que fa a **TV3**, l'esport femení que sobresurt per sobre dels altres són els esports aquàtics, igual que a TVE, però en aquest cas amb 2.040 segons (34 min). En segona i tercera posició, amb una diferència gairebé inexistente, trobem a l'atletisme amb 478 (7 min 58 s) i la gimnàstica artística amb 472 segons (7 min 52 s). Entre 1-5 min trobem el bàsquet (262 s), l'hoquei herba (179 s), el piragüisme (174 s), el bàdminton (121 s), el rem (113 s), el tir olímpic (98 s), el tennis (82 s), el ciclisme (80 s) i la gimnàstica artística (60 s).

I els que no superen el minut són: el rugbi 7 (52 s), l'halterofília (42 s), el futbol (40 s), el judo (39 s), el triatló (36 s), l'handbol (27 s), la vela (16 s) i l'esgrima (10 s). Pel que fa als 9 esports que no se'ls dedica temps, aquests fan referència als mateixos que no es mencionen, que són el boxa, l'equitació, el golf, la lluita grecoromana, el pentatló, el taekwondo, el tennis taula, el tir amb arc i el vòlei platja.

Gràfic 7: segons dedicats als esports femenins a TV3 (font pròpia)

Un cop estudiats els esports masculins i femenins a TVE i TV3 segons les mencions i el temps dedicat a cadascun d'ells, trobem que l'ordre dels esports de major a menor representació en els mitjans varia. Però en tot cas, si es pot afirmar que el top 5 dels esports masculins són l'atletisme, el bàsquet, els esports aquàtics, el piragüisme i el tennis. Mentre que en els esports femenins s'hauria de fer un top 1 que serien els esports aquàtics, que despunta de la resta amb molta diferència, ja que la resta varia depenen del mitjà de comunicació que s'estudia. Per tant, tenen en comú que els esports aquàtics són un dels esports amb major representació en els mitjans de comunicació. Però no és l'únic. Tot i aquestes variables, el bàsquet, l'atletisme i el tennis també apareixen en abundància. Essent els esports que apareixen al llarg de l'any en els informatius, tot i que amb menys regularitat.

Una similitud molt clara és l'absència d'uns esports tant en el cas femení com en el masculí, com és el cas de l'esgrima, la lluita grecoromana i el pentatló modern. Conseqüència de la nul·la representació espanyola en aquestes disciplines esportives.

L'aparició o no d'aquests esports ve determinada pels esportistes que més despunten en les seves disciplines. Aspecte que s'estudia en el següent apartat.

8.2. Per esportistes

A continuació s'analitzarà la diferència de les/els esportistes segons el nombre de mencions i el temps dedicat a cada un depenent dels segons utilitzats en parlar-ne d'ells.

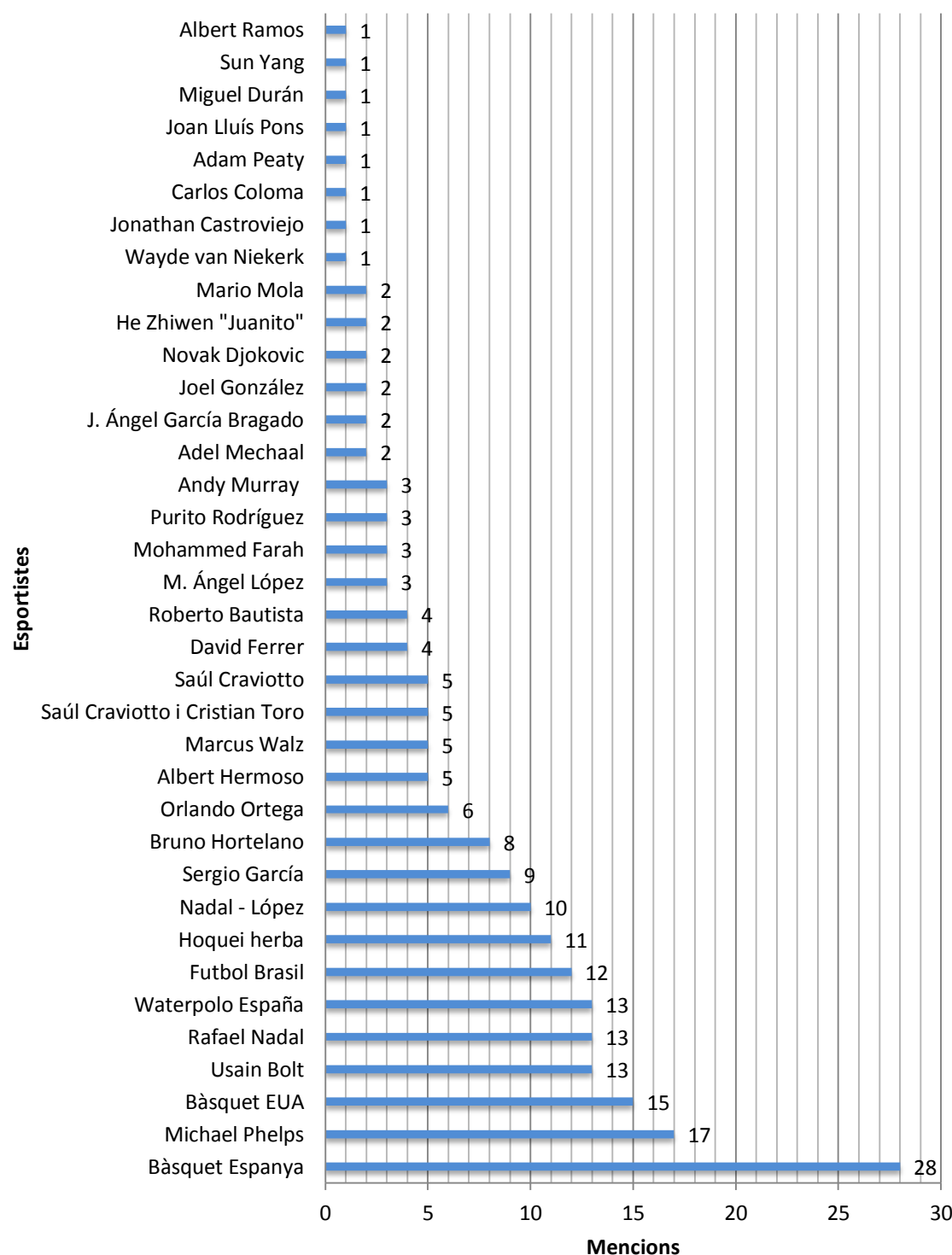
8.2.1. Per mencions

Segons el nombre de mencions cal diferenciar entre les esportistes femenines i els esportistes masculins, i els mitjans de comunicació on apareixen (TVE i TV3), els resultats són els següents:

En el cas dels **esportistes masculins**, a **TVE** trobem que l'equip espanyol de bàsquet lidera la llista 28 mencions, seguit pel nadador nord-americà Michael Phelps amb 17 i l'equip dels Estats Units d'Amèrica amb 15 mencions. El quart, cinquè i sisè lloc estan situats l'atleta jamaicà Usain Bolt, el tenista espanyol Rafael Nadal i l'equip espanyol de waterpolo amb 13 mencions els tres. Amb 10 mencions està: el dobles de tennis espanyol format per Rafael Nadal i Marc López, amb nou el golfista espanyol Sergio García, amb vuit i sis trobem els atletes espanyols Bruno Hortelano i Orlando Ortega, respectivament.

Els piragüistes espanyols Marcus Walz, Saúl Craviotto en individual i amb dobles amb Cristian Toro, i el genet Albert Hermoso amb cinc mencions tots ells. Amb quatre els tenistes David Ferrer i Roberto Bautista en individuals, i amb tres l'atleta espanyol Miguel Ángel López, l'atleta britànic Mohammed Farah, el ciclista "Purito" Rodríguez i el tenista escocès Andy Murray.

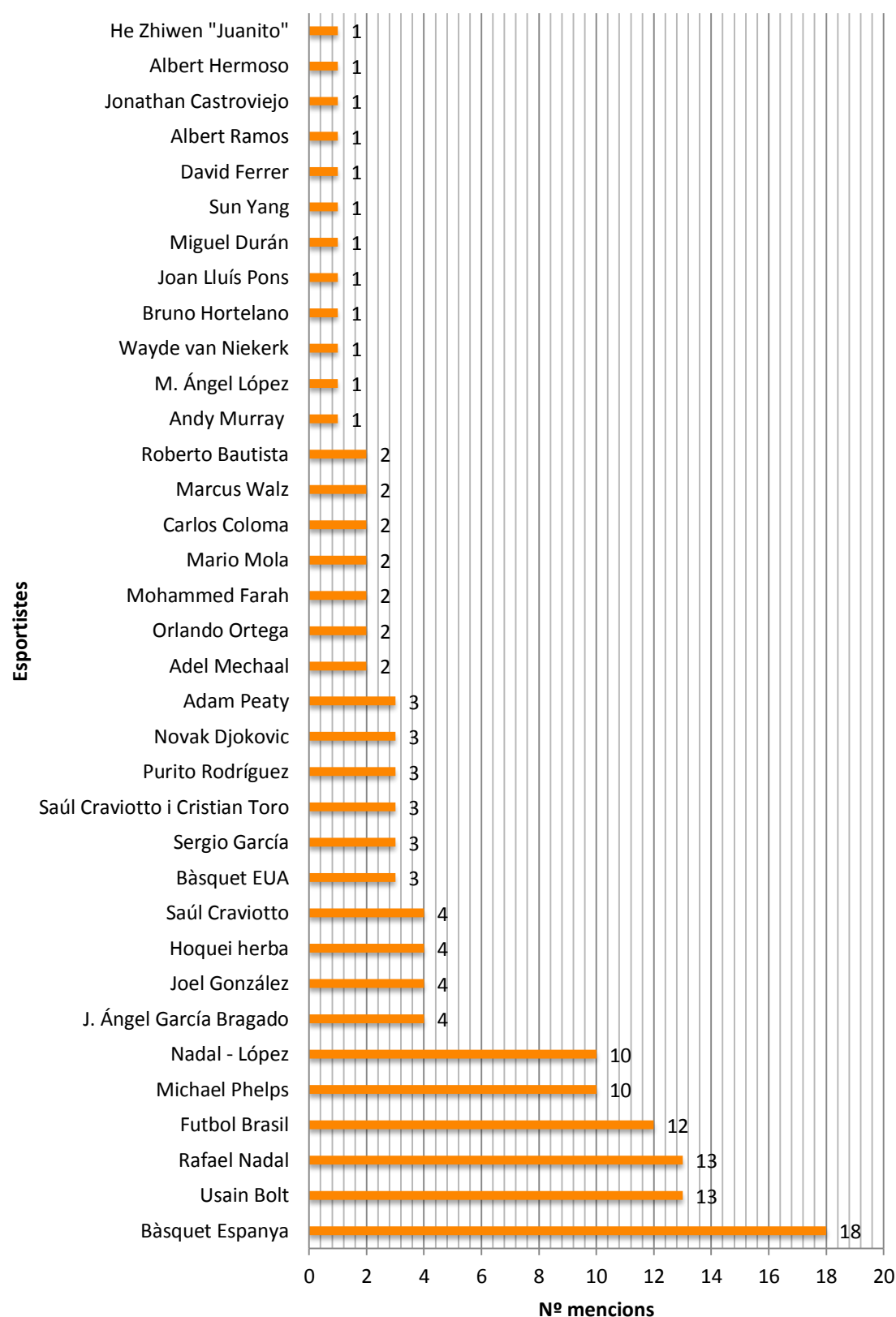
Amb dos trobem als atletes espanyols Adel Mechaal i J. Ángel García Bragado, el triatleta Mario Mola, el taekwondista Joel González, el tenista serbi Novak Djokovic i el palista espanyol d'origen xinès He Zhiwen "Juanito". I amb només una menció són: l'atleta sud-africà Wayde van Niekerk, el ciclista espanyol Jonathan Castroviejo, el nadador britànic Adam Peaty, el xinès Sun Yang i els espanyols Joan Lluís Pons i Miguel Durán, el ciclista de muntanya espanyol Carlos Coloma i el tenista Albert Ramos.

Gràfic 13: nombre de mencions dels esportistes a TVE (font pròpia)

Pel que fa a **TV3**, l'equip de bàsquet espanyol també lidera la llista, però aquest cop amb 18 mencions i no les 28 de TVE. En segon i tercer lloc estan l'atleta Usain Bolt i el tenista Rafael Nadal amb 13 ambdós. Seguidament, amb 12 mencions l'equip de futbol brasiler i amb 10 mencions el nadador Michael Phelps i els dobles tenístic format per Rafael Nadal i Marc López. Amb quatre tenim a l'atleta J. Ángel García Bragado, el taekwondista Joel González, el piragüista Saúl Craviotto i l'equip d'hoquei herba. Després trobem a l'equip dels Estats Units d'Amèrica de bàsquet, el golfista Sergio García, el ciclista "Purito" Rodríguez, el tenista Novak Djokovic, el nadador Adam Peaty i la dupla en piragüisme formada per Saúl Craviotto i Cristian Toro, tots amb tres mencions.

Amb dos estan els atletes Adel Mechaal, Orlando Ortega i Mohammed Farah, el triatleta Mario Mola, el ciclista de muntanya Carlos Coloma, el piragüista Marcus Walz i el tenista Roberto Bautista. I amb una menció trobem a 12 esportistes, que són: els tenistes Andy Murray, David Ferrer i Albert Ramos; els atletes Miguel Ángel López, Wayde van Niekerk i Bruno Hortelano; els nadadors Joan Lluís Pons, Miguel Durán i Sun Yang; el ciclista Jonathan Castroviejo, el genet Albert Hermoso i el palista He Zhiwen "Juanito".

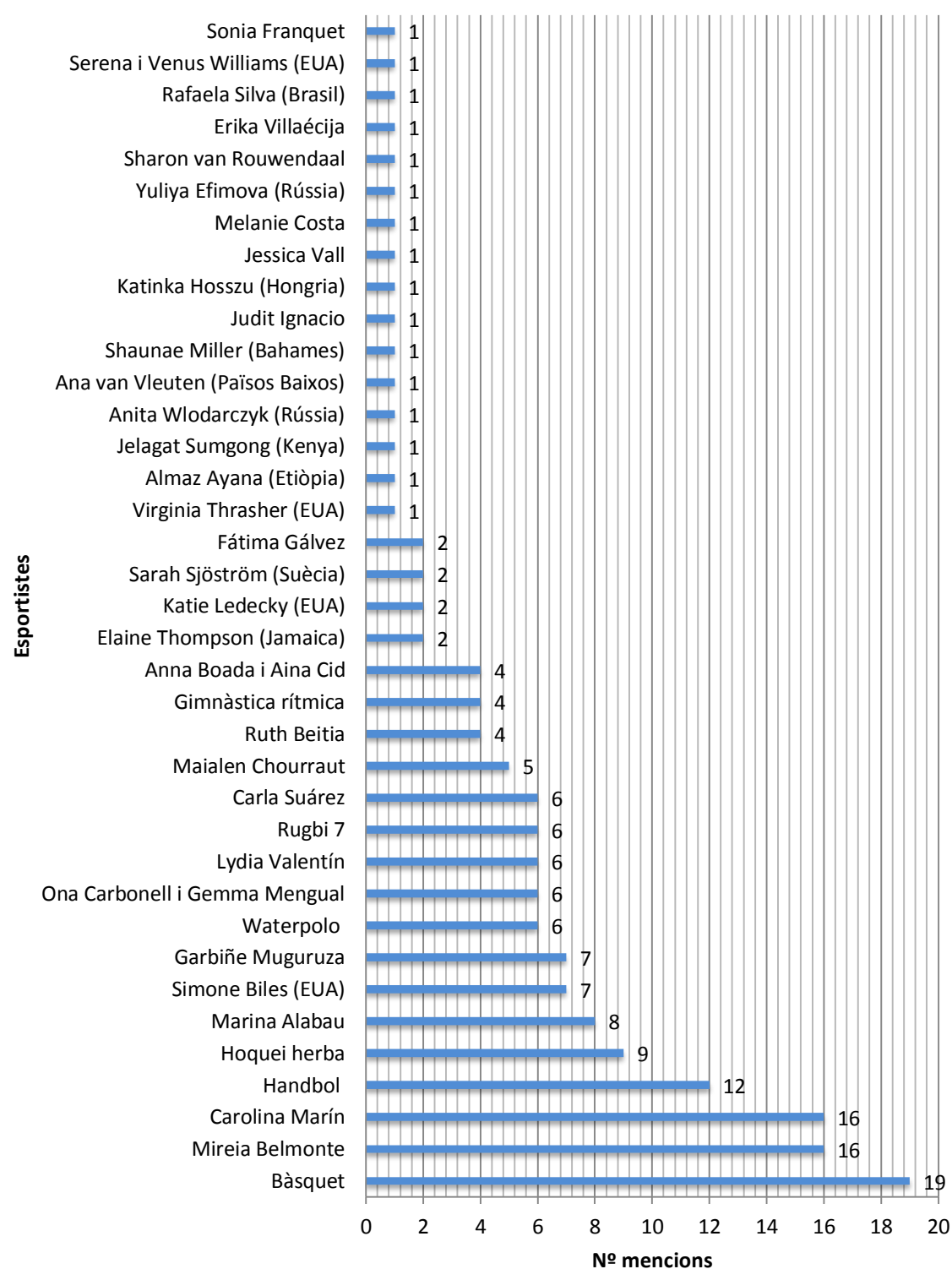

Gràfic 14: nombre de mencions dels esportistes a TV3 (font pròpia)

En el cas de les **esportistes femenines**, a **TVE** la primera posició l'ocupa l'equip de bàsquet espanyol amb 19 mencions. En segon i tercer lloc, estan la nadadora espanyola Mireia Belmonte i la jugadora espanyola de bàdminton Carolina Marín amb 16

ambdues. Després, trobem a l'equip d'handbol amb 12, l'equip d'hoquei herba amb 9 mencions, la regatista Marina Alabau amb 8 i, la gimnasta americana Simone Biles i la tenista hispana-venecolana Garbiñe Muguruza amb set ambdues. Amb sis trobem a l'equip de waterpolo i de rugbi 7, la tenista espanyola Carla Suárez, l'esportista especialitzada en halterofília Lydia Valentín i el duet en natació sincronitzada format per Ona Carbonell i Gemma Mengual.

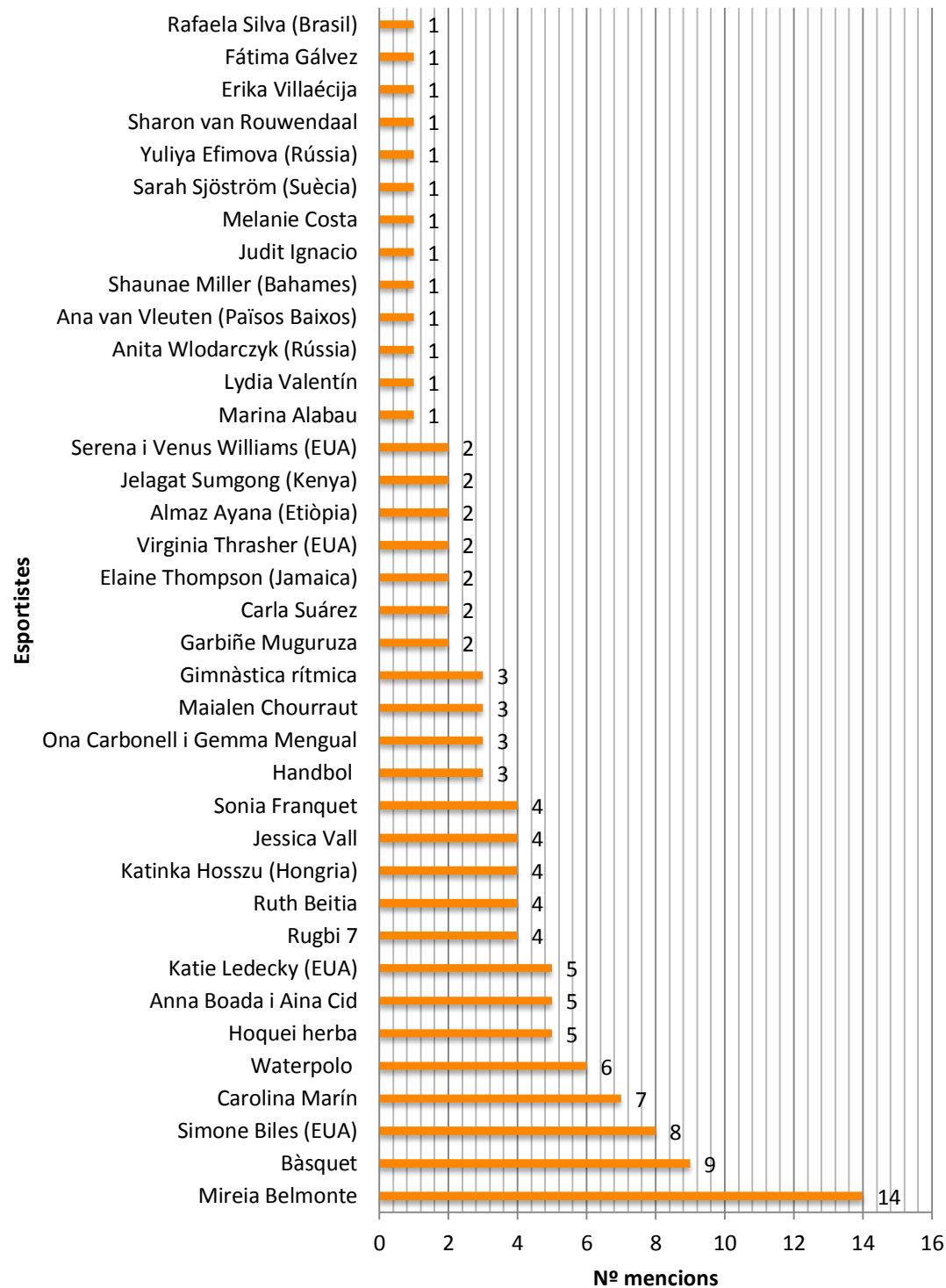
La piragüista Maialen Chourraut amb cinc mencions i, la saltadora Ruth Beitia, l'equip de gimnàstica artística i les remeres Anna Boada i Aina Cid amb quatre cadascuna. Amb dos l'atleta jamaicana Elaine Thompson, la nadadora americana Katie Ledecky i la sueca Sarah Sjöström, i la tiradora Fátima Gálvez. I amb una menció hi ha 16 esportistes, que són: la tiradora americana Virginia Thrasher i l'espanyola Sonia Franquet; l'atleta etiop Almaz Ayana, la keniana Jelagat Sumgong i Shauna Miller de les Bahames, la tiradora de martell russa Anita Wlodarczyk; les nadadores neerlandeses Ana van Vleuten i Sharon van Rouwendaal, les espanyoles Judit Ignacio, Jessica Vall, Melanie Costa i Erika Villaécija, i l'hongaresa Katinka Hosszu; la judoka brasilera Rafaela Silva i les tenistes americanes Serena i Venus Williams en dobles.

Gràfic 15: nombre de mencions de les esportistes a TVE (font pròpia)

Pel que fa a **TV3**, la nadadora Mireia Belmonte lidera la llista d'esportistes amb 14 mencions. En segona i tercera posició trobem a l'equip de bàsquet espanyol i la gimnasta Simone Biles amb nou i vuit, respectivament. Seguidament, està la Carolina Marín amb set, l'equip de waterpolo amb sis i l'equip d'hoquei herba, les remeres Anna Boada i Aina Cid i Katie Ledecky amb cinc cadascuna. Amb quatre estan situades la Ruth Beitia, l'hongaresa Katinka Hosszu, la Jessica Vall i a l'equip de rugbi 7.

Amb 3 mencions trobem a l'equip de gimnàstica rítmica i d'handbol, a Maialen Chourraut i el doblat de natació sincronitzada format per ona Carbonell i Gemma Mengual. Amb dos estan la Garbiñe Muguruza, la Carla Suárez, les atletes Elaine Thompson, Almaz Ayana i Jelagat Sumgong, la Virginia Thrasher i el doblat tenístic format per les germanes Williams. I amb una menció hi ha 13 esportistes: la regatista Marina Alabau, la Lydia Valentín, la tiradora de martell Anita Wlodarczyk, la ciclista Ana van Vleuten, l'atleta Shaunae Miller; les nadadores Judit Ignacio, Melanie Costa, Sarah Sjöström, Yuliya Efimova, Sharon van Rouwendaal i Erika Villaécija, la tiradora Fátima Galvez i la judoka Rafaela Silva.

Gràfic 16: nombre de mencions de les esportistes a TV3 (font pròpia)

Un cop fet l'anàlisi dels esportistes i les esportistes a TVE i TV3 segons les mencions, podem afirmar que el bàsquet és l'esport prioritari en els dos mitjans de comunicació públics, tant en masculí com en femení. En el cas de TV3, en concret els esports femenins, per davant es troba la nadadora catalana Mireia Belmonte amb cinc mencions més que l'equip de bàsquet. El fet que sigui un esport individual i ella sigui catalana fa que es prioritzi la natació per davant de l'altre, ja que aquest és un equip que representa a Espanya i no a Catalunya. Equip femení que està format per quatre catalanes: Marta Xargay, Anna Cruz, Laia Palau, Lucila Pascua i Sílvia Domínguez.

A TVE, en el cas de les esportistes prioritza el medaller espanyol i la nacionalitat espanyola per sobre de tot. De fet, les sis primeres posicions són per esportistes espanyoles, liderada per tres medallistes (el bàsquet femení, Mireia Belmonte i Carolina Marín). En canvi TV3, en aquestes tres primeres posicions s'incorpora la gimnasta americana Simone Biles que va aconseguir quatre ors i un bronze.

Pel que fa als esportistes, tant TVE com TV3 donen prioritats als que van tenir èxits en els Jocs Olímpics de Rio. A TVE, les quatre primeres posicions són per l'equip espanyol de bàsquet (medalla de plata), Michael Phelps (quatre medalles d'or en natació), l'equip de bàsquet dels Estats Units d'Amèrica (medalla d'or) i Usain Bolt (dues medalles d'or en atletisme). Mentre que a TV3, la primera posició és la mateixa, però Usain Bolt ocupa la segona, seguit per Nafael Nadal (que no va derrota a Kei Nishikori en la lluita del bronze) i de l'equip brasiler de futbol (medalla d'or). De la segona posició a TVE, Michael Phelps passa a la cinquena.

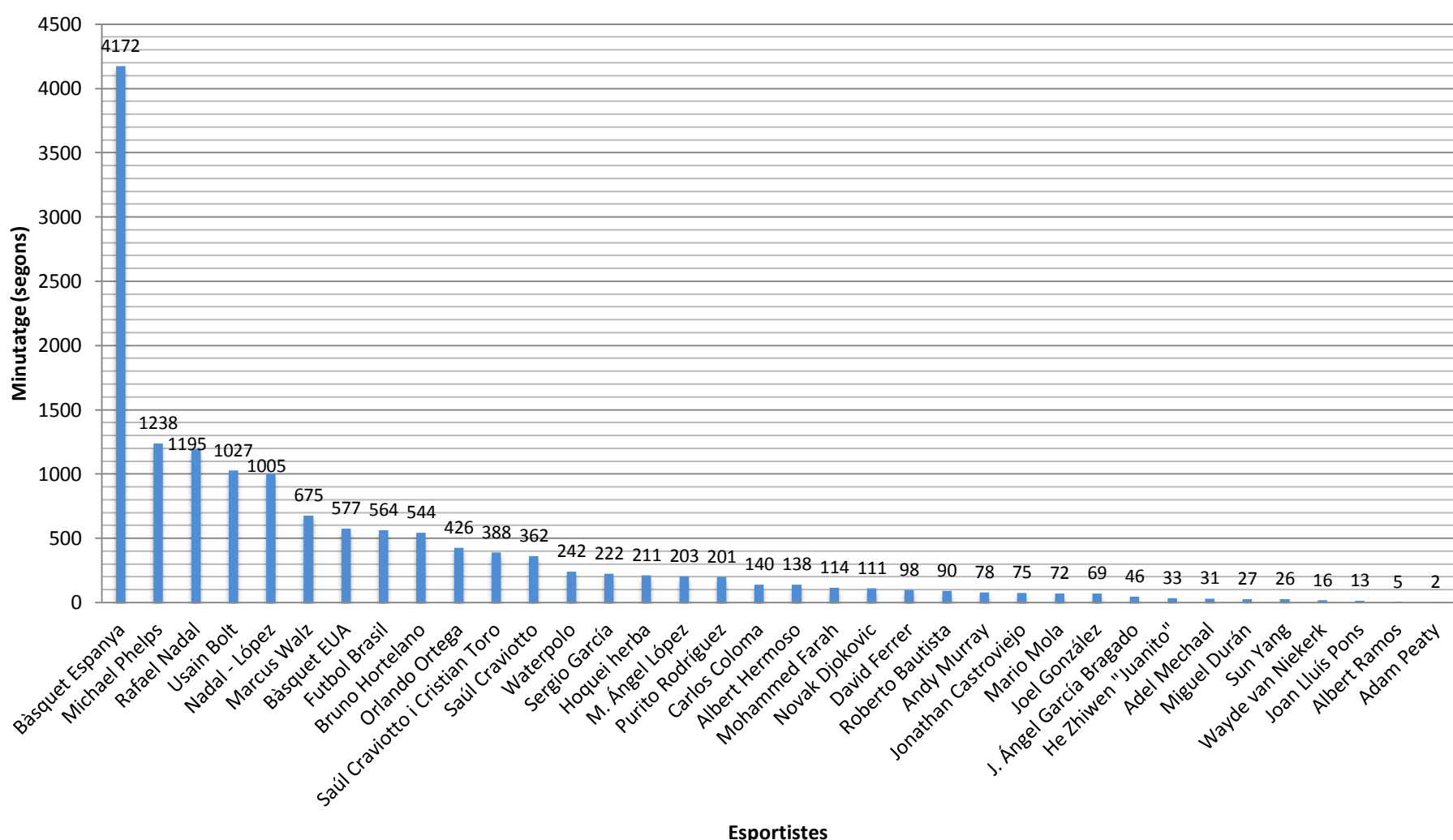
En definitiva, l'escaleta dels informatius d'esports ve determinada per la nacionalitat dels esportistes, la seva trajectòria professional i els èxits aconseguits durant aquests Jocs Olímpics. Èxits que sovint no queden reflectits pel nombre de mencions. Com és el cas de la Lydia Valentín, medallista de bronze en halterofília i l'equip de gimnàstica rítmica amb una medalla de plata, que són les medallistes menys mencionades en el cas de les esportistes femenines. Pel que fa als esportistes masculins, Carlos Coloma, ciclista de muntanya que va aconseguir una medalla de bronze, és el que menys vegades es menciona en els dos mitjans de comunicació públics, un total de tres.

8.2.2. Per temps (minutatge)

Segons el temps dedicat a cadascun dels esportistes i les esportistes, i els mitjans de comunicació on apareixen (TVE i TV3), els resultats són els següents:

En el cas dels **esportistes masculins**, a **TVE** l'equip de bàsquet lidera la llista amb 4.172 segons (1 h 9 min 32 s). Amb gairebé 50 min de diferència trobem en segona posició a Michael Phelps amb 1238 (20 min 38 s), seguit per Rafael Nadal amb 1195 (19 min 55 s), Usain Bolt amb 1027 (17 min 7 s), el dobles en tennis format per Rafael Nadal i Marc López amb 1005 (16 min 45 s) i Marcus Walz amb 675 segons (11 min 15 s). Entre 5-10 minuts estan: l'equip de bàsquet americà (577 s), l'equip de futbol brasiler (564 s), Bruno Hortelano (544 s), Orlando Ortega (426 s), Saúl Craviotto i Cristian Toro (388 s) i Saúl Craviotto (362 s).

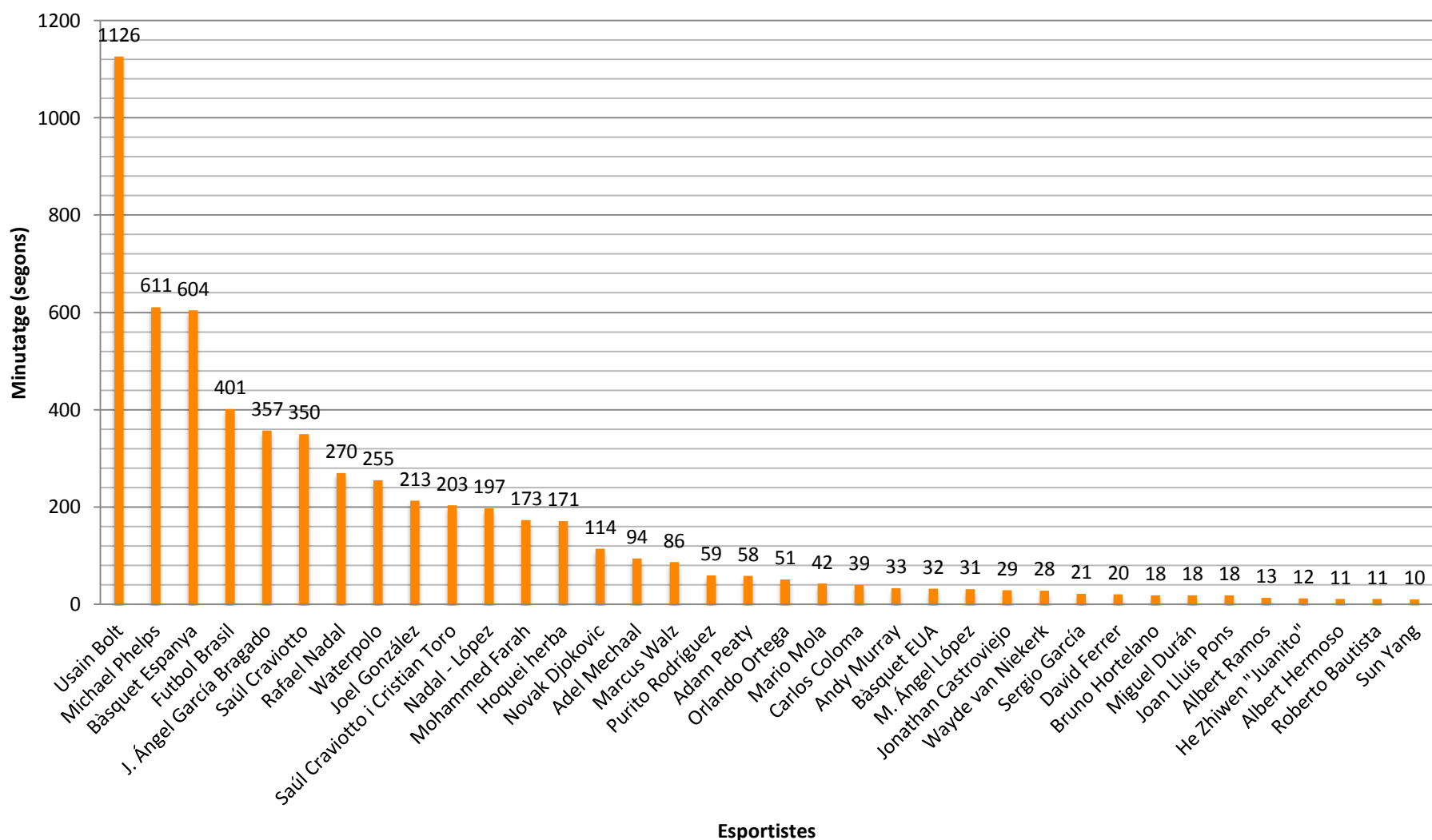
Entre cinc i dos minuts trobem l'equip de waterpolo (242 s), Sergio García (222 s), l'equip l'hoquei herba (211 s), Miguel Ángel López (203 s), "Purito" Rodríguez (201 s), Carlos Coloma (140 s) i Albert Hermoso (138 s). Entre dos i un minut estan: Mohammed Farah (114 s), Novak Djokovic (111 s), David Ferrer (98 s), Roberto Bautista (90 s), Andy Murray (78 s), Jonathan Castroviejo (75 s), Mario Mola (72 s) i Joel González (69 s). I amb menys d'un minut trobem a J. Ángel García Bragado (46 s), He Zhiwen "Juanito" (33 s), Adel Mechaal (31 s), Miguel Durán (27 s), Sun Yang (26 s), Wayde van Niekerk (16 s), Joan Lluís Pons (13 s), Albert Ramos (5 s) i Adam Peaty amb només dos segons.

Gràfic 17: segons dedicats als esportistes a TVE (font pròpia)

Pel que fa a **TV3**, l'esportista amb més nombre de mencions és Usain Bolt amb 1126 segons (18 min 46 s). En segons i tercera posició estan Michael Phelps i l'equip de bàsquet espanyol amb una petita diferència entre ells, en concret 611 (10 min 11 s) i 604 segons (10 min 4 s), respectivament. Després trobem, entre 10 i tres minuts a l'equip de futbol brasiler (401 s), J. Àngel García Bragado (357 s), Saúl Craviotto (350 s), Rafael Nadal (270 s), l'equip de waterpolo (255 s), Joel González (213 s), Saúl Craviotto i Cristian Toro (203 s) i el dobles tenístic format per Rafael Nadal i Marc López amb 194 segons.

Entre tres i un minut a Mohammed Farah (173 s), l'equip d'hoquei herba (171 s), Novak Djokovic (114 s), Adel Mechaal (94 s) i Marcua Walz amb 84 segons. Els 20 esportistes restants que no arriben a un minut són: "Purito Rodríguez" (59 s), Adam Peaty (58 s), Orlando Ortega (51 s), Mario Mola (42 s), Carlos Coloma (39 s), Andy Murray (33 s), l'equip de bàsquet americà (32 s), Miguel Ángel López (31 s), Jonathan Castroviejo (29 s), Wayde van Niekerk (28 s), Sergio García (21 s), David Ferrer (20 s); Bruno Hortelano, Miguel Durán i Joan Lluís Pons (18 s); Albert Ramos (13 s), He Zhiwen "Juanito" (12 s); Albert Hermoso i Roberto Bautista (11 s); i Sun Yang amb 10 segons.

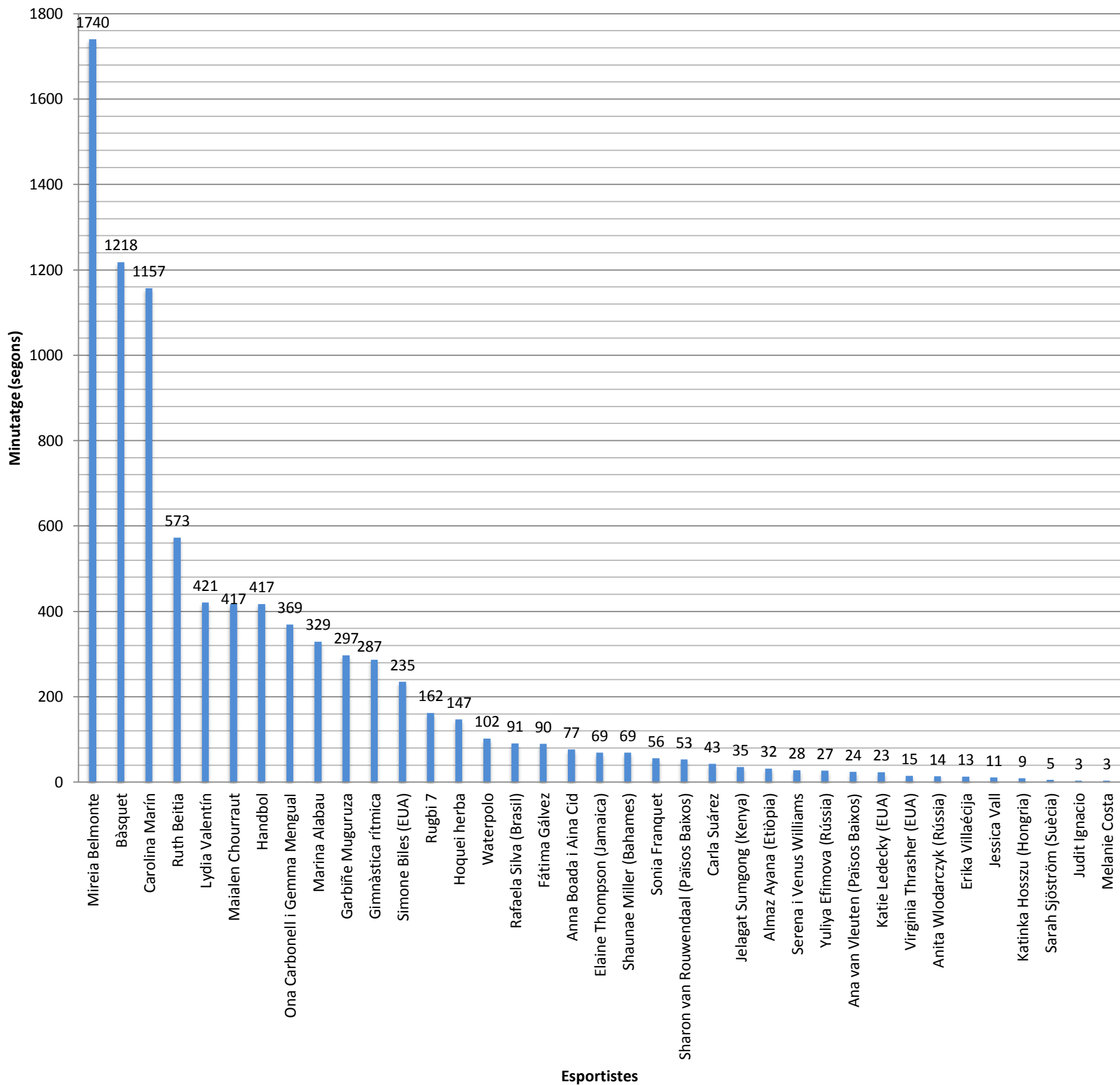

Gràfic 18: segons dedicats als esportistes a TV3 (font pròpia)

Un cop analitzats els segons dedicats als esportistes als dos mitjans de comunicació, es dedueix que en els dos casos hi ha un que despunta per sobre dels altres. En el cas de TVE és l'equip de bàsquet espanyol i a TV3 l'atleta jamaicà Usain Bolt. La resta de posicions són molt similars, sempre tenint en compte que els minuts que es dediquen als esports en els informatius en els dos casos varia. Com es pot veure clarament, TVE gairebé duplica als de TV3.

En el cas de les **esportistes femenines**, a **TVE** Mireia Belmonte ocupa la primera posició amb 1.740 segons (29 min). En segon i tercer lloc està l'equip de bàsquet i la Carolina Marín amb 1.218 (20 min 18 s) i 1.157 (19 min 17 s), respectivament. Seguidament, entre els 10 i els quatre minuts, estan situades la Ruth Beitia (573 s), la Lydia Valentín (421 s); la Maialen Chourraut i l'equip d'handbol (417 s); el duet en sincronitzada format per Ona Carbonell i Gemma Mengual (369 s); la Marina Alabau (329 s), la Garbiñe Muguruza (297 s) i la gimnàstica rítmica amb 287 segons. Entre quatre i un minut està la gimnasta Simone Biles (235 s); l'equip de rugbi (162 s), d'hoquei herba (147 s) i de waterpolo (102 s); la judoka Rafaela Silva (91 s), la Fátima Gálvez (90 s), les remeres Anna Boada i Aina Cid (77 s); i les atletes Elaine Thompson i Shaunae Miller amb 69 segons.

Les 17 esportistes restants no arriben a minut en els informatius, que són: Sonia Franquet (56 s), Sharon van Rouwendaal (53 s), Carla Suárez (43 s), Jelagat Sumgong (35 s), Almaz Ayana (32 s), les germanes Williams (28 s), Yuliya Efimova (27 s), Ana van Vleuten (24 s), Katie Ledecky (23 s), Virginia Thrasher (15 s), Anita Wlodarczyk (14 s), Erika Villaécija (13 s), Jessica Vall (11 s), Katinka Hosszu (9 s), Sarah Sjöström (5 s) i; Judit Ignacio i Melanie Costa amb tres segons ambdues.

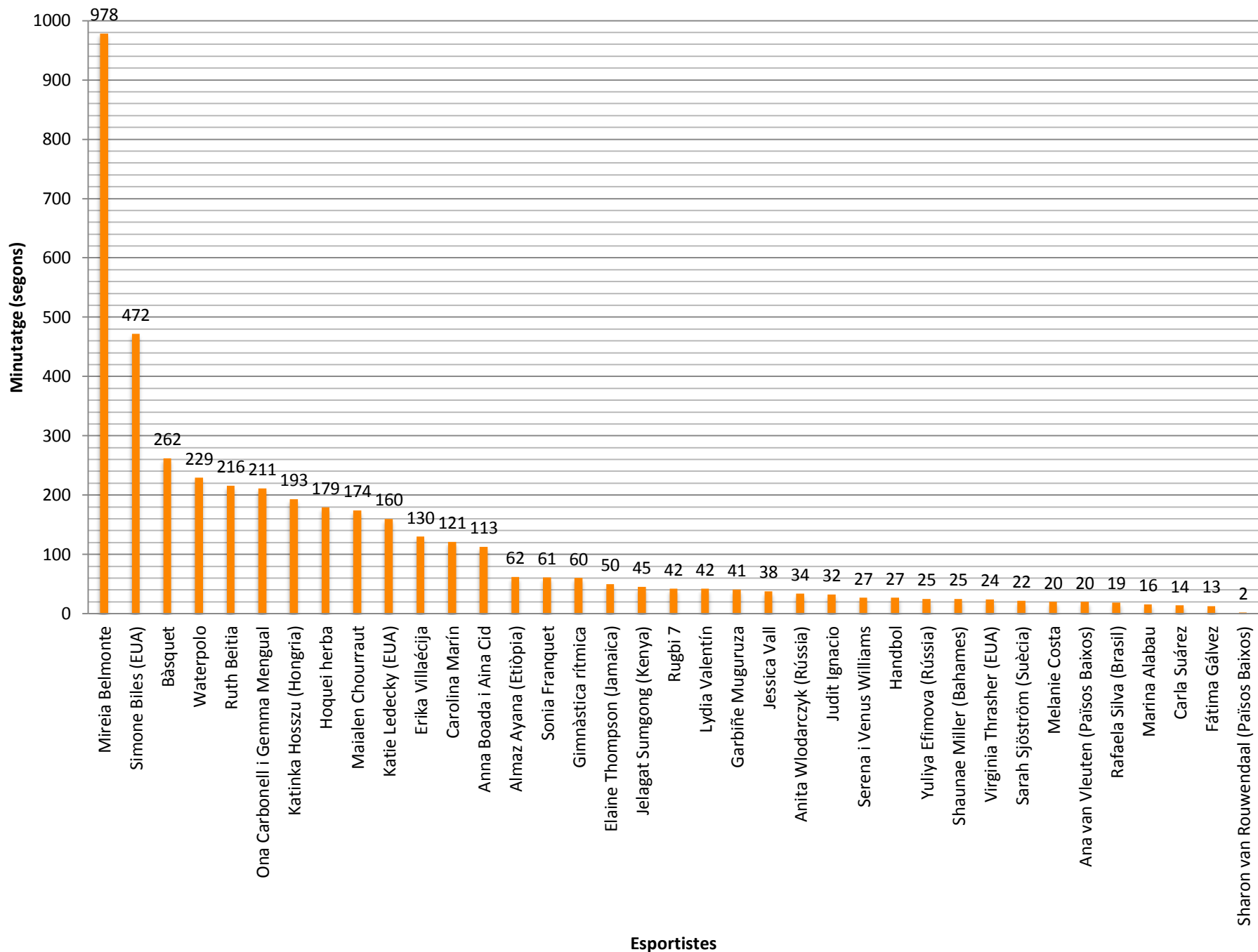

Gràfic 19: segons dedicats a els esportistes a TVE (font pròpia)

Pel que fa a **TV3**, Mireia Belmonte també és l'esportista amb més minuts, en aquest cas 978 segons (16 min 18 s) i en segon lloc la gimnasta Simone Biles amb 472 (7 min 52 s). Després, amb gairebé la meitat de minuts, l'equip de bàsquet amb 262 segons (4 min 22 s). Seguidament, entre quatre i dos minuts, estan l'equip de waterpolo (229 s), Ruth Beitia (216 s), el duet en sincronitzada format per Ona Carbonell i Gemma Mengual (211), Katinka Hosszu (193 s), l'equip d'hoquei herba (179 s), Maialen Chourraut (174 s), Katie Ledecky (160 s), Erika Villaécija (130 s) i Carolina Marín amb 121 segons.

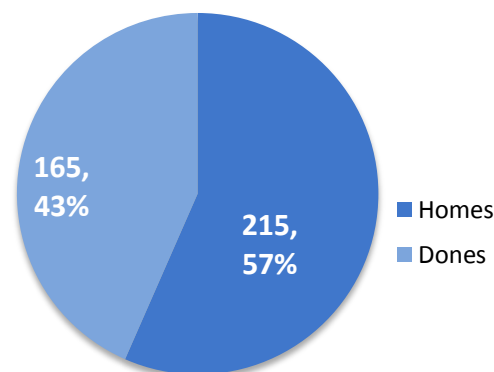
Entre dos i un minut trobem a les remeres Anna Boada i Aina Cid (113 s), Almaz Ayana (62 s), Sonia Franquet (61 s) i l'equip de gimnàstica rítmica amb un minut exacte. La resta d'esportistes no arriben al minut, en total són 21 que són: Elaine Thompson (50 s), Jelagat Sumgong (45 s), l'equip de rugbi 7 i Lydia Valentín (42 s); Garbiñe Muguruza (41 s), Jessica Vall (38 s), Anita Wlodarczyk (34 s), Judit Ignacio (32 s); les germanes Williams i l'equip d'handbol (27 s); Yuliya Efimova i Shaunae Miller (25 s),

Virginia Thrasher (24 s), Sarah Sjöström (22 s); Melanie Costa i Ana van Vlutten (20 s), Rafaela Silva (19 s), Marina Alabau (16 s), Carla Suárez (14 s), Fátima Gálvez (13 s) i la nadadora Sharon van Rouwendaal amb dos segons.

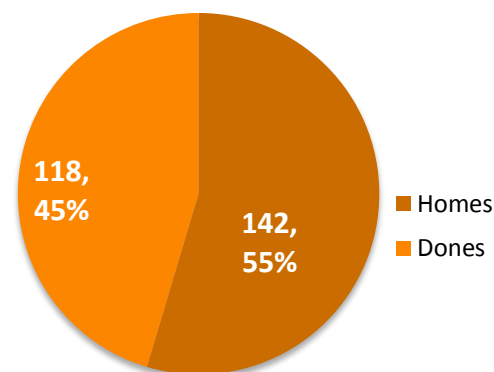

Gràfic 20: segons dedicats a els esportistes a TVE (font pròpia)

Un cop fet l'anàlisi dels esportistes i les esportistes a TVE i TV3 segons les mencions i el temps dedicat a cadascun d'ells, trobem que els homes esportistes tenen major importància respecte a les dones. Quan es tracta del nombre de mencions, s'apropa a la igualtat, com podem veure en els gràfics a continuació:

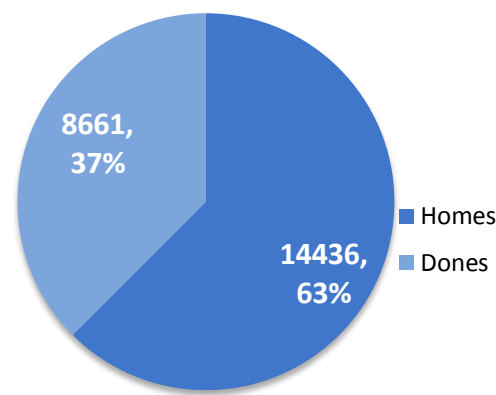
Gràfic 21: mencions a homes i dones esportistes a TVE (font pròpia)

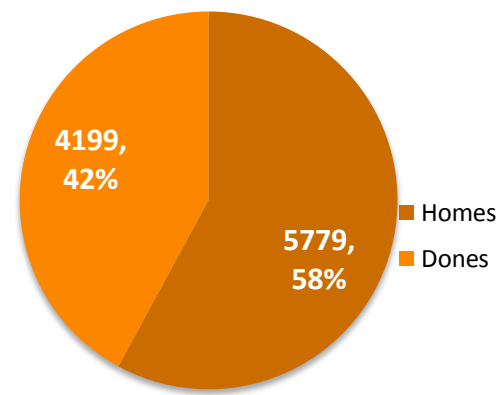
Gràfic 22: mencions a homes i dones esportistes a TV3 (font pròpia)

Com es pot observar, el mitjà de comunicació que s'apropa a la neutralitat és TV3, ja que amb 142 mencions als esportistes masculins i 118 a les dones, fa que la divisió sigui molt igualitària, exactament un 45% per les dones i un 55% pels homes. Mentre que TVE, es veu més clarament la desigualtat amb 215 mencions als homes i 165 a les dones, el que equival a un 57% i un 43%, respectivament.

Però si ens fixem en el temps dedicat a cada un dels sexes, observem que el nombre de mencions enganya, ja que se'ls dedica menys temps a les dones que als homes, com podem veure a continuació:

Gràfic 23: temps dedicat a homes i dones esportistes a TVE (font pròpia)

Gràfic 24: temps dedicat a homes i dones esportistes a TV3 (font pròpia)

Amb l'ajuda d'aquests gràfics podem afirmar amb contundència que les desigualtats de sexe durant els Jocs Olímpics de Rio de Janeiro hi són presents. A TVE aquesta desigualtat encara es veu més clarament que a TV3. Tot i que el nombre de dones esportistes mencionades en els dos mitjans de comunicació és major, 37 en total. Mentre que d'homes són 36. Encara que la diferència sigui de només 1, la dona segueix tenint un paper secundari. De les 37 dones, 22 són de nacionalitat espanyola i 15 d'altres nacionalitats (americanes principalment). Mentre que dels 36 homes, 27 són espanyols i 10 d'altres països.

Tot i que la majoria dels homes són de nacionalitat espanyola, esportistes com Michael Phelps, Usain Bolt i Neymar Dos Santos (futbolista de l'equip brasiler) tenen una gran presència en ambdós mitjans. Perquè en el cas dels homes sí, i en el de les dones no? La importància que se li dona a Michael Phelps, plusmarquista americà amb una gran trajectòria en els Jocs Olímpics amb 28 medalles, 23 d'elles d'or, se li podria donar també a grans promeses del mateix país com és Katie Ledecky. La nadadora americana ha aconseguit durant aquests Jocs Olímpics 5 medalles, 4 d'or i 1 de plata, i 2 rècords mundials. Amb tan sols 20 anys està fent història, però en canvi els mitjans no es fan eco d'aquest fet i només apareix 160 segons a TV3 i 23 a TVE. Un total de 3 minuts i 2 segons en total. Segur que si fos home, tot canviaria.

Però ella no és l'única. Un altre clar exemple és Simone Biles, també americana. És cert que surt molt més en els informatius que Katie Ledecky, en concret 472 segons a TV3 i 235 a TVE. Un total d'11 minuts i 47 segons. Però, tot i que és major, ens hem de centrar en el contingut informatiu. Se la defineix com "la gimnasta d'1,45 m" de forma reiterada cada cop que se la menciona en una peça informativa, sobretot TV3.

Mentre que els homes se'ls defineix com competitius i forts, els èxits de les dones segueixen sorprenent. De fet, s'alaba constantment el paper de l'entrenador. Per exemple, a l'equip de waterpolo femení se'l denomina de forma reiterada les dones de Miki Oca o a la nadadora hongaresa Katinka Hosszu se li dona més valor al seu marit i entrenador que a la mateixa esportista. En aquest últim cas, arriba a tal punt que fins i tot es retransmeten peces informatives enfocades en el treball del marit, més que en els èxits aconseguits per ella.

No només se centra el focus en l'entrenador, també en el paper com a mare. Aquest és el cas de Maialen Chourraut, que un cop va aconseguir la medalla d'or en piragüisme K1 eslàlom, es va centrar més a parlar sobre el fet de tenir una filla més que en l'esforç i la dedicació que suposa guanyar una medalla. Però, aquest el tipus de tractament informatiu donaria per fer un altre treball de recerca i aquest no és el que ens pertoca.

També, hi ha esportistes que només un mitjà de comunicació menciona i que, per aquest motiu, no s'han incorporat a aquest estudi però és necessari mencionar-los, tot i la seva baixa aparició. Són els següents:

En el cas de les dones, les esportistes que menciona TV3 i no TVE són: les nadadores espanyoles Beatriz Pascual i Esther Guerrero; les ciclistes espanyoles Tania Calvo i Helena Casas; la tiradora russa Yana Egorian, l'equip de futbol brasiler, la triatleta espanyola Carolina Routier

En canvi, les esportistes que mencionen TVE i no TV3 són: les atletes estonianes trigèmnes Luik, les nadadores espanyoles Patricia Castro i África Zamorano, la geneta espanyola Beatriz Ferrer-Salat, les golfistes espanyoles Azahara Muñoz i Carlota Ciganda, les judokes espanyoles María Bernabéu i Laura Gómez, la piragüista espanyola Teresa Portela; la judoka kosovar Majlinda Kelmendi, la taekwondista espanyola Eva Calvo, el dobles en tenis espanyol format per Garbiñe Muguruza i Carla Suárez; la palista polonesa Natalia Partyka; les regatistes espanyoles Tamara Echegoyen i Berta Betanzos; i el duet de vòlei platja espanyol format per Liliana Fernández i Elsa Baquerizo.

En el cas dels homes, els esportistes que menciona TV3 i no TVE són: l'atleta kenyà David Rudisha i l'espanyol Carles Castillejo; el ciclista britànic Mark Cavendish, el duet britànic de salt de trampolí format per Jack Laugher i Chris Mears; el gimnasta japonès Kohei Ushimura, el judoka rus Beslán Mudránov, l'equip fijià de rugbi 7 i el tirador olímpic independent Fehaid Al Deehani.

En canvi, els esportistes que mencionen TVE i no TV3 són: l'atleta espanyol Javi Guerra i David Bustos, i l'etíop Feliya Lilesa; el jugador de bàdminton Pablo Abián, els equips de bàsquet d'Argentina, Brasil i França; el boxejador espanyol Samuel Carmona, el ciclista espanyol Alejandro Valverde; els nadadors espanyols Carlos Peralta, Hugo González i Eduardo Solache, i l'etíop Robel Habte; el golfista Rafael Cabrera; els gimnastes espanyols Rayderley Zapata i Néstor Abad, i el francès Samir Ait Said; els aixecadors de peses David Sánchez i Andrés Mata; el judoka espanyol Sugoi Uriarte; els piragüistes espanyols Alfonso Benavides i Ander Elosegui, i el K4 format per Javier Hernanz, Rodrigo Germade, Óscar Carrera i Iñigo Peña; l'equip espanyol de rugbi, el taekwondista espanyol Jesús Tortosa; el dobles tenístic format per Novak Djokovic i Nenad Zimonjic, i el dels espanyols David Ferrer i Roberto Bautista; els tiradors d'arc espanyols Antonio Fernández, Miguel Alvariño i Juan Ignacio; els tiradors olímpics espanyols Pablo Carrera i Alberto Fernández; i el dobles en vòlei platja format per Pablo Herrera i Adrián Gavira.

9. Conclusions

El paper de la dona esportista ha anat evolucionant al llarg de la història dels Jocs Olímpics, des de la seva primera participació en la segona edició celebrada a París 1900 fins a l'última a Rio de Janeiro 2016. La nacionalitat, la raça o el gènere no han de suposar un impediment per la pràctica esportiva. Cadascú ha de ser lliure d'escollir l'esport que vol practicar, quan i on vulgui. S'han de trencar els estereotips imposats per la societat on no està ben vist que una dona competeixi en boxa o un home practiqui natació sincronitzada.

Aquelles barreres que imposava el baró de Coubertin, impulsor dels Jocs Olímpics modern, prohibint la participació femenina a poc a poc s'han anat eliminant, fins a arribar a una participació femenina del 45'24%. I esperem que en les futures edicions, com la de Tòquio 2020, el percentatge sigui cada cop més igualat amb el gènere masculí. A més, s'ha produït un gran avenç en la competició en les delegacions de països del Tercer Món. A Atlanta 1996, 26 països no van tenir representació femenina: deu d'Àfrica, tres d'Amèrica, 11 d'Àsia i dos d'Oceania (Alfaro, 2004: p. 141)¹⁷. Mentre que a Rio de Janeiro 2016 tan sols no van participar el Sàhara occidental i Kuwait, els esportistes d'aquest últim país van formar part de l'equip d'Atletes Olímpics Independents (IOA).

“El COI no puede obligar a cambiar una cultura por el deporte, pero el deporte puede ser el instrumento que sirva de integración, de inserción de las mujeres musulmanas dentro de una sociedad de igualdad como en el caso de Irak, Palestina y Bahrein, que en Atenas 2004 incluyeron por primera vez en su historia a mujeres en sus filas.” (Lallana, 2005: p. 26)¹⁸.

Pel que fa als Jocs Olímpics de Rio de Janeiro, trobem que **la representació femenina i masculina varia si ens fixem en el nombre de mencions o en el temps dedicat a cada gènere**, tant en TV3 com en TVE. **Les dones, segons el nombre de mencions, estan més representades a TV3** amb un 45%, mentre que a TVE es troben un 43%. Si només s'hagués realitzat aquest estudi, no hauria sigut suficient, ja que els resultats són enganyosos, en realitat el temps dedicat disminueix. A TV3 la variació és més baixa, d'un 45% passa a un 42%, en canvi a TVE del 43% baixa a un 37%.

Si tenim en compte les dades que aporta les Nacions Unides (2015) informant que el 49'55% de la població mundial són dones, i que en aquesta última edició a Rio de Janeiro representaven el 45'24%, no es pot acceptar el baix percentatge que resulta a TVE, i més essent el mitjà de comunicació amb els drets televisius en l'estat espanyol. Per tant, podem afirmar **que els drets televisius no influeixen en l'aparició de la dona esportista**, ja que aquestes precisament apareix amb més freqüència en un mitjà de comunicació que no té aquests punts a favor, com és el cas de TV3.

Un altre aspecte a destacar és si les medalles obtingudes són determinants perquè **els mitjans de comunicació donin protagonistes a un esportista o un altre. La resposta és rotunda: sí.** En el cas de les dones és molt més clar. A TVE, les sis primeres posicions són per medallistes espanyoles (Mireia Belmonte, l'equip de bàsquet femení, Carolina Marin, Ruth Beitia, Lydia Valentín i Maialen Chourraut). A TV3, ja no està tant clar, ja que només les tres primeres posicions es van proclamar campiones o subcampiones (Mireia Belmonte, Simone Biles i l'equip de bàsquet femení). A més, cal afegir que **TVE se centra més en les esportistes de la delegació espanyola, mentre que TV3 en els catalans o estrangers amb èxits destacats** com el cas de la gimnasta nord-americana Simone Biles amb cinc medalles (quatre d'or i una de bronze).

El cas dels homes és molt similar. A TV3, les quatre primeres posicions són per medallistes (Usain Bolt, Michael Phelps, l'equip de bàsquet masculí i l'equip de futbol brasiler) i tres d'ells són estrangers amb una llarga trajectòria d'èxits. Mentre que a TVE, les dues primeres són per l'equip de bàsquet espanyol amb una medalla de bronze i Michael Phelps amb quatre ors. A diferència de les dones, en el gènere masculí la nacionalitat no té tanta importància, de fet l'estrangera en els dos mitjans de comunicació tenen a vegades més importància que la nacional. Si ens fixem en els minuts dedicats, no té colors. Els homes guanyen per golejada a les dones, per variar. Una diferència que no és tan palpable en les mencions, tot i que la desigualtat també existeix.

¹⁷ Alfaro, É. (2004). *El talento psicomotor y las mujeres en el deporte de alta competición*. Revista de Educación, 335, 127–151.

¹⁸ Lallana, I. (2005). *La mujer y los Juegos Olímpicos : análisis a través de los medios de comunicación. Retos para Beijing 2008*.

Hi ha una afirmació que amb els pas dels anys segueix vigent: *“Las mujeres que hacen deporte parecen invisibles. No están para los medios. No aparecen. No venden. Y si no vendes, no existes. Sólo en tiempo de Olimpiada es posible seguir el deporte femenino en los medios de comunicación generales, ó bien cuando una mujer gana una competición de altísimo nivel.”* (Ucendo, 2001)¹⁹.

Aquesta manifestació dels fets és totalment certa, però caldria afegir quin és el contingut en el tractament de la dona com a esportista. **A la introducció ja s’han aportat exemples de la discriminació que s’ha viscut en aquesta edició dels Jocs Olímpics, i en TV3 i TVE també s’han pogut trobar.** S’han dedicat vídeos de més d’un minut de durada parlant de la importància de l’entrenador i no de l’esforç de l’esportista, com és el cas de la nadadora hongaresa Katinka Hosszu. O també de la mida de la gimnasta nord-americana Simone Biles. Però no cal sortir d’Espanya per veure exemples de discriminació. Maialen Churrut és el clar exemple ressaltant el seu paper com a mare i no com a campiona olímpica. De l’únic esportista que s’ha mencionat la seva vida extraprofessional és de Michael Phelps, ja que aquests han sigut els seus últims Jocs Olímpics i el seu fill estava a les grades. Tot i així, amb el pseudònim de “El tiburón de Baltimore”, no cal dir molt més. Però en aquest aspecte i com ja s’ha mencionat en l’últim apartat, aquest punt donaria per fer un altre treball de fi de grau.

I no ens oblidem dels esportistes oblidats per TVE o TVE, o ambdós. La nacionalitat o la falta d’èxits fa que els mitjans ni tan sols mencionin la participació d’alguns esportistes espanyols. En aquest aspecte la discriminació per gènere no té cabuda, simplement el poc espai que té una escaleta informativa envers el contingut que suposa uns Jocs Olímpics, impedeix parlar-ne d’alguns d’ells desgraciadament.

Per tant, podem concloure que **l’èxit es ven per si sol, indiferentment de si aquest arriba de la mà del gènere femení o masculí. Tot i que els esportistes segueixen tenint una major presència, ja que són més coneguts i seguits pels espectadors al llarg de l’any. Els noms no són el que més importa en els Jocs Olímpics, tot i que sí que és un punt afegit perquè puguin aparèixer en antena en un informatiu. Ni tampoc és important de forma clara la nacionalitat, encara que destaquin l’estatunidenca i la dels mitjans de comunicació en qüestió (catalana a TV3 i espanyola a TVE).**

¹⁹ Ucendo, N. (2001). La Mujer Deportista en los Medios. *Distrito Olímpico 2001*.

10. Bibliografia i webgrafia

Alfaro, É. (2004). *El talento psicomotor y las mujeres en el deporte de alta competición*. Revista de Educación, 335, 127–151.

Australia lleva a Río 2016 más atletas mujeres que hombres. (2016). Montevideo Portal. Consultat 24 d'abril de 2017, des de <http://www.montevideo.com.uy/contenido/Australia-lleva-a-Rio-2016-mas-atletas-mujeres-que-hombres-316229>

Barbero, M. Á. (2016). *Tratamiento informativo del deporte femenino español en los Juegos Olímpicos de Verano en el Diario ABC (1924-2012)*. Universidad Complutense de Madrid.

Begoña Sanz, Miren Berasategi, María J. Korkostegi, A. R. (2015). *Las mujeres deportistas en la prensa: los Juegos Olímpicos de Londres 2012* (1a ed.). Barcelona: Editorial UOC.

Billings, A., i Eastman, S. (2002). *Selective representations of gender, ethnicity and nationality in American television coverage of the 2000 summer Olympics*. International Review for the Sociology of Sport, 37(3/4), 351–370.

Candil, J. (2016). *Río 2016: se batieron 65 récords olímpicos y 19 mundiales*. AS. Consultat 24 d'abril de 2017, des de http://masdeporte.as.com/masdeporte/2016/08/22/juegosolimpicos/1471863939_402379.html

Carolina Marín se despide de Río a ritmo de samba. (2016). El Periódico. Consultat 25 d'abril de 2017, des de <http://www.elperiodico.com/es/noticias/deportes/carolina-marin-despide-rio-ritmo-samba-5339242>

Castillo, M. (2016). *Stanford or sponsorships: What gold medal swimmer Ledecky gains from her decision*. CNBC. Consultat 25 d'abril, des de <http://www.cnbc.com/2016/08/16/stanford-or-sponsorships-what-gold-medal-swimmer-ledecky-gains-from-her-decision.html>

China presenta su delegación para Río, sin bajas por el zika. (2016). AS. Consultat 24 d'abril de 2017, des de http://masdeporte.as.com/masdeporte/2016/07/19/juegosolimpicos/1468913493_642286.html

Clipperton, J. (2016). *Rio 2016: Female athletes leading the way for Team Canada at Rio Games*. Global News. Consultat 24 d'abril de 2017, des de <http://globalnews.ca/news/2873919/rio-2016-female-athletes-leading-the-way-for-team-canada-at-rio-games/>

Cortijo, M. (2016). El 26% de los 305 deportistas españoles que participan en Río de Janeiro son catalanes. El Confidencial. Consultat 24 d'abril de 2017, des de http://www.elconfidencial.com/deportes/juegos-olimpicos/2016-08-02/rio-de-janeiro-olimpiadas-deportistas-atletas-espanoles-comunidades-nacionalizados_1240763/

Del Río, J. (2016). *La lista de las atletas olímpicamente atractivas*. El Mundo. Consultat 24 d'abril de 2017, des de <http://www.elmundo.es/album/loc/2016/08/02/579f6d73ca474150768b45d4.html>

Deportistas españoles con más medallas olímpicas. (2016). Solo Listas. Consultat 25 d'abril de 2017, des de <http://www.sololistas.net/deportistas-espanoles-con-mas-medallas-olimpicas.html>

El àlbum de Conchita Martínez (n.d.). Mundo Deportivo. Consultat 24 d'abril de 2017, des de http://www.mundodeportivo.com/20140414/tenis/el-album-de-conchita-martinez_54405000929.html#16

Factsheet: Women in the Olympic Movement (2016). International Olympic Committee, 1–5.

- Herrero, G. (2016). *De Phelps, la leyenda del agua que se va, a Ledecky, la que aún está por venir*. El Confidencial. Consultat 25 d'abril de 2017, des de http://blogs.elconfidencial.com/deportes/tribuna/2016-12-31/phelps-natacion-katie-ledecky-katinka-hosszu-mireia-belmonte-juliya-efimova_1310206/
- Howard, J. (2016). *A good rivalry brewing between Ledecky, Manuel*. ESPN. Consultat 25 d'abril de 2017, des de <http://www.espn.com/espnw/sports/article/18112887/olympics-good-swimming-rivalry-brewing-katie-ledecky-simone-manuel>
- Japón enviará su tercera mayor delegación a competir en JJOO*. (2016). AS. Consultat 24 d'abril de 2017, des de http://colombia.as.com/colombia/2016/07/19/masdeporte/1468929583_839512.html
- Jeux Olympiques de Rio 2016 – Tous les athlètes sélectionnés*. (n.d.). France Olympique. Consultat 24 d'abril de 2017, des de <http://espritbleu.franceolympique.com/espritbleu/equipe-de-france/rio2016.php>
- Jiménez Morales, R. (2015). *El deporte femenino español en los Juegos Olímpicos*. Consejo Superior de Deportes.
- Jornadas Nacionales: La mujer en el deporte español, 25 años*. (2016). Universidad Politécnica de Madrid, 1-8.
- Lallana, I. (2004). La atleta y los medios de comunicación en los Juegos Olímpicos, 29–41.
- Lallana, I. (2005). *La mujer y los Juegos Olímpicos : análisis a través de los medios de comunicación. Retos para Beijing 2008*.
- La tierna celebración de Maialen Chourraut, una mamá de oro*. (2016). Eurosport. Consultat 24 d'abril de 2017, des de <http://buzz.eurosport.es/viral/maialen-chourraut-madre-de-oro-17972/>
- Longás, H., i Clemente, Y. (2016). *Las 17 medallas de España en Río 2016*. El País. Consultat 25 d'abril de 2017, des de http://elpais.com/elpais/2016/08/21/media/1471803501_011503.html
- Melrose, J., Perroy, R., & Careas, S. (2015). World population prospects The 2015 Revision: Key finding & advance tables. *United Nations*, 1(6042), 587–92.
- Merguizo, M., i Conde, P. (2016). *Brasil confirma 462 atletas para os Jogos do Rio, sua maior delegação na história*. Folha de S. Paulo. Consultat 24 d'abril de 2017 des de <http://www1.folha.uol.com.br/esporte/olimpiada-no-rio/2016/07/1792995-brasil-confirma-462-atletas-para-os-jogos-do-rio-sua-maior-delegacao-na-historia.shtml>
- Michael, D. (2016). *Which latinos won gold at the Rio Olympics? Here's our Handy list*. NBC. Consultat 25 d'abril de 2017, des de <http://www.nbcnews.com/news/latino/these-latinos-won-gold-during-2016-rio-olympics-n635906>
- Mireia Belmonte reivindica la igualdad de la mujer en el deporte español*. (2016). La Vanguardia. Consultat 24 d'abril de 2017, des de <http://www.lavanguardia.com/deportes/20160823/404155910587/mireia-belmonte-igualdad-mujer-rio-2016.html>
- Perfect Comaneci rewrites olympic history – Gymnastics*. (n.d.). Olympic Games. Consultat 24 d'abril de 2017, des de <https://www.olympic.org/news/perfect-comaneci-rewrites-olympic-history-gymnastics>
- ¿Qué datos sabes de la mujer olímpica española?* (2016). Laboratorio RTVE. Consultat 24 d'abril de 2017, des de <http://lab.rtve.es/las-claves/mujeres-deportistas-espanolas-rio-2016-2016-08-05/>

¿Qué países y representaciones no ganaron ninguna medalla en Río 2016? (2016). RPP. Consultat 24 d'abril de 2017, des de <http://rpp.pe/multideportes/juegos-olimpicos/que-paises-y-representaciones-no-ganaron-ninguna-medalla-en-rio-2016-noticia-988907>

¿Quiénes son los atletas independientes en los Olímpicos? (2016) CNN español. Consultat 24 d'abril, des de <http://cnnespanol.cnn.com/2016/08/10/quienes-son-los-atletas-independientes-en-los-olimpicos/>

Quiénes son y de dónde vienen los 10 deportistas del Equipo Olímpico de Refugiados que compiten en Río 2016. (2016). BBC. Consultat 24 d'abril, des de <http://www.bbc.com/mundo/noticias-america-latina-37006968>

Rio 2016: Remélem, hogy sikerül beérnem Fischert – Kozák. (2016). Nemzeti sport. Consultat 25 d'abril de 2017, des de <http://www.nemzetisport.hu/rio-2016/rio-2016-remelem-hogy-sikerul-beernem-fischert-kozak-2522133>

Riquelme, G. (2016). *Teresa Almeida, una mujer sin complejos.* Marca. Consultat 24 d'abril de 2017, des de <http://www.marca.com/juegos-olimpicos/2016/08/08/57a86eaa46163f14328b45ce.html>

Rivera, A. (2016). *Maialen Chourraut, una madre de oro.* Marca. Consultat 25 d'abril de 2017, des de <http://www.marca.com/juegos-olimpicos/2016/08/11/57acbf27e2704e4e778b460f.html>

Romero, F. G. (2008). *El deporte femenino en la Antigua Grecia.*

Simone Biles to carry US flag at closing ceremony. (2016). WGNtv. Consultat 25 d'abril de 2017, des de <http://wgntv.com/2016/08/20/simone-biles-to-carry-us-flag-at-closing-ceremony/>

Telediario – 15 horas – 06/08/16. (2016). RTVE. Consultat 26 de novembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcanta/videos/telediario/telediario-15-horas-06-08-16/3685378/>

Telediario – 15 horas – 07/08/16. (2016). RTVE. Consultat 26 de novembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcanta/videos/telediario/telediario-15-horas-07-08-16/3686253/>

Telediario – 15 horas – 08/08/16. (2016). RTVE. Consultat 26 de novembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcanta/videos/telediario/telediario-15-horas-08-08-16/3687543/>

Telediario – 15 horas – 09/08/16. (2016). RTVE. Consultat 26 de novembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcanta/videos/telediario/telediario-15-horas-09-08-16/3688686/>

Telediario – 15 horas – 10/08/16. (2016). RTVE. Consultat 26 de novembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcanta/videos/telediario/telediario-15-horas-10-08-16/3689829/>

Telediario – 15 horas – 11/08/16. (2016). RTVE. Consultat 27 de novembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcanta/videos/telediario/telediario-15-horas-11-08-16/3690899/>

Telediario – 15 horas – 12/08/16. (2016). RTVE. Consultat 27 de novembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcanta/videos/telediario/telediario-15-horas-12-08-16/3692127/>

Telediario – 15 horas – 13/08/16. (2016). RTVE. Consultat 27 de novembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcanta/videos/telediario/telediario-15-horas-13-08-16/3692957/>

Telediario – 15 horas – 14/08/16. (2016). RTVE. Consultat 27 de novembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcanta/videos/telediario/telediario-15-horas-14-08-16/3693687/>

Telediario – 15 horas – 15/08/16. (2016). RTVE. Consultat 27 de novembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcarta/videos/telediario/telediario-15-horas-15-08-16/3694402/>

Telediario – 15 horas – 16/08/16. (2016). RTVE. Consultat 3 de desembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcarta/videos/telediario/telediario-15-horas-16-08-16/3695718/>

Telediario – 15 horas – 17/08/16. (2016). RTVE. Consultat 3 de desembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcarta/videos/telediario/telediario-15-horas-17-08-16/3696538/>

Telediario – 15 horas – 18/08/16. (2016). RTVE. Consultat 3 de desembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcarta/videos/telediario/telediario-15-horas-18-08-16/3697469/>

Telediario – 15 horas – 19/08/16. (2016). RTVE. Consultat 3 de desembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcarta/videos/telediario/telediario-15-horas-19-08-16/3698356/>

Telediario – 15 horas – 20/08/16. (2016). RTVE. Consultat 3 de desembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcarta/videos/telediario/telediario-15-horas-20-08-16/3699060/>

Telediario – 15 horas – 21/08/16. (2016). RTVE. Consultat 3 de desembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcarta/videos/telediario/telediario-15-horas-21-08-16/3699778/>

Telediario – 21 horas – 06/08/16. (2016). RTVE. Consultat 26 de novembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcarta/videos/telediario/telediario-21-horas-06-08-16/3685513/>

Telediario – 21 horas – 07/08/16. (2016). RTVE. Consultat 26 de novembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcarta/videos/telediario/telediario-21-horas-07-08-16/3686370/>

Telediario – 21 horas – 08/08/16. (2016). RTVE. Consultat 26 de novembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcarta/videos/telediario/telediario-21-horas-08-08-16/3687821/>

Telediario – 21 horas – 09/08/16. (2016). RTVE. Consultat 26 de novembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcarta/videos/telediario/telediario-21-horas-09-08-16/3689038/>

Telediario – 21 horas – 10/08/16. (2016). RTVE. Consultat 26 de novembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcarta/videos/telediario/telediario-21-horas-10-08-16/3690010/>

Telediario – 21 horas – 11/08/16. (2016). RTVE. Consultat 27 de novembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcarta/videos/telediario/telediario-21-horas-11-08-16/3691069/>

Telediario – 21 horas – 12/08/16. (2016). RTVE. Consultat 27 de novembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcarta/videos/telediario/telediario-21-horas-12-08-16/3692269/>

Telediario – 21 horas – 13/08/16. (2016). RTVE. Consultat 27 de novembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcarta/videos/telediario/telediario-21-horas-13-08-16-ver-ahora/3693091/>

Telediario – 21 horas – 14/08/16. (2016). RTVE. Consultat 27 de novembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcarta/videos/telediario/telediario-21-horas-14-08-16/3693825/>

Telediario – 21 horas – 15/08/16. (2016). RTVE. Consultat 27 de novembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcarta/videos/telediario/telediario-21-horas/3694581/>

Telediario – 21 horas – 16/08/16. (2016). RTVE. Consultat 3 de desembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcanta/videos/telediario/telediario-21-horas-16-08-16/3695861/>

Telediario – 21 horas – 17/08/16. (2016). RTVE. Consultat 3 de desembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcanta/videos/telediario/telediario-21-horas-17-08-16/3696665/>

Telediario – 21 horas – 18/08/16. (2016). RTVE. Consultat 3 de desembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcanta/videos/telediario/telediario-21-horas-18-08-16/3697670/>

Telediario – 21 horas – 19/08/16. (2016). RTVE. Consultat 3 de desembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcanta/videos/telediario/telediario-21-horas-19-08-16/3698541/>

Telediario – 21 horas – 20/08/16. (2016). RTVE. Consultat 3 de desembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcanta/videos/telediario/telediario-21-horas-20-08-16/3699139/>

Telediario – 21 horas – 21/08/16. (2016). RTVE. Consultat 3 de desembre de 2016, des de <http://www.rtve.es/alcanta/videos/telediario/telediario-21-horas-21-08-16/3699851/>

Telenotícies cap de setmana migdia – 06/08/2016. (2016) TV3 a la carta. Consultat 12 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcanta/telenoticies/telenoticies-cap-de-setmana-migdia-06082016/video/5614547/>

Telenotícies cap de setmana migdia – 07/08/2016. (2016) TV3 a la carta. Consultat 12 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcanta/telenoticies/telenoticies-cap-de-setmana-migdia-07082016/video/5614603/>

Telenotícies cap de setmana migdia – 13/08/2016. (2016) TV3 a la carta. Consultat 12 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcanta/telenoticies/telenoticies-cap-de-setmana-migdia-13082016/video/5615207/>

Telenotícies cap de setmana migdia – 14/08/2016. (2016) TV3 a la carta. Consultat 12 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcanta/telenoticies/telenoticies-cap-de-setmana-migdia-14082016/video/5615271/>

Telenotícies cap de setmana migdia – 20/08/2016. (2016) TV3 a la carta. Consultat 12 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcanta/telenoticies/telenoticies-cap-de-setmana-migdia-20082016/video/5615927/>

Telenotícies cap de setmana migdia – 21/08/2016. (2016) TV3 a la carta. Consultat 12 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcanta/telenoticies/telenoticies-cap-de-setmana-migdia-21082016/video/5616030/>

Telenotícies cap de setmana vespre – 06/08/2016. (2016) TV3 a la carta. Consultat 12 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcanta/telenoticies/telenoticies-cap-de-setmana-vespre-06082016/video/5614564/>

Telenotícies cap de setmana vespre – 07/08/2016. (2016) TV3 a la carta. Consultat 12 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcanta/telenoticies/telenoticies-cap-de-setmana-vespre-07082016/video/5614635/>

Telenotícies cap de setmana vespre – 13/08/2016. (2016) TV3 a la carta. Consultat 12 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcanta/telenoticies/telenoticies-cap-de-setmana-vespre-13082016/video/5615250/>

Telenotícies cap de setmana vespre – 14/08/2016. (2016) TV3 a la carta. Consultat 12 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcanta/telenoticies/telenoticies-cap-de-setmana-vespre-14082016/video/5615314/>

Telenotícies cap de setmana vespre – 20/08/2016. (2016) TV3 a la carta. Consultat 12 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcanta/telenoticies/telenoticies-cap-de-setmana-vespre-20082016/video/5615960/>

Telenotícies cap de setmana vespre – 21/08/2016. (2016) TV3 a la carta. Consultat 12 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/telenoticies/telenoticies-cap-de-setmana-vespre-21082016/video/5616048/>

Telenotícies migdia – 08/08/2016. TV3 a la carta. Consultat 12 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/telenoticies/telenoticies-migdia-08082016/video/5614702/>

Telenotícies migdia – 09/08/2016. TV3 a la carta. Consultat 12 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/telenoticies/telenoticies-migdia-09082016/video/5614816/>

Telenotícies migdia – 10/08/2016. TV3 a la carta. Consultat 12 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/telenoticies/telenoticies-migdia-10082016/video/5614923/>

Telenotícies migdia – 11/08/2016. TV3 a la carta. Consultat 13 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/telenoticies/telenoticies-migdia-11082016/video/5615013/>

Telenotícies migdia – 12/08/2016. TV3 a la carta. Consultat 13 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/telenoticies/telenoticies-migdia-12082016/video/5615142/>

Telenotícies migdia – 15/08/2016. TV3 a la carta. Consultat 19 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/telenoticies/telenoticies-migdia-15082016/video/5615357/>

Telenotícies migdia – 16/08/2016. TV3 a la carta. Consultat 19 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/telenoticies/telenoticies-migdia-16082016/video/5615460/>

Telenotícies migdia – 17/08/2016. TV3 a la carta. Consultat 19 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/telenoticies/telenoticies-migdia-17082016/video/5615586/>

Telenotícies migdia – 18/08/2016. TV3 a la carta. Consultat 19 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/telenoticies/telenoticies-migdia-18082016/video/5615702/>

Telenotícies migdia – 19/08/2016. TV3 a la carta. Consultat 19 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/telenoticies/telenoticies-migdia-19082016/video/5615832/>

Telenotícies vespre – 08/08/2016. TV3 a la carta. Consultat 12 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/telenoticies/telenoticies-vespre-08082016/video/5614752/>

Telenotícies vespre – 09/08/2016. TV3 a la carta. Consultat 12 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/telenoticies/telenoticies-vespre-09082016/video/5614823/>

Telenotícies vespre – 10/08/2016. TV3 a la carta. Consultat 12 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/telenoticies/telenoticies-vespre-10082016/video/5614946/>

Telenotícies vespre – 11/08/2016. TV3 a la carta. Consultat 13 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/telenoticies/telenoticies-vespre-11082016/video/5615074/>

Telenotícies vespre – 12/08/2016. TV3 a la carta. Consultat 13 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/telenoticies/telenoticies-vespre-12082016/video/5615171/>

Telenotícies vespre – 15/08/2016. TV3 a la carta. Consultat 19 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/telenoticies/telenoticies-vespre-15082016/video/5615372/>

Telenotícies vespre – 16/08/2016. TV3 a la carta. Consultat 19 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-vespre-16082016/video/5615494/>

Telenotícies vespre – 17/08/2016. TV3 a la carta. Consultat 19 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-vespre-17082016/video/5615577/>

Telenotícies vespre – 18/08/2016. TV3 a la carta. Consultat 19 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-vespre-18082016/video/5615754/>

Telenotícies vespre – 19/08/2016. TV3 a la carta. Consultat 19 de novembre de 2016, des de <http://www.ccma.cat/tv3/alacarta/telenoticies/telenoticies-vespre-19082016/video/5615884/>

The Summer Olympics. (2016). Wikipedia. Consultat 24 d'abril de 2017, des de https://en.wikipedia.org/wiki/2016_Summer_Olympics

The World Factbook. (2016) Central Intelligence Agency. Consultat 24 d'abril de 2017, des de <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/xx.html>

Übersicht der Athleten für Rio 2016. (2016). Der Deutsche Olympische Sportbund. Consultat 24 d'abril de 2017, des de <https://www.dosb.de/de/olympia/olympische-spiele/sommerspiele/rio-2016/athletenuebersicht/>

Ucendo, N. (2001). La Mujer Deportista en los Medios. *Distrito Olímpico 2001*.

Vallejo, M. (2016). *Beitia pone en Río un broche de oro a la carrera de la mejor atleta española de la historia*. RTVE. Consultat 25 d'abril de 2017, des de <http://www.rtve.es/deportes/20160821/ruth-beitia-medalla-olimpica-rio-2016-salto-altura/1389060.shtml>

11. Annexos

11.1. Minutatge

11.1.1 TVE

❖ 6 AGOST

➤ Migdia

31:12 – 33:14

L'entorxa olímpica en el centre de Rio

33:15 – 34:50

Cerimònia d'obertura

34:51 – 35:36

Absència d'esportistes en la cerimònia d'obertura

35:37 – 37:22

Michael Phelps, Andy Murray i Lucas Scola (bàsquet d'Argentina masculí)

37:23 – 39:59

"Purito" Rodríguez i Alejandro Valverde (ciclisme en ruta masculí)

40:00 – 40:35

Mireia Belmonte (natació femenina)

40:36 – 41:47

Explicació del cronometratge en les carreres de natació

41:48 – 43:06

Garbiñe Muguruza (tenis femení)

43:07 – 43:17

Bàsquet femení Espanya

43:21 – 43:41

Tir amb arc en equips masculí

43:42 – 44:50

Samuel Carmona (boxa masculí)

44:51 – 46:16

Reportatge del centre de periodistes

46:17 – 46:40

Agenda olímpica

➤ Vespre

17:16 – 18:24

Mireia Belmonte (natació femenina)

18:25 – 18:52

Miguel Duran (natació masculina)

18:53 – 19:06

Joan Lluís Pons (natació masculina)

19:07 – 21:10

"Purito Rodríguez" (ciclisme en ruta masculí)

21:10 – 21:32

Explosió controlada d'una motxilla

21:39 – 22:55

Bàsquet masculí Espanya

22:59 – 23:51

Rugbi 7 femení Espanya

23:52 – 24:23

Samir Ait Said (gimnàstica artística masculina)

24:24 – 24:39

Virginia Thrasher (tir olímpic femení)

24:40 – 24:45

Pablo Carrera (tir olímpic masculí)

24:46 – 25:01

Manuel Carmona (boxa masculí)

25:02 – 25:11

Liliana Fernández i Elsa Baquerizo (vòlei platja femení)

25:12 – 25:19

Carla Suárez (tenis femení)

25:20 – 25:25

Albert Ramos (tenis masculí)

25:26 – 25:37

Waterpolo masculí Espanya

25:38 – 25:52

Adel Mechaal (atletisme masculí)

27:58 – 28:06

Mireia Belmonte (natació femenina)

41:57 – 42:16

Handbol femení Espanya

42:17 – 42:22

Garbiñe Muguruza i Carla Suárez (tenis dobles femení)

42:23 – 42:29

David Ferrer i Roberto Bautista (tenis dobles masculí)

42:30 – 42:43

Hoquei herba masculí Espanya

42:44 – 42:55

Pablo Herrera i Adrián Gavira (vòlei platja masculí)

42:56 – 43:10

Rayderley Zapata i Néstor Abad (gimnàstica artística masculina)

43:11 – 43:30

He Zhiwen "Juanito" (tenis taula masculí)

❖ 7 AGOST

➤ Migdia

32:41 – 36:15

Mireia Belmonte (natació femenina)

36:31 – 37:17

Fátima Gálvez i Sonia Franquet (tir olímpic femení)

37:18 – 38:00

Rafael Nadal (tenis masculí)

38:01 – 38:41

Bàsquet masculí Espanya

38:42 – 39:03

Bàsquet femení Espanya

39:04 – 41:12

Bàsquet masculí EUA

41:13 – 41:51

Laura Gómez (judo femení) + menció Sugoi Uriarte (judo masculí)

43:31 – 44:02

Rugbi 7 femení Espanya

44:03 – 45:40

Sergio Garcia i Rafael Cabrera (golf masculí)

45:41 – 46:10

Lydia Valentín (halterofília femenina)

46:14 – 47:34

Reportatge sobre les faveles

➤ **Vespre**

36:39 – 39:34

Mireia Belmonte (natació femenina)

39:35 – 40:42

Fátima Gálvez (tir olímpic femení)

40:43 – 41:16

Sonia Franquet (tir olímpic femení)

41:17: 41:41

Rafael Nadal (tenis masculí)

41:42: 42:57

David Ferrer (tenis masculí)

43:03 – 43:07

Garbiñe Muguruza (tenis femení)

43:08 – 44:32

Bàsquet masculí Espanya

44:33 – 44:55

Bàsquet masculí Brasil

44:56 – 45:34

Bàsquet masculí EUA

45:35 – 46:40

Bàsquet femení Espanya

46:41 – 47:19

Rugbi 7 femení Espanya

47:20 – 47:36

Hoquei herba femení Espanya

47:37 – 47:57

Sugoi Uriarte (judo masculí) + menció Laura Gómez (judo femení)

47:58 – 48:12

He Zhiwen "Juanito" (tenis taula masculí)

48:13 – 48:30

Ander Elosegui (piragüisme masculí)

48:31 – 48:55

Ana van Vlutten (ciclisme femení)

48:56 – 49:18

Explosió d'una altra motxilla preventiva

49:19 – 49:47

Rússia exclosa dels Jocs Paralímpics per dopatge

❖ **8 AGOST**

➤ **Migdia**

35:57 – 39:03

Bàsquet masculí Espanya

39:04 – 39:42

Novak Djokovic (tenis masculí)

39:43 – 41:02

Rafael Nadal i Marc López (tenis dobles masculí)

41:03 – 41:55

Novak Djokovic (tenis masculí)

41:56 – 42:07

Rafael Nadal i Marc López (tenis dobles masculí)

David Ferrer i Roberto Bautista (tenis doble masculí)

Carla Suárez (tenis femení)

42:08 – 42:36

Serena i Venus Williams (tenis dobles femení)

42:37 – 43:45

Garbiñe Muguruza (tenis femení)

43:55 – 45:39

Michael Phelps (natació masculina)

45:40 – 45:54

Katie Ledecky (natació femenina)

45:55 – 45:57

Sarah Sjöström (natació femenina)

45:58 – 46:00

Adam Peaty (natació masculina)

46:11 – 46:31

Hoquei herba masculí Espanya

46:32 – 46:46

Rugbi 7 femení Espanya

46:54 – 47:16

Futbol masculí Brasil

47:17 – 48:28

Simone Biles (gimnàstica artística femenina)

48:29 – 48:31

Marina Alabau (vela femenina)

48:32 – 49:55

Agenda olímpica

49:56 – 50:04

Pablo Herrera i Adrián Gavira (vòlei platja masculí)

50:05 – 50:10

Liliana Fernández i Elsa Baquerizo (vòlei platja femení)

50:11 – 50:29

Alberto Fernández (tir olímpic masculí)

50:30 – 52:13

Reportatge sobre els problemes de transport a Brasil

➤ **Vespre**

34:53 – 35:16

Carolina Marín (bàdminton femení)

33:17 – 37:41

Bàsquet masculí Espanya

37:42 – 38:11

Bàsquet femení Espanya

38:12 – 38:35

Bàsquet masculí EUA

38:36 – 39:50

Mireia Belmonte (natació femenina)

Sarah Sjöström (natació femenina)

Patricia Castro (natació femenina)

Melanie Costa (natació femenina)

Carlos Peralta (natació masculina)

39:51 – 40:34

Michael Phelps (natació masculina)

40:35 – 40:56

Novak Djokovic (tenis masculí)

40:57 – 41:50

Rafael Nadal i Marc López (tenis dobles masculí)

41:51 – 41:55

Roberto Bautista (tenis masculí)

41:56 – 42:13

Carla Suárez (tenis femení)

42:14 – 42:24

Garbiñe Muguruza (tenis femení)

42:25 – 42:52

Samuel Carmona (boxa masculí)

42:53 – 43:58

Handbol femení Espanya

43:59 – 44:47

Waterpolo masculí Espanya

44:49 – 45:01

Pablo Herrera i Adrián Gavira (vòlei platja masculí)

45:04 – 45:16

Maialen Chourraut (piragüisme femení)

45:18 – 45:29

Rugbi 7 femení Espanya

45:30 – 45:40

Albert Hermoso (hípica masculina)

45:42 – 46:00

Hoquei herba masculí Espanya

46:01 – 46:23

Marina Alabau (vela femenina)

46:24 – 49:01

Carolina Marín (bàdminton femení)

49:02 – 49:31

Futbol masculí Brasil

49:32 – 50:39

Reportatge sobre els problemes de transport a Brasil

50:40 – 51:01

Detenció a l'abanderat de Namíbia

51:02 – 51:48

Agenda olímpica

51:56 – 52:08

Premi a periodistes

❖ 9 AGOST

➤ Migdia

36:52 – 39:17

Bàsquet masculí Espanya

39:18 – 39:50

Bàsquet masculí EUA

39:51 – 41:10

Garbiñe Muguruza (tenis femení)

Carla Suárez (tenis femení)

Garbiñe Muguruza i Carla Suárez (tenis dobles femení)

41:11 – 42:23

Rafael Nadal i Marc López (tenis dobles masculí)

Rafael Nadal (tenis masculí)

42:24 – 42:27

David Ferrer (tenis masculí)

42:28 – 42:40

Novak Djokovic i Nenad Zimonjic (tenis dobles masculí)

42:41 – 42:47

Mireia Belmonte (natació femenina)

42:48 – 45:15

Michael Phelps (natació masculina)

45:16 – 45:43

Yuliya Efimova (natació femenina)

45:44 – 46:10

Sun Yang (natació masculina)

46:12 – 48:32

Usain Bolt (atletisme masculí)

48:33 – 49:44

Liliana Fernández i Elsa Baquerizo (vòlei platja femení)

49:45 – 50:05

Vòlei platja femení vestimenta d'Egipte

50:06 – 50:47

Hoquei herba masculí Espanya

50:48 – 51:03

Hoquei herba femení Espanya

51:04 – 51:20

Rugbi 7 femení Espanya

51:26 – 52:14

Agenda esportiva

52:16 – 53:47

Rafaela Silva (judo femení)

➤ Vespre

40:29 – 43:42

Bàsquet masculí Espanya

43:43 – 44:05

Bàsquet masculí EUA

44:11 – 44:55

Ander Elosegui (piragüisme masculí)

44:56 – 46:02

Mireia Belmonte (natació femenina)

Judit Ignacio (natació femenina)

46:04 – 46:48

Rafael Nadal (tenis masculí)

46:49 – 47:46

Garbiñe Muguruza (tenis femení)

47:47 – 48:02

David Ferrer (tenis masculí)

48:03 – 48:13

Carla Suárez (tenis femení)

48:14 – 48:42

Hoquei herba masculí Espanya

48:43 – 48:57

Waterpolo femení Espanya

48:58 – 49:17

David Sánchez (halterofília masculina)

49:18 – 49:32

Miguel Alvariño (tir amb arc masculí)

49:33 – 49:53

Simone Biles (gimnàstica artística femenina)

49:55 – 50:14

Rugbi 7 femení Espanya

50:15 – 51:43

Michael Phelps (natació masculina)

51:44 – 53:58

Usain Bolt (atletisme masculí)

❖ **10 AGOST**

➤ **Migdia**

37:24 – 38:24
Mireia Belmonte (natació femenina)
38:25 – 40:02
Michael Phelps (natació masculina)
40:03 – 40:21
Katinka Hosszu (natació femenina)
Katie Ledecky (natació femenina)
40:22 – 40:53
Temporal a Brasil
40:54 – 42:16
Rafael Nadal i Marc López (tenis dobles masculí)
42:17 – 43:08
Garbiñe Muguruza i Carla Suárez (tenis dobles femení)
43:12 – 44:42
Bàsquet masculí Espanya
44:43 – 45:08
Bàsquet masculí EUA
45:09 – 45:40
Handbol femení Espanya
45:41 – 45:59
Hoquei herba femení Espanya
46:00 – 48:10
Agenda eolímpica
48:11 – 49:40
Marina Alabau (vela femenina)
49:41 – 50:05
Simone Biles (gimnàstica artística femenina)
50:09 – 50:37
Tiroteig a l'autobús dels periodistes i els voluntaris
53:06 – 53:20
Suspensa jornada de rem i retràs en el tenis

➤ **Vespre**

38:50 – 39:04
Jornada de pluja
39:05 – 39:14
Mireia Belmonte (natació femenina)
39:15 – 39:59
Jornada de tenis suspesa per pluja
40:00 – 40:30
Mireia Belmonte (natació femenina)

40:31 – 41:04
Hugo González (natació masculina)
Jessica Vall (natació femenina)
Eduardo Sola (natació masculina)
41:05 – 41:29
Michael Phelps (natació masculina)
41:33 – 42:41
Jonathan Castroviejo (ciclisme masculí)
42:42 – 44:18
Bàsquet masculí Espanya
44:19 – 44:36
Bàsquet masculí EUA
44:38 – 45:47
Bàsquet femení Espanya
45:48 – 47:07
Handbol femení Espanya
47:08 – 47:52
Pablo Herrera i Adrián Gavira (vòlei platja masculí)
47:53 – 48:39
Samuel Carmona (boxa masculí)
48:40 – 48:54
Rugbi 7 masculí Espanya
48:55 – 49:11
Hoquei herba femení Espanya
49:12 – 49:30
Andrés Mata (halterofília masculina)
49:31 – 49:49
Antonio Fernández (tir amb arc)
49:50 – 50:12
Música en la competició de tir amb arc
50:13 – 51:34
Marina Alabau (vela femenina)
51:35 – 52:02
Liliana Fernández i Elsa Baquerizo (vòlei platja femení)
52:03 – 52:19
Waterpolo masculí Espanya
52:20 – 52:41
Futbol masculí Brasil
52:42 – 52:59
Futbol masculí arbitratge de l'espanyol Mateu Lahoz
53:00 – 54:29
Cases olímpiques
54:30 – 55:25
María Bernabéu (judo femení)

❖ **11 AGOST**

➤ **Migdia**

39:27 – 44:21
Mireia Belmonte (natació femenina)
44:22 – 45:10
Felicitacions a Mireia d'altres esportistes
45:11 – 46:02
Rafael Nadal (tenis masculí)
46:03 – 46:13
David Ferrer i Roberto Bautista (tenis dobles masculí)
46:14 – 46:23
Garbiñe Muguruza (tenis femení)
David Ferrer (tenis masculí)
46:24 – 47:16
Carolina Marín (bàdminton femení)

47:17 – 48:22
Bàsquet masculí Espanya
48:23 – 49:02
Bàsquet masculí EUA
49:03 – 49:41
Liliana Fernández i Elsa Baquerizo (vòlei platja femení)
49:42 – 49:59
Waterpolo masculí Espanya
50:00 – 50:24
María Bernabéu (judo femení)
50:25 – 51:29
Futbol masculí Brasil
51:30 – 51:56
Sergio García (golf masculí)
Rafael Cabrera (golf masculí)
51:57 – 52:19
Anna Boada i Aina Cid (rem dobles femení)

52:20 – 52:34
Maialen Chourraut (piragüisme femení)
52:35 – 52:47
Waterpolo femení Espanya
52:48 – 52:58
Hoquei herba femení Espanya

➤ **Vespre**

40:27 – 43:24
Maialen Chourraut (piragüisme femení)
43:25 – 48:12
Mireia Belmonte (natació femenina)
48:13 – 48:58
Rafael Nadal i Marc López (tenis dobles masculí)
48:59 – 50:05
Rafael Nadal (tenis masculí)
50:06 – 50:44
Roberto Bautista (tenis masculí)
50:45 – 51:04
Garbiñe Muguruza i Carla Suárez (tenis dobles femení)

51:05 – 52:30
Carolina Marín (bàdminton femení)
52:31 – 54:20
Sergio García (golf masculí)
54:24 – 54:48
Waterpolo femení Espanya
54:49 – 55:02
Hoquei herba masculí Espanya
55:03 – 55:11
Rugbi 7 masculí Espanya
55:12 – 55:28
Anna Boada i Aina Cid (rem dobles femení)
55:29 – 55:44
Javier Guerra no competirà (atletisme masculí)
55:45 – 56:08
Michael Phelps (natació masculina)
56:09 – 56:31
Color verd de l'aigua de les piscines interiors
56:32 – 56:52
Simone Biles (gimnàstica artística femenina)
56:53 – 57:17
Bàsquet masculí Espanya

❖ **12 AGOST**

➤ **Migdia**

39:29 – 42:34
Rafael Nadal i Marc López (tenis dobles masculí)
42:35 – 42:42
Roberto Bautista (tenis masculí)
42:43 – 42:52
Carla Suárez (tenis femení)
David Ferrer (tenis masculí)
Garbiñe Muguruza i Carla Suárez (tenis dobles femení)
42:53 – 44:25
Maialen Chourraut (piragüisme femení)
44:26 – 45:14
Mireia Belmonte (natació femenina)
45:15 – 46:27
Miguel Ángel López (atletisme masculí)
46:28 – 46:45
Jesús Ángel García Bragado (atletisme masculí)
46:46 – 48:08
Lydia Valentín (halterofília femenina)
48:09 – 48:30
Anna Boada i Aina Cid (rem dobles femení)
48:31 – 51:24
Bàsquet masculí Espanya
51:25 – 51:40
Hoquei herba femení
51:45 – 51:55
Simone Biles (gimnàstica artística femenina)
51:56 – 52:28
Michael Phelps (natació masculina)
52:29 – 53:03
Simone Biles (gimnàstica artística femenina)
53:04 – 53:52
Sergio García (golf masculí)
Rafael Cabrera (golf masculí)
53:53 – 54:23
Antonio Fernández (tir amb arc)
Juan Ignacio (tir amb arc)
54:24 – 54:57
Atletisme 500 m i llançament de disc masculí

54:58 – 55:48
Agenda olímpica
55:56 – 56:42
Temps meteorològic a Brasil

➤ **Vespre**

37:12 – 39:23
Miguel Ángel López (atletisme masculí)
39:24 – 39:57
Lydia Valentín (halterofília femenina)
39:58 – 41:00
Rafael Nadal (tenis masculí)
41:01 – 41:42
Roberto Bautista (tenis masculí)
41:43 – 42:52
Rafael Nadal (tenis masculí)
42:57 – 44:19
Mireia Belmonte (natació femenina)
44:20 – 44:46
Color verd de l'aigua de les piscines interiors
44:47 – 46:13
Maialen Chourraut (piragüisme femení)
46:14 – 47:28
Bàsquet masculí Espanya
47:29 – 47:49
Marina Alabau (vela femenina)
47:50 – 48:09
Beatriz Ferrer-Salat (hípica femenina)
48:10 – 48:14
Albert Hermoso (hípica masculina)
48:15 – 48:28
Handbol femení Espanya
48:29 – 48:47
Anna Boada i Aina Cid (rem dobles femení)
48:48 – 49:07
Rafael Cabrera (golf masculí)
49:10 – 50:40
Lydia Valentín (halterofília femení)
50:41 – 51:09
Jesús Ángel García Bragado (atletisme masculí)

51:10 – 51:42
 Almaz Ayana (atletisme femení)
51:43 – 52:12
 Atletisme 500 m i llançament de disc masculí
52:25 – 52:37
 Hoquei herba masculí
52:38 – 52:45
 Bàsquet femení Espanya
52:46 – 53:03
 Waterpolo masculí Espanya

53:04 – 54:16
 Declaracions d'Alejandro Blanco, president del Comitè Olímpic Espanyol (COE)
54:17 – 55:30
 Michael Phelps (natació masculina)
55:31 – 56:00
 Judoka egipci nega el salut a un judoka israelià
56:37 – 57:15
 Lydia Valentín (halterofília femenina)

❖ **13 AGOST**

➤ **Migdia**

31:26 – 37:40
 Rafael Nadal i Marc López (tenis dobles masculí)
37:41 – 38:45
 Rafael Nadal (tenis masculí)
38:46 – 40:21
 Lydia Valentín (halterofília femenina)
40:22 – 40:47
 Resum del medaller
40:48 – 42:00
 Mireia Belmonte (natació femenina)
42:01 – 42:43
 Michael Phelps (natació masculina)
42:44 – 43:16
 Sergio García (golf masculí)
 Rafael Cabrera (golf masculí)
43:17 – 43:31
 Waterpolo masculí Espanya
43:32 – 43:47
 Hoquei herba masculí
43:48 – 44:07
 Bàsquet femení Espanya
44:08 – 44:25
 Liliana Fernández i Elsa Baquerizo (vòlei platja femení)
44:26 – 44:36
 Pablo Herrera i Adrián Gavira (vòlei platja masculí)
44:37 – 44:51
 Waterpolo femení Espanya
44:52 – 45:09
 Carolina Marín (bàdminton femení)
45:10 – 45:30
 Bàsquet masculí Espanya
45:31 – 46:05
 Bàsquet femení Espanya
46:06 – 47:14
 Bàsquet masculí Espanya
47:15 – 48:00
 Bàsquet masculí EUA
48:01 – 48:23
 Usain Bolt (atletisme masculí)
48:24 – 48:48
 Atletisme femení

48:49 – 49:22
 Natalia Partyka (tenis taula femení)

➤ **Vespre**

14:56 – 16:13
 Rafael Nadal (tenis masculí)
16:14 – 16:32
 Andy Murray (tenis masculí)
16:33 – 18:38
 Rafael Nadal i Marc López (tenis dobles masculí)
18:39 – 19:33
 Lydia Valentín (halterofília femenina)
19:34 – 20:49
 Bàsquet masculí Espanya
20:50 – 21:15
 Bàsquet masculí EUA
21:16 – 22:32
 Pablo Herrera i Adrián Gavira (vòlei platja masculí)
22:33 – 23:25
 Liliana Fernández i Elsa Baquerizo (vòlei platja femení)
23:30 – 23:56
 Sergio García (golf masculí)
 Rafael Cabrera (golf masculí)
23:57 – 24:09
 Waterpolo femení Espanya
24:10 – 24:24
 Atletisme 3.000 obstacles femení
24:25 – 24:39
 Atletisme triple salt femení
24:40 – 24:52
 Atletisme 400 m llisos femení
24:53 – 25:10
 Marina Alabau (vela femenina)
25:11 – 25:36
 Carolina Marín (bàdminton femení)
25:37 – 26:50
 Usain Bolt (atletisme masculí)
26:51 – 27:19
 Resum del medaller
27:21 – 27:47
 Futbol masculí Brasil
28:21 – 29:12
 Rafael Nadal (tenis masculí)

❖ **14 AGOST**

➤ **Migdia**

31:37 – 34:21
 Bàsquet masculí Espanya

34:22 – 34:50
 Bàsquet masculí Argentina – Brasil
34:51 – 35:45
 Bàsquet masculí Espanya

35:46 – 38:16
 Rafael Nadal (tenis masculí)
38:17 – 39:17
 Carolina Marín (bàdminton femení)
39:18 – 39:35
 Pablo Abián (bàdminton masculí)
39:47 – 40:20
 Sergio García (golf masculí)
 Rafael Cabrera (golf masculí)
40:21 – 40:43
 Hoquei herba masculí Espanya
40:44 – 40:53
 Marina Alabau (vela femenina)
40:54 – 42:29
 Ona Carbonell i Gemma Mengual (natació sincronitzada femenina)
42:30 – 43:55
 Agenda olímpica
43:56 – 45:40
 Michael Phelps (natació masculina)
45:41 – 46:22
 Usain Bolt (atletisme masculí)
46:23 – 47:05
 Mohammed Farah (atletisme masculí)
47:06 – 47:41
 Elaine Thompson (atletisme femení)
47:46 – 48:17
 Futbol masculí Brasil

➤ **Vespre**

32:41 – 35:21
 Rafael Nadal (tenis masculí)
35:22 – 36:14
 Marina Alabau (vela femenina)
36:15 – 37:33
 Sergio García (golf masculí)
 Rafael Cabrera (golf masculí)

❖ **15 AGOST**

➤ **Migdia**

38:00 – 38:18
 Usain Bolt (atletisme masculí)
38:19 – 41:12
 Bàsquet masculí Espanya
41:13 – 41:39
 Bàsquet masculí Brasil
41:40 – 44:30
 Rafael Nadal (tenis masculí)
44:31 – 44:55
 Andy Murray (tenis masculí)
44:56 – 47:08
 Usain Bolt (atletisme masculí)
47:09 – 48:52
 Bruno Hortelano (atletisme masculí)
48:53 – 50:14
 Michael Phelps (natació masculina)
50:15 – 51:08
 Sharon van Rouwendaal (natació femenina)
51:09 – 51:31
 Teresa Portela (piragüisme femení)
 Marcus Walz (piragüisme masculí)

37:37 – 39:35
 Ona Carbonell i Gemma Mengual (natació sincronitzada femenina)
39:36 – 41:15
 Rafael Nadal (tenis masculí)
41:19 – 43:28
 Bàsquet masculí Espanya
43:29 – 43:52
 Bàsquet masculí EUA
43:53 – 44:18
 Bàsquet femení Espanya
44:19 – 44:43
 Handbol femení Espanya
44:44 – 44:54
 Hoquei herba masculí Espanya
44:55 – 45:20
 Waterpolo masculí Espanya
45:21 – 45:50
 Hoquei herba masculí Espanya
45:51 – 46:03
 Albert Hermoso (hípica masculina)
 Beatriz Ferrer-Salat (hípica femenina)
46:04 – 46:48
 Carolina Marín (bàdminton femení)
46:51 – 48:40
 Michael Phelps (natació masculina)
48:41 – 49:01
 Fals atracament a Ryan Lochte (nadador americà)
49:02 – 49:37
 Jelagat Sumgong (atletisme femení)
49:38 – 50:00
 Germanes Luik (atletisme femení)
50:01 – 50:35
 Elaine Thompson (atletisme femení)
50:36 – 51:21
 Mohammed Farah (atletisme masculí)
51:22 – 51:45
 Shakhram Giyasov (boxa masculí)
51:46 – 52:10
 Usain Bolt (atletisme masculí)

51:32 – 52:19
 Albert Hermoso (hípica masculina)
 Beatriz Ferrer-Salat (hípica femenina)
52:20 – 52:32
 Bàsquet femení Espanya
52:33 – 52:46
 Handbol femení Espanya
52:47 – 53:08
 Waterpolo masculí Espanya
53:09 – 53:21
 Ona Carbonell i Gemma Mengual (natació sincronitzada femenina)
53:22 – 53:30
 Hoquei herba femení Espanya
55:55 – 57:19
 Usain Bolt (atletisme masculí)
57:20 – 57:35
 Temps meteorològic a Brasil

➤ **Vespre**

36:14 – 36:50
 Bàsquet masculí Espanya

36:51 – 37:30
Bàsquet masculí Brasil
37:31 – 39:52
Bàsquet masculí Espanya
39:53 – 40:21
Teresa Portela (piragüisme femení)
40:22 – 40:47
Marcus Walz (piragüisme masculí)
40:48 – 42:41
Rafael Nadal (tenis masculí)
42:42 – 43:52
Albert Hermoso (hípica masculina) + menció
Beatriz Ferrer-Salat (hípica femenina)
43:53 – 44:46
Ona Carbonell i Gemma Mengual (natació
sincronitzada femenina)
44:47 – 44:58
Atletisme masculí 400 m tanca
44:59 – 45:09
Atletisme 3.000 m obstacles masculí
45:10 – 45:15
Atletisme triple salt femení

45:16 – 45:22
Albert Hermoso (hípica masculina)
45:23 – 45:24
Beatriz Ferrer-Salat (hípica femenina)
45:25 – 45:38
Erika Villaécija (natació femenina)
45:39 – 45:59
Declaracions d'Alejandro Blanco, president del
Comitè Olímpic Espanyol (COE)
46:00 – 46:16
Wayde van Niekerk (atletisme masculí)
46:17 – 46:31
Anita Wlodarczyk (llançament martell femení)
46:32 – 46:57
Simone Biles (gimnàstica artística femenina)
46:58 – 48:45
Usain Bolt (atletisme masculí)
48:46 – 50:16
Bruno Hortelano (atletisme masculí)
50:17 – 51:30
Michael Phelps (natació masculina)
51:31 – 52:05
Caiguda d'una sky cam

❖ **16 AGOST**

➤ **Migdia**

35:33 – 40:22
Marcus Walz (piragüisme masculí)
40:22 – 41:21
Teresa Portela (piragüisme femení)
41:22 – 41:34
Marcus Walz (piragüisme masculí)
41:35 – 44:52
Bàsquet masculí Espanya
44:53 – 45:33
Bàsquet masculí França
45:34 – 47:14
Orlando Ortega (atletisme masculí)
47:15 – 47:27
Bruno Hortelano (atletisme masculí)
47:28 – 47:49
Usain Bolt (atletisme masculí)
47:50 – 48:57
Bruno Hortelano (atletisme masculí)
48:58 – 49:23
David Bustos (atletisme masculí)
49:24 – 50:02
Shaunae Miller (atletisme femení)
50:03 – 50:23
Ona Carbonell i Gemma Mengual (natació
sincronitzada femenina)
50:24 – 50:51
Hoquei herba femení Espanya
50:52 – 51:18
Waterpolo femení Espanya
51:19 – 51:26
Marina Alabau (vela femenina)
51:27 – 51:47
Carolina Marín (bàdminton femení)
51:48 – 52:19
Handbol femení Espanya
52:20 – 52:36
Bàsquet femení Espanya

52:37 – 53:58

Waterpolo masculí Espanya
53:59 – 54:08
Marcus Walz (piragüisme masculí)
54:09 – 55:45
Michael Phelps (natació masculina)

➤ **Vespre**

38:39 – 42:35
Marcus Walz (piragüisme masculí)
42:36 – 44:36
Bruno Hortelano (atletisme masculí)
44:37 – 44:58
Usain Bolt (atletisme masculí)
44:59 – 46:06
Bàsquet femení Espanya
46:07 – 47:26
Bàsquet masculí Espanya
47:27 – 49:35
Handbol femení Espanya
49:36 – 50:25
Waterpolo masculí Espanya
50:30 – 51:41
Ona Carbonell i Gemma Mengual (natació
sincronitzada femenina)
51:42 – 52:14
Tamara Echegoyen i Berta Betanzos (vela dobles
femenina)
52:15 – 52:36
Albert Hermoso (hípica masculina)
52:37 – 52:58
Carolina Marín (bàdminton femení)
52:59 – 53:24
Declaracions d'Íñigo Méndez de Vigo, ministre
d'Educació, Cultura i Esports
53:25 – 53:49
Orlando Ortega (atletisme masculí)
53:50 – 54:07
Adel Mechaal (atletisme masculí)

54:08 – 54:15
Atletisme femení 110 m tanca
54:16 – 54:46
Ajuda d'una atleta a una rival per arribar a la meta en una de les semifinals dels 5.000 m femenins
54:47 – 55:06
Shaunae Miller (atletisme femení)

❖ **17 AGOST**

➤ **Migdia**

39:43 – 42:19
Orlando Ortega (atletisme masculí)
42:20 – 42:30
Bruno Hortelano (atletisme masculí)
42:41 – 46:38
Mireia Belmonte (natació femenina)
46:39 – 47:55
Carolina Marín (bàdminton femení)
47:56 – 49:38
Marcus Walz (piragüisme masculí)
49:39 – 52:22
Bàsquet masculí Espanya
52:23 – 53:22
Bàsquet masculí EUA
53:23 – 55:29
Bàsquet femení Espanya
55:30 – 56:02
Saúl Craviotto i Cristian Toro (piragüisme dobles masculí)
56:03 – 56:26
Alfonso Benavides (piragüisme masculí)
56:27 – 56:57
Azahara Muñoz (golf femení)
Carlota Ciganda (golf femení)
56:58 – 57:20
Jesús Tortosa (taekwondo masculí)

❖ **18 AGOST**

➤ **Migdia**

42:38 – 46:12
Saúl Craviotto i Cristian Toro (piragüisme dobles masculí)
46:13 – 47:06
Alfonso Benavides (piragüisme masculí)
47:07 – 50:04
Carolina Marín (bàdminton femení)
50:12 – 50:28
Orlando Ortega (atletisme masculí)
50:29 – 52:00
Bruno Hortelano (atletisme masculí)
52:01 – 53:06
Bàsquet masculí Espanya
53:07 – 53:51
Bàsquet masculí EUA
53:52 – 54:14
Bàsquet masculí Espanya
54:28 – 55:28
Agenda olímpica
55:29 – 57:01
Reportatge sobre la despesa econòmica pels Jocs Paralímpics

55:07 – 55:38
Simone Biles (gimnàstica artística femenina)
55:39 – 56:49
Michael Phelps (natació masculina)
56:50 – 57:24
Maialen Chourraut (piragüisme femení)

57:21 – 57:55
Futbol masculí Brasil

➤ **Vespre**

30:57 – 37:04
Bàsquet masculí Espanya
37:05 – 37:26
Bàsquet masculí EUA
37:27 – 37:58
Bàsquet femení Espanya
37:59 – 38:25
Bàsquet masculí rival d'Espanya
38:26 – 38:53
Orlando Ortega (atletisme masculí)
38:54 – 40:06
Bruno Hortelano (atletisme masculí)
40:07 – 41:11
Azahara Muñoz (golf femení)
Carlota Ciganda (golf femení)
41:12 – 42:57
Carolina Marín (bàdminton femení)
42:58 – 43:13
Saúl Craviotto i Cristian Toro (piragüisme dobles masculí)
43:14 – 43:31
Tamara Echevoyen i Berta Betanzos (vela dobles femenina)
43:32 – 44:36
Futbol masculí Brasil

➤ **Vespre**

35:22 – 36:58
Saúl Craviotto i Cristian Toro (piragüisme dobles masculí)
36:59 – 37:14
Alfonso Benavides (piragüisme masculí)
37:15 – 38:57
Saúl Craviotto (piragüisme masculí)
38:58 – 40:50
Carolina Marín (bàdminton femení)
40:51 – 42:17
Tamara Echevoyen i Berta Betanzos (vela dobles femenina)
42:18 – 42:49
Bàsquet femení Espanya
42:50 – 45:49
Bàsquet masculí Espanya
45:50 – 47:18
Bàsquet femení Espanya
47:19 – 47:51
Ruth Beitia (salt d'alçada femení)

47:52 – 48:11
Eva Calvo (taekwondo femení)
48:12 – 48:55
Joel González (taekwondo masculí)
48:56 – 49:23
Azahara Muñoz (golf femení)
Carlota Ciganda (golf femení)
49:24 – 49:54
Orlando Ortega (atletisme masculí)

49:55 – 50:46
Bruno Hortelano (atletisme masculí) + menció d'Usain Bolt (atletisme masculí)
50:47 – 51:42
Mario Mola (triatló masculí)
51:49 – 52:22
Fals atracament a Ryan Lochte (nadador americà)
52:24 – 53:38
Bàsquet femení Espanya

❖ **19 AGOST**

➤ **Migdia**

37:04 – 37:26
Carolina Marín (bàdminton femení)
37:27 – 42:00
Bàsquet masculí Espanya
42:00 – 43:00
Bàsquet masculí EUA
43:00 – 44:04
Bàsquet Espanya
44:05 – 44:23
Eva Calvo (taekwondo femení)
44:24 – 44:44
Joel González (taekwondo masculí)
44:45 – 45:56
Joel González (taekwondo masculí)
Eva Calvo (taekwondo femení)
45:56 – 47:29
Bàsquet femení Espanya

47:30 – 48:06
Saúl Craviotto (piragüisme masculí)
48:07 – 48:25
Javier Hernanz, Rodrigo Germade, Óscar Carrera i Iñigo Peña (K4 piragüisme masculí)
48:26 – 48:59
Saúl Craviotto i Cristian Toro (piragüisme dobles masculí)
49:00 – 49:29
Jesús Ángel García Bragado (atletisme masculí)
49:30 – 50:44
Usain Bolt (atletisme masculí)
50:50 – 53:28
Fals atracament a Ryan Lochte (nadador americà)

➤ **Vespre**

09:10 – 09:55
Carolina Marín (bàdminton femení)

❖ **20 AGOST**

➤ **Migdia**

29:59 – 32:59
Saúl Craviotto (piragüisme masculí)
33:00 – 33:07
Javier Hernanz, Rodrigo Germade, Óscar Carrera i Iñigo Peña (K4 piragüisme masculí)
33:08 – 37:25
Bàsquet masculí Espanya
37:26 – 38:59
Bàsquet femení Espanya
39:00 – 40:57
Carolina Marín (bàdminton femení)
40:58 – 43:51
Usain Bolt (atletisme masculí)
43:52 – 44:21
Ruth Beitia (salt d'alçada femení)

44:22 – 45:05
Sandra Aguilar, Artemi Gavezou, Elena López, Lourdes Mohedano i Alejandra Quereda (gimnàstica rítmica femenina)
45:06 – 45:40
Futbol masculí Brasil

➤ **Vespre**

07:00 – 07:44
Saúl Craviotto (piragüisme masculí)
07:45 – 08:05
Sandra Aguilar, Artemi Gavezou, Elena López, Lourdes Mohedano i Alejandra Quereda (gimnàstica rítmica femenina)
08:06 – 08:29
Usain Bolt (atletisme masculí)

❖ **21 AGOST**

➤ **Migdia**

28:40 – 33:50
Ruth Beitia (salt d'alçada femení)
33:51 – 36:56
Bàsquet femení Espanya
36:57 – 38:32
Bàsquet masculí Espanya
38:33 – 38:47
Bàsquet masculí USA

39:04 – 39:45
Sandra Aguilar, Artemi Gavezou, Elena López, Lourdes Mohedano i Alejandra Quereda (gimnàstica rítmica femenina)
39:51 – 40:18
Mohammed Farah (atletisme masculí)
40:19 – 40:40
Atletisme 1.500 m masculí
40:41 – 42:21
Resum del medaller en piragüisme (set participacions: quatre podis i tres diplomes)

42:22 – 44:38

Futbol masculí Brasil

44:39 – 44:30

Reportatge sobre els brasilers mirant la final de futbol

➤ **Vespre**

28:43 – 31:47

Sandra Aguilar, Artemi Gavezou, Elena López, Lourdes Mohedano i Alejandra Quereda (gimnàstica rítmica femenina)

31:48 – 35:57

Bàsquet masculí Espanya

35:58 – 36:20

Bàsquet masculí EUA

36:21 – 38:41

Carlos Coloma (ciclisme de muntanya masculí)

38:47 – 42:09

Ruth Beitia (salt d'alçada femení)

42:10 – 43:27

Bàsquet femení Espanya

43:28 – 43:50

Resum del medaller

43:51 – 44:02

Felicitations de la Casa Reial via *Twitter*

44:03 – 44:26

Feliya Lilesa (atletisme masculí)

44:27 – 45:49

Futbol masculí Brasil

45:50 – 46:33

Prèvia a la cerimònia de clausura

11.1.2 TV3

❖ 6 AGOST

➤ Migdia

42:30 – 44:55

Cerimònia d'obertura

45:40 – 47:26

"Purito" Rodríguez (ciclisme masculí)

47:27 – 48:09

Adel Mechaal (atletisme masculí)

48:10 – 50:37

Reportatge sobre els voluntaris en els Jocs Olímpics

50:38 – 51:50

Katie Ledecky (natació femenina)

➤ Vespre

24:35 – 25:10

"Purito" Rodríguez (ciclisme masculí)

25:11 – 25:45

Mireia Belmonte (natació femenina)

25:46 – 26:27

"Purito Rodríguez (ciclisme masculí)

26:28 – 26:55

Virginia Thrasher (tir olímpic femení)

Adam Peaty (natació masculina)

26:56 – 27:28

Waterpolo masculí Espanya

27:29 – 27:42

Albert Ramos (tenis masculí)

27:43 – 27:55

Judit Ignacio (natació femenina)

27:56 – 28:14

Joan Lluís Pons (natació masculina)

Miguel Durán (natació masculina)

28:15 – 28:25

Virginia Thrasher (tir olímpic femení)

28:26 – 29:12

Reportatge sobre les cues d'accés als recintes olímpics

29:13 – 31:14

Kohei Ushimura (gimnàstica artística masculina)

31:15 – 31:43

Mireia Belmonte (natació femenina)

❖ 7 AGOST

➤ Migdia

35:17 – 36:49

Mireia Belmonte (natació femenina)

36:50 – 39:06

Katinka Hosszu (natació femenina)

39:07 – 39:10

Jessica Vall (natació femenina)

39:11 – 39:26

Katie Ledecky (natació femenina)

39:27 – 39:51

"Purito" Rodríguez (ciclisme)

39:52 – 40:03

Adam Peaty (natació femenina)

40:04 – 40:11

Hoquei herba masculí Espanya

40:12 – 40:20

Handbol femení Espanya

40:21 – 40:28

Rugbi 7 femení

40:29 – 40:41

Beslán Mudránov (judo masculí)

40:42 – 41:08

Bàsquet masculí Espanya

41:09 – 41:54

Bàsquet femení Espanya

41:55 – 42:04

Bàsquet masculí Espanya

42:05 – 42:22

Rafael Nadal (tenis masculí)

42:23 – 42:54

Resum del medaller

➤ Vespre

24:26 – 25:27

Mireia Belmonte (natació femenina)

Melanie Costa (natació femenina)

Jessica Vall (natació femenina)

25:28 – 25:38

Bàsquet femení Espanya

25:39 – 25:45
Bàsquet masculí Espanya
25:46 – 25:52
Jornada anul·lada de rem
25:53 – 26:20
Sonia Franquet (tir olímpic)
Fátima Gálvez (tir olímpic)
26:21 – 26:36
Rugbi 7 femení Espanya
26:37 – 26:53
David Ferrer (tenis masculí)

26:54 – 27:06
He Zhiwen "Juanito" (tenis taula masculí)
27:07 – 27:24
Hoquei herba femení Espanya
27:25 – 28:32
Hoquei herba masculí Espanya
28:33 – 29:13
Rússia exclosa dels Jocs Paralímpics per dopatge
29:14 – 29:43
Adel Mechaal (atletisme masculí)
29:44 – 30:00
Futbol masculí Brasil

❖ **8 AGOST**

➤ **Migdia**

42:34 – 42:59
Katie Ledecky (natació femenina)
Sarah Sjöström (natació femenina)
Adam Peaty (natació masculina)
Michael Phelps (natació masculina)
43:00 – 43:25
Novak Djokovic (tenis masculí)
43:26 – 43:34
Serena i Venus Williams (tenis dobles femení)
43:35 – 43:52
Futbol masculí Brasil
43:53 – 44:13
Majlinda Kelmendi (judo femení)
44:14 – 44:34
Ana van Vlutten (ciclisme femení)
44:43 – 45:14
Bàsquet masculí Espanya
45:15 – 45:28
Mireia Belmonte (natació femenina)
Jessica Vall (natació femenina)
45:29 – 45:36
Hoquei herba masculí Espanya
45:37 – 45:47
Rafael Nadal (tenis masculí)
45:48 – 46:04
Bàsquet femení Espanya
46:05 – 46:19
Bàsquet masculí Espanya
46:20 – 46:36
Hoquei herba masculí Espanya
46:37 – 46:47
Rafael Nadal (tenis masculí)
46:48 – 46:51
Garbiñe Muguruza (tenis femení)
46:52 – 46:59
Rugbi 7 femení Espanya
47:00 – 47:31
Michael Phelps (natació masculina)
Katie Ledecky (natació femenina)
Adam Peaty (natació masculina)
47:32 – 47:48
Sarah Sjöström (natació femenina)
47:49 – 48:07
Adam Peaty (natació masculina)

48:08 – 48:27
Katie Ledecky (natació femenina)
48:28 – 48:44
Michael Phelps (natació masculina)
48:45 – 51:07
Resum del medaller de Michael Phelps
51:08 – 52:26
Simone Biles (gimnàstica artística femenina)
52:27 – 52:39
Kohei Ushimura (gimnàstica artística masculina)
52:40 – 52:54
Waterpolo masculí Espanya

➤ **Vespre**

26:01 – 26:06
Novak Djokovic (tenis masculí)
26:07 – 26:40
Michael Phelps (natació masculina)
26:41 – 26:50
Novak Djokovic (tenis masculí)
26:51 – 26:58
Rafael Nadal (tenis masculí)
26:59 – 27:07
Bàsquet masculí Espanya
27:08 – 27:22
Futbol masculí Brasil
27:39 – 28:09
Mireia Belmonte (natació femenina)
28:10 – 28:29
Waterpolo masculí Espanya
28:30 – 28:41
Bàsquet femení Espanya
28:42 – 28:50
Anna Boada i Aina Cid (rem dobles femení)
28:51 – 28:58
Pau Vela i Álex Sigurbjörnsson (rem dobles masculí)
28:59 – 29:10
Albert Hermoso (hípica masculina)
29:14 – 30:57
Waterpolo masculí Espanya
30:58 – 31:32
Sonia Franquet (tir olímpic femení)
31:33 – 31:45
Rugbi 7 femení Espanya
31:46 – 31:58
Rafael Nadal (tenis masculí)

❖ **9 AGOST**

➤ **Migdia**

50:06 – 50:20
Mireia Belmonte (natació femenina)
50:21 – 50:40
Katinka Hosszu (natació femenina)
50:41 – 50:51
Sun Yang (natació masculina)
50:52 – 51:17
Yuliya Efimova (natació femenina)
51:18 – 51:28
Rafael Nadal i Marc López (tenis dobles masculí)
51:29 – 51:45
Garbiñe Muguruza (tenis femení)
51:46 – 52:14
Rafael Nadal i Marc López (tenis dobles masculí)
52:15 – 52:27
Garbiñe Muguruza (tenis femení)
52:28 – 52:50
Hoquei herba femení Espanya
52:51 – 53:08
Handbol femení Espanya
53:16 – 55:19
Waterpolo masculí Espanya
55:20 – 56:35
Novak Djokovic (tenis masculí)
56:36 – 56:55
Rafaela Silva (judo femení)
56:56 – 57:06
Yana Egorian (esgrima femenina)

57:07 – 57:17
Rugbi 7 femení Austràlia
57:18 – 57:25
Kohei Ushimura (gimnàstica artística masculina)
57:26 – 57:35
Jack Laugher i Chris Mears (salt de trampolí masculí Gran Bretanya)
57:36 – 57:48
Ágatha i Bárbara (vòlei platja femení Brasil)
57:49 – 58:00
Simone Biles (gimnàstica artística femenina)
58:01 – 58:20
Michael Phelps (natació masculina)
58:21 – 59:18
Usain Bolt (atletisme masculí)

➤ **Vespre**

15:44 – 15:58
David Ferrer (tenis masculí)
Garbiñe Muguruza i Carla Suárez (tenis dobles femení)
15:59 – 16:46
Mireia Belmonte (natació femenina)
16:47 – 17:06
Hoquei herba masculí Espanya
17:07 – 17:26
Waterpolo femení Espanya
17:27 – 17:40
Sonia Franquet (tir olímpic femení)

❖ **10 AGOST**

➤ **Migdia**

38:43 – 39:09
Michael Phelps (natació masculina)
39:58 – 40:29
Mireia Belmonte
40:30 – 42:19
Michael Phelps (natació masculina)
42:20 – 42:48
Katinka Hosszu (natació femenina)
42:49 – 43:08
Katie Ledecky (natació femenina)
43:09 – 44:00
Bàsquet masculí Espanya
44:01 – 44:55
Rafael Nadal (tenis masculí)
44:56 – 45:08
Garbiñe Muguruza (tenis femení)

45:09 – 45:16
Carla Suárez (tenis femení)
45:17 – 45:35
Waterpolo femení Espanya
45:36 – 45:49
Futbol masculí Brasil
45:50 – 46:20
Simone Biles (gimnàstica artística femenina)
46:21 – 46:40
Serena i Venus Williams (tenis dobles femení)
47:07 – 48:43
Reportatge sobre els àrbitres catalans

➤ **Vespre**

15:56 – 16:25
Jessica Vall (natació femenina)
16:26 – 16:55
Jonathan Castroviejo (ciclisme)

❖ **11 AGOST**

➤ **Migdia**

42:08 – 47:33
Mireia Belmonte (natació femenina)
47:52 – 48:22
Waterpolo masculí Espanya
48:23 – 49:35
Color verd de l'aigua de les piscines interiors
49:36 – 49:50
Anna Boada i Aina Cid (rem dobles femení)

50:02 – 50:27
Futbol masculí Brasil
50:28 – 50:42
Bàsquet masculí EUA
50:43 – 51:09
Kohei Ushimura (gimnàstica artística masculina)
51:10 – 51:31
Fehaid Al Dehani (tir olímpic independent)

➤ **Vespre**

28:13 – 28:34

Maialen Chourraut (piragüisme femení)

28:35 – 31:35

Mireia Belmonte (natació femenina)

31:36 – 31:50

Michael Phelps (natació masculina)

31:51 – 32:20

Maialen Chourraut (piragüisme femení)

32:21 – 32:32

Rafael Nadal (tenis masculí)

32:33 – 32:44

Roberto Bautista (tenis masculí)

32:45 – 32:56

Anna Boada i Aina Cid (rem dobles femení)

32:57 – 33:07

Waterpolo femení Espanya

33:08 – 33:17

Carolina Marín (bàdminton femení)

33:18 – 33:29

Sergio García (golf masculí)

Rafael Cabrera (golf masculí)

33:38 – 33:47

Garbiñe Muguruza (tenis femení)

❖ **12 AGOST**

➤ **Migdia**

38:43 – 39:19

Michael Phelps (natació masculina)

39:20 – 39:34

Rafael Nadal i Marc López (tenis dobles masculí)

39:35 – 39:55

Simone Biles (gimnàstica artística femenina)

40:03 – 41:10

Rafael Nadal i Marc López (tenis dobles masculí)

41:11 – 41:32

Bàsquet masculí Espanya

41:33 – 41:48

Anna Boada i Aina Cid (rem dobles femení)

41:49 – 42:39

Tania Calvo i Helena Casas (ciclisme per equips femení)

42:40 – 44:33

Maialen Chourraut (piragüisme femení)

44:34 – 46:25

Michael Phelps (natació masculina)

46:30 – 47:09

Simone Biles (gimnàstica artística femenina)

47:10 – 47:26

Rugbi 7 masculí Illes Fiji

47:27 – 47:40

Sergio García (golf masculí)

Rafael Cabrera (golf masculí)

47:41 – 47:56

Robel Habte (natació masculina Etiòpia)

47:57 – 50:02

Usain Bolt (atletisme masculí)

50:03 – 50:36

Jesús Ángel García Bragado (atletisme masculí)

➤ **Vespre**

28:34 – 29:12

Almaz Ayana (atletisme femení)

29:13 – 29:51

Michael Phelps (natació masculina)

29:52 – 30:31

Mireia Belmonte (natació femenina)

30:32 – 31:03

Miguel Ángel López (atletisme masculí)

31:04 – 32:09

Anna Boada i Aina Cid (rem dobles femení)

32:10 – 33:52

Hoquei herba femení Espanya

33:53 – 34:17

Rafael Nadal (tenis masculí)

❖ **13 AGOST**

➤ **Migdia**

30:30 – 31:35

Rafael Nadal i Marc López (tenis dobles masculí)

31:36 – 32:20

Resum del medaller

32:21 – 32:30

Mireia Belmonte (natació femenina)

32:31 – 33:04

Michael Phelps (natació masculina)

33:05 – 33:14

Natació masculina

33:15 – 33:25

Katinka Hosszu (natació femenina)

33:26 – 33:45

Katie Ledecky (natació femenina)

33:46 – 34:02

Mireia Belmonte (natació femenina)

34:05 – 34:47

Lydia Valentín (halterofília femenina)

34:48 – 35:10

Usain Bolt (atletisme masculí)

35:11 – 35:35

Almaz Ayana (atletisme femení)

35:36 – 37:24

Ona Carbonell i Gemma Mengual (natació sincronitzada femenina)

➤ **Vespre**

32:41 – 33:32

Usain Bolt (atletisme masculí)

33:33 – 35:02

Mireia Belmonte (natació femenina)

35:03 – 35:50

Rafael Nadal (tenis masculí)

Rafael Nadal i Marc López (tenis dobles masculí)

35:51 – 36:01

Tania Calvo i Helena Casas (ciclisme en equips femení)

36:02 – 36:28
Waterpolo femení Espanya

❖ **14 AGOST**

➤ **Migdia**

40:52 – 41:31
Futbol masculí Brasil
41:32 – 42:00
Usain Bolt (atletisme masculí)
42:01 – 42:36
Michael Phelps (natació masculina)
42:37 – 43:07
Mohammed Farah (atletisme masculí)
43:08 – 43:31
Elaine Thompson (atletisme masculí)
43:32 – 43:45
Hoquei herba femení Espanya
43:46 – 44:14
Bàsquet masculí Espanya
44:15 – 44:40
Rafael Nadal (tenis masculí)
44:41 – 46:46
Reportatge sobre els problemes de transport a Brasil
46:47 – 47:05
Jelagat Sumgong (atletisme femení)

➤ **Vespre**

22:01 – 22:34
Usain Bolt (atletisme masculí)
22:35 – 23:13
Ona Carbonell i Gemma Mengual (natació sincronitzada femenina)
23:14 – 23:51
Hoquei herba masculí Espanya
23:52 – 24:00
Usain Bolt (atletisme masculí)
24:01 – 24:28
Jelagat Sumgong (atletisme femení)
24:29 – 25:19
Mireia Belmonte (natació femenina)
25:20 – 25:45
Reportatge sobre els problemes en les instal·lacions dels recintes olímpics
25:46 – 26:01
Sergio García (golf masculí)
Rafael Cabrera (golf masculí)
26:02 – 26:14
Rafael Nadal (tenis masculí)

❖ **15 AGOST**

➤ **Migdia**

40:58 – 44:09
Usain Bolt (atletisme masculí)
44:17 – 44:45
Wayde van Niekerk (atletisme masculí)
44:46 – 45:50
Rafael Nadal (tenis masculí)
45:50 – 46:23
Andy Murray (tenis masculí)
46:24 – 46:35
Salt de perxa masculí
46:36 – 47:04
Simone Biles (gimnàstica artística femenina)
47:05 – 47:17
Waterpolo femení Espanya + bàsquet masculí Espanya (menció)
47:18 – 47:55
Waterpolo masculí Espanya
47:56 – 48:12
Marina Alabau (vela femenina)
48:13 – 49:29
Erika Villaécija (natació femenina)

➤ **Vespre**

28:11 – 30:31
Usain Bolt (atletisme masculí)
30:32 – 31:01
Bàsquet masculí Espanya + waterpolo femení Espanya (menció)
31:02 – 31:58
Erika Villaécija (natació femenina)
31:59 – 32:17
Ona Carbonell i Gemma Mengual (natació sincronitzada femenina)
32:18 – 32:39
Caiguda d'una *sky cam*
32:40 – 33:10
Simone Biles (gimnàstica artística femenina)
33:11 – 33:22
Dopatge dels esportistes russos
33:23 – 34:25
Salt de perxa masculí
34:26 – 35:00
Anita Włodarczyk (llançament martell femení)

❖ **16 AGOST**

➤ **Migdia**

44:25 – 44:40
Bàsquet masculí Espanya
44:41 – 45:14
Marcus Walz (piragüisme masculí)

45:15 – 45:26
Maialen Chourraut (piragüisme femení)
45:27 – 46:08
Bàsquet masculí Espanya
46:09 – 46:50
Waterpolo femení Espanya

46:51 – 47:16
Hoquei herba femení Espanya
47:17 – 47:27
Ona Carbonell i Gemma Mengual (natació sincronitzada femenina)
47:28 – 47:34
Bàsquet femení Espanya
47:35 – 47:37
Handbol femení Espanya
47:38 – 47:48
Orlando Ortega (atletisme masculí)
48:22 – 49:31
Salt de perxa masculí
49:32 – 50:01
Atletisme masculí

❖ **17 AGOST**

➤ **Migdia**

48:04 – 48:45
Orlando Ortega (atletisme masculí)
48:46 – 49:20
Ajuda d'una atleta a una rival per arribar a la meta en una de les semifinals dels 5.000 m femenins
49:21 – 49:55
Bàsquet masculí Espanya
49:56 – 51:06
Bàsquet femení Espanya
51:07 – 51:31
Carolina Marín (bàdminton femení)
51:32 – 52:09
Ona Carbonell i Gemma Mengual (natació sincronitzada femenina)
52:10 – 52:50
Futbol femení Brasil
53:10 – 54:43
Joel González (taekwondo masculí)
55:04 – 58:09
Simone Biles (gimnàstica artística femenina)

❖ **18 AGOST**

➤ **Migdia**

41:51 – 42:13
Saúl Craviotto (piragüisme masculí)
42:14 – 42:24
Usain Bolt (atletisme masculí)
42:25 – 42:41
Bàsquet masculí EUA
43:03 – 44:10
Saúl Craviotto (piragüisme masculí)
44:11 – 44:22
Joel González (taekwondo masculí)
44:23 – 44:27
Mario Mola (triatló masculí)
44:28 – 45:06
Bàsquet masculí Espanya
45:07 – 45:23
Bàsquet masculí EUA
45:24 – 46:07
Futbol masculí Brasil
46:08 – 47:06
Usain Bolt (atletisme masculí)

50:02 – 50:27
Shaunae Miller (atletisme femení)
50:28 – 51:30
Simone Biles (gimnàstica artística femenina)
51:31 – 52:00
Mark Cavendish (ciclisme masculí)
52:01 – 53:55
Reportatge sobre els problemes en els Jocs Olímpics basat en l'opinió dels brasilers

➤ **Vespre**
00:09 – 1:02
Marcus Walz (piragüisme masculí)

➤ **Vespre**

32:15 – 33:14
Saúl Craviotto i Cristian Toro (piragüisme dobles masculí)
33:15 – 33:32
Bruno Hortelano (atletisme masculí)
Usain Bolt (atletisme masculí)
33:33 – 33:56
Adel Mechaal (atletisme masculí)
33:57 – 34:08
Esther Guerrero (atletisme femení)
34:09 – 34:24
Atletisme 3.000 obstacles femení
34:35 – 35:05
Futbol masculí Brasil
35:17 – 36:25
Reportatge sobre els brasilers mirant el futbol masculí
36:36 – 37:01
Detenció al president del Comitè Irlandès
37:02 – 37:24
Bàsquet masculí Espanya

47:07 – 47:34
Elaine Thompson (atletisme femení)
47:54 – 48:17
Marlene Ottey (exatleta olímpica)
48:18 – 50:39
Jesús Ángel García Bragado (atletisme masculí)

➤ **Vespre**

26:21 – 27:18
Saúl Craviotto i Cristian Toro (piragüisme dobles masculí)
27:19 – 27:39
Resum del medaller dels esportistes catalans
27:40 – 29:07
Saúl Craviotto i Cristian Toro (piragüisme dobles masculí)
29:08 – 29:30
Joel González (taekwondo masculí)
29:31 – 29:55
Mario Mola (triatló masculí)

29:56 – 30:15

Carolina Marín (bàdminton femení)

30:16 – 30:26

Ruth Beitia (salt d'alçada femení)

30:27 – 30:36

Atletisme femení 4x100 m

30:37 – 30:51

Mario Mola (triatló masculí)

30:52 – 32:52

Reportatge sobre tots els problemes durant els Jocs Olímpics

32:53 – 33:07

Bàsquet masculí Espanya

❖ **19 AGOST**

➤ **Migdia**

40:29 – 42:25

Usain Bolt (atletisme masculí)

42:33 – 44:00

Joel González (taekwondo masculí)

44:01 – 44:30

Eva Calvo (taekwondo femení)

44:31 – 44:45

Saúl Craviotto (piragüisme masculí)

44:46 – 44:51

Carolina Marín (bàdminton femení)

44:52 – 45:58

Jesús Ángel García Bragado (atletisme masculí)

46:18 – 47:10

Bàsquet femení Espanya

47:11 – 48:57

Bàsquet masculí Espanya

48:58 – 49:56

Fals atracament a Ryan Lochte (nadador americà)

➤ **Vespre**

28:16 – 30:13

Jesús Ángel García Bragado (atletisme masculí)

30:14 – 30:49

Beatriz Pascual (atletisme femení)

30:50 – 31:33

Usain Bolt (atletisme masculí)

31:34 – 32:10

Saúl Craviotto (piragüisme masculí)

32:11 – 32:37

Carolina Marín (bàdminton femení)

32:38 – 33:52

Fals atracament a Ryan Lochte (nadador americà)

33:53 – 34:09

Futbol masculí Brasil

❖ **20 AGOST**

➤ **Migdia**

30:40 – 32:17

Saúl Craviotto (piragüisme masculí)

32:18 – 36:11

Usain Bolt (atletisme masculí)

36:32 – 36:53

Bàsquet femení Espanya

36:54 – 37:26

Bàsquet masculí Espanya

37:27 – 37:43

Ruth Beitia (salt d'alçada femení)

37:44 – 38:14

Carolina Marín (bàdminton femení)

38:15 – 38:37

Carolina Routier (triatló femení)

➤ **Vespre**

29:36 – 31:30

Saúl Craviotto (piragüisme masculí)

31:31 – 31:45

Carolina Routier (triatló femení)

31:46 – 32:16

Sandra Aguilar, Artemi Gavezou, Elena López, Lourdes Mohedano i Alejandra Quereda (gimnàstica rítmica femenina)

32:17 – 32:27

Prèvia a la cerimònia de clausura

32:28 – 32:37

Futbol masculí Brasil

❖ **21 AGOST**

➤ **Migdia**

30:43 – 33:15

Futbol masculí Brasil

33:16 – 35:38

Ruth Beitia (salt d'alçada femení)

35:39 – 38:02

Mohammed Farah (atletisme masculí)

38:03 – 39:13

Carles Castillejo (atletisme masculí)

39:14 – 39:22

Bàsquet masculí Espanya

39:23 – 39:54

Bàsquet femení Espanya

39:55 – 40:01

Sandra Aguilar, Artemi Gavezou, Elena López, Lourdes Mohedano i Alejandra Quereda (gimnàstica rítmica femenina)

40:02 – 40:09

Carlos Coloma (ciclisme de muntanya masculí)

➤ **Vespre**

26:08 – 27:11

Bàsquet masculí Espanya

27:12 – 27:36

Sandra Aguilar, Artemi Gavezou, Elena López, Lourdes i Alejandra Quereda (gimnàstica rítmica femenina)

27:37 – 28:09

Carlos Coloma (ciclisme de muntanya femení)

Mireia Alfonso Royo

28:10 – 28:40

Carles Castillejo (atletisme masculí)

29:00 – 29:48

Ruth Beitia (salt d'alçada femení)

29:49 – 30:16

Futbol masculí Brasil